

การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย

นายกรภัทร์ บุญเกื้อหนุน

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE TRANSLATION OF QUEEN VICTORIA'S JOURNALS

MR. KORAPHAT BOONKUEANOON

**A SPECIAL RESEARCH SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS IN TRANSLATION
CHALERPRAKIAT CENTER OF TRANSLATION AND INTERPRETATION
FACULTY OF ARTS, CHULALONGKORN UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2012**

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจด้วยบทต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย โดยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการถ่ายทอดจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย และวางแผนการแปลสำหรับเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ได้บทฉบับแปลที่คงไว้ซึ่งความหมายและอรรถรสที่ครบถ้วนและมีสมมูลภาพเท่าเทียมต้นฉบับ ตลอดจนรักษาลีลาภาษาในการเขียนบันทึกประจำวันส่วนพระองค์ของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียด้วย

ผู้แปลได้ทบทวนทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทและทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายในกระบวนการทำความเข้าใจและถ่ายทอดความหมายจากตัวบทมาสู่บทแปล ตลอดจนนำทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมและทฤษฎีการแปลวรรณกรรมมาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น ภาษาที่เหมาะสมกับยุคสมัยและลักษณะเฉพาะของบุคคล

จากการศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย นอกจากจะถ่ายทอดความหมายที่ต้องครบถ้วนแล้วยังรักษาลีลาภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นการเขียนบันทึกประจำวันของพระองค์ ด้วยการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับยุคสมัย เพื่อให้ได้บทแปลที่มีภาษาเป็นธรรมชาติและคงอรรถรสอย่างสมบูรณ์

Abstract

This research aims to study the journals of Queen Victoria by analyzing problems in the process of translating from English to Thai and planning translation method for possible solutions in order to obtain translated text that maintains complete meaning and poetic flavor with equivalence to the source as well as writing style of Queen Victoria's Journal.

Text Analysis and Interpretive Approach are applied to the process of understanding and interpreting meaning from source text while Sociolinguistics and Theory of Literary Translation are also emphasized in the additional factors such as appropriate register to the age and individual characteristics.

After having thoroughly studying and analyzing related theories, the outcome showed that the translated version of Queen Victoria's Journals is able to transfer complete and precise meaning and also retain individual flavor of the Queen's writing style in her journals with proper register during her time for smooth and equivalent translated text.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ของอาจารย์ ดร. เทพี จรัสจรัสเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณที่ท่านได้ให้ทั้งความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ ตลอดจนให้เวลาและความกรุณาแก่ผู้วิจัยอย่างดีมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. ไกล่รุ่ง อามระดิษ เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาอ่านสารนิพนธ์ฉบับนี้ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ช่วยให้สารนิพนธ์สมบูรณ์และดีมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทและถ่ายทอดวิชาความรู้อันมีค่า และเป็นประโยชน์ทั้งในการทำสารนิพนธ์และเป็นแนวทางในการทำงานด้านการแปลในอนาคตต่อไป

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา ผู้เป็นกำลังใจสำคัญและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุกอย่าง สมาชิกในครอบครัวและเพื่อนทุกคนที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนอยู่เคียงข้าง รับฟังปัญหาและช่วยเหลือในเกิดแรงผลักดันในยามท้อแท้ใจ จนสามารถทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 ทบทวนทฤษฎีการแปลและทฤษฎีอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ทฤษฎีที่ใช้ในการแปล.....	7
2.1.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis).....	7
2.1.2 ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Approach).....	14
2.1.3 ทฤษฎีการแปลภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics).....	19
2.1.4 ทฤษฎีการแปลวรรณกรรม.....	21
2.1.5 หลักเกณฑ์การทับศัพท์.....	24
บทที่ 3 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ.....	25
3.1 การวิเคราะห์ลักษณะของตัวบท.....	25
3.1.1 ประเภทของตัวบท.....	25
3.1.2 ลักษณะของตัวบท.....	27
3.1.3 มุมมองและวิธีในการเล่าเรื่อง (Point of View).....	27
3.1.4 ระดับภาษาและวัจนลีลา.....	29
3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท.....	30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบภายในตัวบท.....	43
3.4 การวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม.....	48
บทที่ 4 ปัญหาและการวางแผนการแปล.....	51
4.1 ปัญหาด้านโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์.....	51
4.2 ปัญหาการใช้สรรพนามและคำเรียกขาน.....	53
4.3 ปัญหาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม : การแปลชื่อเฉพาะ.....	55
4.4 ปัญหาการเลือกใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงยุคสมัยของต้นฉบับ.....	58
4.5 การแปลคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ (ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ).....	61
4.6 ปัญหาการเลือกใช้คำราชาศัพท์และระดับภาษา).....	62
บทที่ 5 บทแปล และคำอธิบายการแปล.....	63
5.1 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1837.....	63
5.2 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838.....	68
5.3 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840.....	75
5.4 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1851.....	81
5.5 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1861.....	86
5.6 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1863.....	88
5.7 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1887.....	95
5.8 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1897.....	102
5.9 พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897.....	106
บทที่ 6 สรุปผลและข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

“Wrote in my journal, which I am vain enough to think may perhaps some day be reduced to interesting memoirs”

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ลงวันที่ 24 มกราคม ค.ศ. 1843

บันทึกประจำวัน หรืออนุทิน (พงศาวดาร พันธุ์บุรณะ อ้างถึงใน อาทิตยา พงศ์ไพบูลย์, 2547 : 13) จัดว่าเป็นงานเขียนสารคดีชนิดหนึ่งที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายมาเป็นเวลานาน กำเนิดในต้นศตวรรษที่ 19 ท่ามกลางความรุ่งเรืองของยุคโรแมนติก¹ มีลักษณะเป็นบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรายวัน ซึ่งอาจบันทึกทุกวันหรือไม่ทุกวัน มีการระบุวัน เดือน ปี หรือเวลาที่เกิดเหตุการณ์สำคัญขึ้น จะเป็นเรื่องราวส่วนตัวและเหตุการณ์สำคัญตามความคิดของผู้บันทึก ซึ่งอาจเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในโลก โดยทั่วไปตั้งใจบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเก็บไว้เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ไม่ได้ตั้งใจจะเผยแพร่ แต่อาจได้รับการเผยแพร่ในเวลาต่อมาหากว่าบันทึกประจำวันนั้นเป็นของบุคคลสำคัญ นอกจากนั้นอาจมีการบันทึกเรื่องราวอื่นที่เป็นสาระความรู้ ความคิดและความรู้สึกของผู้เขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่บันทึกด้วย

สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงอำนาจและมีชื่อเสียงมากที่สุดพระองค์หนึ่งของอังกฤษ เพราะนอกจากรัชกาลของพระองค์กินเวลาเกือบ 64 ปี ซึ่งยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์อังกฤษ (ระหว่างปี ค.ศ. 1837-1901 / พ.ศ. 2380-2444 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5) ที่มีความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ มากมาย เช่น อุตสาหกรรม ศิลปวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแล้ว ยังเป็นช่วงเวลาประเทศอังกฤษเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมและก้าวขึ้นเป็นชาติมหาอำนาจแผ่ขยายอิทธิพลของตนออกไปในดินแดนโพ้นทะเลอย่างกว้างขวางจนกลายเป็นจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกคือ “จักรวรรดิอังกฤษ” (*British Empire*)² ซึ่งแผ่ขยายอำนาจปกครองดินแดนอาณานิคมที่กระจัดกระจายไปตามทวีปต่างๆ เป็นจำนวนมากและสร้างความเกี่ยวโยงทางประวัติศาสตร์กับทุกภูมิภาคในหลายมิติ เช่น การเมือง กฎหมาย ภาษาและวัฒนธรรม จนได้ชื่อว่า “จักรวรรดิที่พระอาทิตย์ไม่เคยตกดิน” (*The Empire on which the sun never sets*) ซึ่งนับว่าเป็นยุคที่รุ่งเรืองมากที่สุดยุคหนึ่งของประเทศอังกฤษ เช่นเดียวกับรัชกาลของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 1 ที่เรียกกันว่า สมัยเอลิซาเบธ (*Elizabethan Era*) หรือ ยุคทอง (*Golden Age*) ส่วนพระนามาภิไธยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียได้กลายเป็นชื่อยุคสมัยและความนิยมหรือรูปแบบที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์เช่นกันคือ “สมัยวิกตอเรีย” (*Victorian Era*)

¹ ยุคโรแมนติก หรือจินตนิยม (Romantic Era) เป็นความเคลื่อนไหวของแนวคิดด้านศิลปกรรม วรรณกรรม และภูมิปัญญาในทวีปยุโรป ซึ่งเกิดช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 18 อันนำไปการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยมีช่วงเจริญถึงขีดสุดระหว่างปี ค.ศ. 1800-1848

² จักรวรรดิอังกฤษในช่วงที่เจริญรุ่งเรืองและขยายตัวจนถึงขีดสุด มีเนื้อที่ 33.7 ล้านตารางกิโลเมตร คิดเป็นเกือบหนึ่งในสี่ของพื้นผิวโลกทั้งหมด

รัชสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียซึ่งกินเวลายาวนานเกินกว่าครึ่งศตวรรษนั้นเกิดเหตุการณ์และเรื่องราวมากมาย ไม่ว่าจะเกี่ยวกับชีวิตส่วนพระองค์หรือเหตุบ้านการเมืองต่างๆ พระองค์ทรงบันทึกและเล่าทุกสิ่งทุกอย่างไว้ทั้งที่เป็นพระราชหัตถเลขาถึงพระประยูรญาติในราชสำนักต่างๆ ของทวีปยุโรป หรือพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันซึ่งรวมเป็นเล่มไว้ทั้งหมด 141 เล่ม จำนวน 43,765 หน้า กล่าวกันว่าไม่มีกษัตริย์พระองค์ใดในประวัติศาสตร์ที่ทรงพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันมากเท่ากับสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ได้มีการคำนวณไว้ว่าพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันโดยเฉลี่ยประมาณ 2,500 คำต่อวัน ซึ่งรวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนหกสิบล้านคำตลอดรัชกาลอันยาวนาน ถ้าหากทรงเป็นนักประพันธ์นวนิยายแล้ว ผลงานเขียนทั้งหมดของพระองค์น่าจะมีมากถึงเจ็ดร้อยเล่มและตีพิมพ์ออกมาได้เดือนละหนึ่งเล่ม³

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียที่เป็นต้นฉบับลายพระหัตถ์เขียนในสมุดบันทึกได้มีการนำมาเผยแพร่เป็นครั้งแรกบนเว็บไซต์ชื่อ <http://www.queenvictoriasjournals.org> ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการจัดขึ้นด้วยความร่วมมือของ 3 หน่วยงาน ได้แก่ หอสมุดบอดเลียน (Bodleian Library) ของมหาวิทยาลัยอ็อกซ์ฟอร์ด หอจดหมายเหตุหลวง (The Royal Archives) ซึ่งเป็นที่เก็บรวบรวมเอกสารของราชวงศ์อังกฤษ และบริษัท ProQuest ซึ่งเป็นผู้ให้บริการทางออนไลน์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองในวโรกาสพระราชพิธีพัชราภิเษก (Diamond Jubilee) หรือการเฉลิมฉลองการครองราชสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ค.ศ. 2012 ของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2 สายพระโลหิตโดยตรงในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งพระองค์เองเคยได้ทรงเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 60 ปี หรือ Diamond Jubilee เมื่อปี ค.ศ. 1897 นอกจากนั้นยังมีความเป็นพิเศษอีกประการหนึ่งคือ เว็บไซต์ดังกล่าวได้เปิดเป็นทางการในวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 2012 ซึ่งตรงกับวันพระราชสมภพครบรอบ 193 ปีของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย เนื้อหาในบันทึกประจำวันไม่เพียงทำให้รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของพระราชินีนาถผู้เฒ่าเฒ่าแต่ดูเศร้าสร้อยผ่านตัวอักษรแล้วยังถือเป็นผลงานอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ซึ่งเต็มไปด้วยเรื่องราวในอดีตที่น่าสนใจ ก่อนที่จะมีการนำพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียซึ่งเก็บอยู่ที่หอจดหมายเหตุหลวงมาเผยแพร่ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ เจ้าฟ้าหญิงเบียทริซ พระราชธิดาพระองค์เล็กในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ทรงใช้เวลาเกือบ 40 ปีหลังจากที่พระราชมารดาเสด็จสวรรคต ทำการคัดลอกและแก้ไขเนื้อหาบันทึกส่วนพระองค์ตามที่ยังมีเหลืออยู่ในปัจจุบัน โดยตัดส่วนที่เป็นความลับซึ่งไม่เหมาะสมต่อการเผยแพร่สู่สาธารณชนออกไป และได้เผาทำลายต้นฉบับจริงตามพระราชประสงค์ของพระราชินีนาถวิกตอเรีย นอกจากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่เป็นต้นฉบับลายพระหัตถ์แล้ว ยังมีหนังสืออีกเล่มคือ Queen Victoria in Her Letters and Journals ของคริสโตเฟอร์ ฮิบเบิร์ต (Christopher Hibbert) ซึ่งรวบรวมพระราชหัตถเลขาที่ได้ทรงมีถึงบุคคลสำคัญทางการเมือง ข้าราชการบริวารในพระราชสำนัก และพระประยูรญาติที่ประทับในราชสำนักทั่วทวีปยุโรป และพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่ทรงบรรยายเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ไว้อย่างละเอียด โดยถอดความจากต้นฉบับลายพระหัตถ์และเน้นเฉพาะที่เป็นจุดเด่นหรือประเด็นสำคัญ ใช้การเรียงตามลำดับเหตุการณ์ในพระชนมชีพของพระองค์ตั้งแต่เมื่อเริ่มทรงพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1832 ขณะมี

³ Hibbert, Christopher. *Queen Victoria: A Personal History*. HarperCollins, 2000.

พระชนมายุเพียง 13 พรรษา และดำรงพระอิสริยยศเป็นเจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียแห่งเคนต์ โดยทรงได้รับการฝึกให้เขียนบันทึกประจำวันจากพระราชมารดาซึ่งเล็งเห็นว่าจะช่วยให้พระองค์มีทักษะการเขียนที่ดีขึ้นและเป็นคนช่างสังเกตและจดจำสิ่งต่างๆ ได้ดี จนกระทั่งมีพระราชนิพนธ์ประจำวันครั้งสุดท้ายเพียงไม่กี่วันก่อนที่จะเสด็จสวรรคตในปี ค.ศ. 1901 บันทึกเหล่านั้นทำให้ทราบเกร็ดประวัติและเรื่องราวในยุคสมัยนั้นได้ลึกซึ้ง อีกทั้งยังมองเห็นตัวตนของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียได้ชัดเจนผ่านทางน้ำเสียงและลีลาการเขียน มุมมองส่วนพระองค์ในพระราชหัตถเลขาถึงบรรดาเสนาบดีของรัฐบาลต่างๆ และพระประยูรญาติ หรือพระราชดำรัสถึงเหล่าสมาชิกในราชสำนักแสดงออกมาชัดเจนด้วยความตรงไปตรงมาอย่างเปิดเผยตามธรรมชาติของพระองค์ หากเราไม่มีหลักฐานอื่นใดที่จะอ้างอิงการคาดเดาพระราชบุคลิกส่วนพระองค์ พระราชหัตถเลขาและพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันจะเป็นกุญแจที่สำคัญสู่พระราชบุคลิกทั้งหมด ไม่มีผู้ใดที่อ่านจะเกิดข้อกังขาในความเรียบง่ายและการถือปฏิบัติได้จริง สามัญสำนึกสมบูรณ์ การมีความรักใคร่อย่างลึกซึ้ง การยึดถือความจริงอย่างไม่ผันแปรและอดัดใจในบางครั้ง ความหยิ่งพระนางอันดีอันเพื่อปกป้องความรู้สึกไม่มั่นพระราชหฤทัยที่อยู่ภายใน และความตระหนักรู้ถึงข้อจำกัดของพระองค์เอง ลักษณะการพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันยังสะท้อนพัฒนาการของพระราชบุคลิกส่วนพระองค์จากยุวราชินีช้อยเป็นสตรีสูงวัยที่น่าเกรงขาม ในช่วงแรกทรงดูเหมือนเด็กสาวที่เปราะบาง มีความวิตกกังวลที่จะดูเป็นคนเบาปัญญา จึงมักไม่มั่นพระราชหฤทัยที่จะเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่เห็นว่าเกินขีดความสามารถ โดยคอยนึกถึงแต่เพียงว่าจะตรัสสิ่งใดที่โงเขลาออกไปในระหว่างการสนทนา จนในที่สุดเมื่อก้าวผ่านความโทมนัสอันแสนสาหัสในปีแรกๆ ที่ทรงเป็นม่ายหลังจากการสูญเสียพระราชสวามีอันเป็นที่รักยิ่งมาได้ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจึงทรงมีความมั่นพระราชหฤทัยอย่างเต็มเปี่ยมที่จะแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ มีความเชี่ยวชาญในการทรงวางกิริยาท่าทาง และความเด็ดเดี่ยวในวจาสิทธิ์ของพระองค์เองมากเสียจนการเผยให้เห็นความไม่มั่นพระราชหฤทัย ความอ่อนไหวและความโดดเดี่ยวในบางครั้งเป็นสิ่งที่น่าเห็นใจและสะเทือนใจมากกว่าอะไรทั้งหมด

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันและพระราชหัตถเลขานอกจากช่วยเปิดเผยให้เห็นพระราชบุคลิกของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแล้ว ยังเป็นกุญแจสำคัญไปสู่ความสนพระราชหฤทัยและความคิดเห็นส่วนพระองค์ ดังเห็นได้ชัดเจนจากพระราชหัตถเลขาในช่วงแรกสุดที่ทรงเป็นกังวลในเรื่องกิจการต่างประเทศมาก และจากพระราชหัตถเลขาในช่วงต่อๆ มาที่พระองค์ทรงรอบคอบในการใส่พระราชหฤทัยเรื่องการเมืองและธุรกิจการค้า ถึงแม้จะไม่ทรงปิดบังความไม่โปรดเรื่องเหล่านี้ก็ตาม นอกจากนี้ในขณะเดียวกันยังสังเกตเห็นการวางพระองค์ที่ไม่เหมาะสมบ่อยครั้งด้วยเช่นกันคือ การเขียนเล่าเรื่องราวทางการเมืองกับประยูรญาติโดยปราศจากการรับรู้ของเสนาบดีฝ่ายการต่างประเทศ การติดต่อกับนายทหารระดับนายพลของกองทัพโดยไม่ผ่านกระทรวงยุทธนาธิการ และการติดต่อกับอดีตอัครมหาเสนาบดีต่างๆ ลับหลังผู้ที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน รวมถึงการที่แสดงท่าทีจะสละราชสมบัติหากว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายที่ไม่ทรงเห็นพ้องด้วย หรือการสนับสนุนและส่งเสริมพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามอย่างเปิดเผย และการแสดงปฏิริยาไม่พอพระราชหฤทัยเมื่อมีท่าทีการวิพากษ์วิจารณ์ใด สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเล่าบรรยายความทรงจำในอดีตส่วนพระองค์อย่างลื่นไหลต่อเนื่อง และทรงใช้การติดต่อผ่านทางพระราชหัตถเลขาซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของบันทึกเหตุการณ์ใน

ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับราชวงศ์ ส่วนที่คัดสรรทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้แสดงเรื่องราวที่ทรงคุณค่า น่าสนใจและน่าประทับใจมากที่สุดของสตรีที่โดดเด่นที่สุดผู้หนึ่งในศตวรรษที่ 19

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียฉบับที่เขียนด้วยลายพระหัตถ์ และฉบับถอดความที่เน้นจุดเด่นหรือประเด็นสำคัญของเหตุการณ์จากหนังสือ Queen Victoria in Her Letters and Journals ของคริสโตเฟอร์ ฮิบเบิร์ต (Christopher Hibbert) ซึ่งได้เลือกมาศึกษาเพื่อแปลเป็นภาษาไทย นำมาจากหอจดหมายเหตุหลวง และเรียงร้อยเป็นเรื่องราวชีวประวัติในแบบฉบับที่ไม่เหมือนใคร ด้วยการใช้จดหมายและบันทึกเหตุการณ์ประจำวันมาช่วยดำเนินเรื่อง ทำให้เห็นการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกได้โดยตรงและเข้าถึงตัวตนของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียซึ่งทรงเป็นผู้พบเห็นและรับทราบเหตุการณ์ทั้งหมดเป็นอย่างดี โดยเฉพาะที่สำคัญๆ ในพระชนม์ชีพและรัชกาล เช่น การเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติต่อจากสมเด็จพระราชปิตุลา การเข้าพิธีบรมราชาภิเษกที่มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ การราชาภิเษกสมรสกับเจ้าชายอัลเบิร์ต และการเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 50 และ 60 ปี รวมถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรัชกาลของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวบทซึ่งมีการบันทึกเหตุการณ์สำคัญๆ และลีลาการใช้ภาษาที่แสดงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงยุคสมัยของภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้เขียน เป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษาสำหรับสารนิพนธ์โครงการแปล เนื่องจากต้องรักษาความถูกต้องและอรรถรสของต้นฉบับไว้ให้ได้อย่างครบถ้วน

ในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจากฉบับลายพระหัตถ์ และส่วนบทถอดความจากหนังสือ Queen Victoria in her Letters and Journals ของคริสโตเฟอร์ ฮิบเบิร์ต ผู้วิจัยมุ่งจะศึกษากระบวนการแปลและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแปลตัวบทประเภทบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน ทั้งการทำความเข้าใจต้นฉบับและถ่ายทอดเนื้อความ เจตนาของผู้ส่งสาร และกลวิธีการใช้ภาษาในต้นฉบับให้คงความหมายและได้อรรถรสทัดเทียมต้นฉบับ นอกจากนี้การเลือกใช้ยุคของภาษาไทยและระดับภาษาไทยในการแปลยังเป็นสิ่งจำเป็นในการถ่ายทอดวจนลีลาของต้นฉบับและคงรสชาติทางวรรณกรรมไว้ได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีการแปลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน
2. เพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษสมัยวิกตอเรีย
3. เพื่อวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาคำใช้วจนลีลาในการวางแผนการแปล
4. เพื่อสร้างสรรค์และนำเสนอบทแปลบันทึกประจำวันฉบับภาษาไทยที่มีอรรถรสเคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย นอกจากต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ของคริสตีอานา นอร์ด (Christiane Nord) รวมถึงทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Approach) ของฌ็อง เดอลิล (Jean Delisle) เพื่อถ่ายทอดความหมายและอรรถรสได้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีสมมูลภาพแล้ว ยังต้องศึกษาทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) และทฤษฎีการแปลวรรณกรรม เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคำใช้วจนลีลาของต้นฉบับให้มากที่สุด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกศึกษาพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจากต้นฉบับที่เป็นลายพระหัตถ์ครบสมบูรณ์ ประกอบกับบทถอดความซึ่งเน้นเฉพาะส่วนเนื้อหาสำคัญในวันที่มีการเขียนบันทึกประจำวันจากหนังสือ Queen Victoria in her Letters and Journals ของคริสโตเฟอร์ ฮิบเบิร์ต ซึ่งได้รวบรวมพระราชประวัติตั้งแต่ยังเป็นเจ้าหญิงผู้โดดเดี่ยวจนกลายเป็นกษัตริยาที่ทรงอำนาจและปกครองราชอาณาจักรและจักรวรรดิอันกว้างใหญ่ไพศาล เพื่อให้ได้เนื้อหาบันทึกประจำวันที่ครบถ้วนและต่อเนื่อง โดยแปลส่วนที่เป็นเหตุการณ์สำคัญในรัชกาลและมีการใช้วลีวลิตาที่โดดเด่นในการบรรยายภาพเหตุการณ์ จำนวน 9 ฉบับ ดังนี้

ก) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1837 ณ พระราชวังเคนซิงตัน

เป็นการบรรยายเหตุการณ์เมื่อต้องขึ้นบรรทมตอนเช้าตรู่ เพื่อทรงรับทราบข่าวการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระราชปิตุลา (สมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4) และการสืบราชบัลลังก์ต่อเป็นพระมหากษัตริย์แห่งอังกฤษ พระองค์ใหม่ รวมถึงการเสด็จออกมหาสมาคม เพื่อพบปะบรรดาบุคคลสำคัญทางการเมืองและศาสนาต่างๆ

ข) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

เป็นการบรรยายเหตุการณ์วันที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีบรมราชาภิเษกและทรงรับเครื่องบรมขัตติยราชกกุธภัณฑ์เป็นพระมหากษัตริย์อย่างเป็นทางการ ณ มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์

ค) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

เป็นการบรรยายเหตุการณ์วันที่เข้าพิธีราชาภิเษกสมรสกับพระญาติชาวเยอรมันทางฝ่ายพระมารดา คือ เจ้าชายอัลเบิร์ตแห่งแซ็กซ์-โคบูร์กและโกธา ณ พระราชวังเซนต์เจมส์ กรุงลอนดอน

ง) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1851 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

เป็นการเล่าภาพบรรยากาศงานนิทรรศการครั้งใหญ่ (The Great Exhibition) ซึ่งรวบรวมและจัดแสดงงานประดิษฐ์กรรมและอุตสาหกรรมจากทั่วโลก ณ พระราชวังแก้ว (Crystal Palace) พระราชอุทยานไฮด์ปาร์ก (Hyde Park) กรุงลอนดอน

จ) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1861 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

เป็นการบรรยายช่วงเวลาการสิ้นพระชนม์ของเจ้าชายอัลเบิร์ต พระราชสวามี ด้วยโรคไทฟอยด์

ฉ) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1863 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

เป็นการบรรยายเหตุการณ์พระราชพิธีอภิเษกสมรสระหว่างเจ้าฟ้าชายแห่งเวลส์ (Prince of Wales) กับเจ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเดนมาร์ก ณ โบสถ์เซนต์จอร์จ พระราชวังวินด์เซอร์

ช) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1887 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

เป็นการเล่าภาพบรรยากาศการจัดงานพระราชพิธีกาญจนาภิเษก (Golden Jubilee) หรือเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี โดยมีประมุขและผู้แทนจากราชวงศ์ต่างประเทศมาร่วมแสดงความยินดี

ซ) พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 – 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

เป็นการเล่าภาพบรรยากาศการจัดงานพระราชพิธีพัชราภิเษก (Diamond Jubilee) หรือเฉลิมฉลองการครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี โดยจัดเป็นงานเลี้ยงฉลองทั่วทั้งจักรวรรดิอังกฤษ มีบรรดาผู้สำเร็จราชการบุคคลทางการเมือง และกองทหารเกียรติยศจากดินแดนอาณานิคมทั่วโลกมาเข้าร่วมพิธีอันยิ่งใหญ่ด้วย

1.5 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

1. ศึกษาและทำความเข้าใจต้นฉบับโดยละเอียด รวมถึงรวบรวมวลีวลีที่คาดว่าจะมีปัญหาในการแปล
2. ศึกษาและทบทวนทฤษฎีและแนวทางการแปลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบริบททางสังคมวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการเมืองของประเทศอังกฤษสมัยวิกตอเรีย
3. วิเคราะห์ต้นฉบับและปัญหาในการแปลวลีวลี โดยนำทฤษฎีและแนวทางที่ได้ศึกษามาประยุกต์ใช้
4. วางแผนการแปลโดยคำนึงถึงบริบทต่างๆ ในภาพรวมของต้นฉบับ พร้อมทั้งเลือกรูปแบบการแปล
5. ลงมือแปลต้นฉบับ พร้อมทั้งบันทึกปัญหาที่พบระหว่างการแปลและแนวทางการแก้ไข
6. ตรวจสอบและแก้ไขงานแปลให้ถูกต้องและเหมาะสม
7. สรุปผลการวิจัย ทบทวนสมมติฐานและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจการวิเคราะห์ต้นฉบับ เลือกทฤษฎีการแปลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการแปล และเลือกลักษณะการใช้วลีวลีและภาษาของต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถวิเคราะห์ปัญหา เลือกแนวทางการแก้ปัญหา และเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกเฉพาะเรื่องเพื่อใช้ในการแปล
3. เป็นแนวทางในการแปลวลีวลีของต้นฉบับประเภทบันทึกประจำวันแก่ผู้ที่ศึกษาการแปลหรือบุคคลที่สนใจ เพื่อนำไปใช้กับงานแปลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
4. สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ชีวิตประวัติของบุคคลสำคัญผ่านบันทึกประจำวันที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ออกมาเป็นฉบับแปลที่มีคุณภาพ วลีวลีและอรรถรสเทียบเคียงต้นฉบับ

บทที่ 2

ทบทวนทฤษฎีการแปลและทฤษฎีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางการแปลตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่ทรงพบเห็นหรือปฏิบัติในแต่ละวันอย่างละเอียด เพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ที่ต้นฉบับอย่างครอบคลุมเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องในเนื้อหา อารมณ์ ความรู้สึก และน้ำเสียงต้นฉบับ ตลอดจนสถานการณ์แวดล้อมของตัวบทต้นฉบับอย่างถ่องแท้ โดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ของคริสตีอาเน นอร์ด (Christiane Nord) และทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Approach) ของฌ็อง เดอลิส (Jean Delisle)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) และทฤษฎีการแปลวรรณกรรม มาประยุกต์ใช้ควบคู่กัน เพื่อศึกษาให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งมากยิ่งขึ้นในการถ่ายทอดเจตนาของผู้เขียน บันทึกประจำวันและยุคสมัยของภาษาให้ออกมาสมจริง เป็นธรรมชาติ และรักษารรณรสของบันทึกประจำวัน อย่างครบถ้วน

2.1 ทฤษฎีที่ใช้ในการแปล

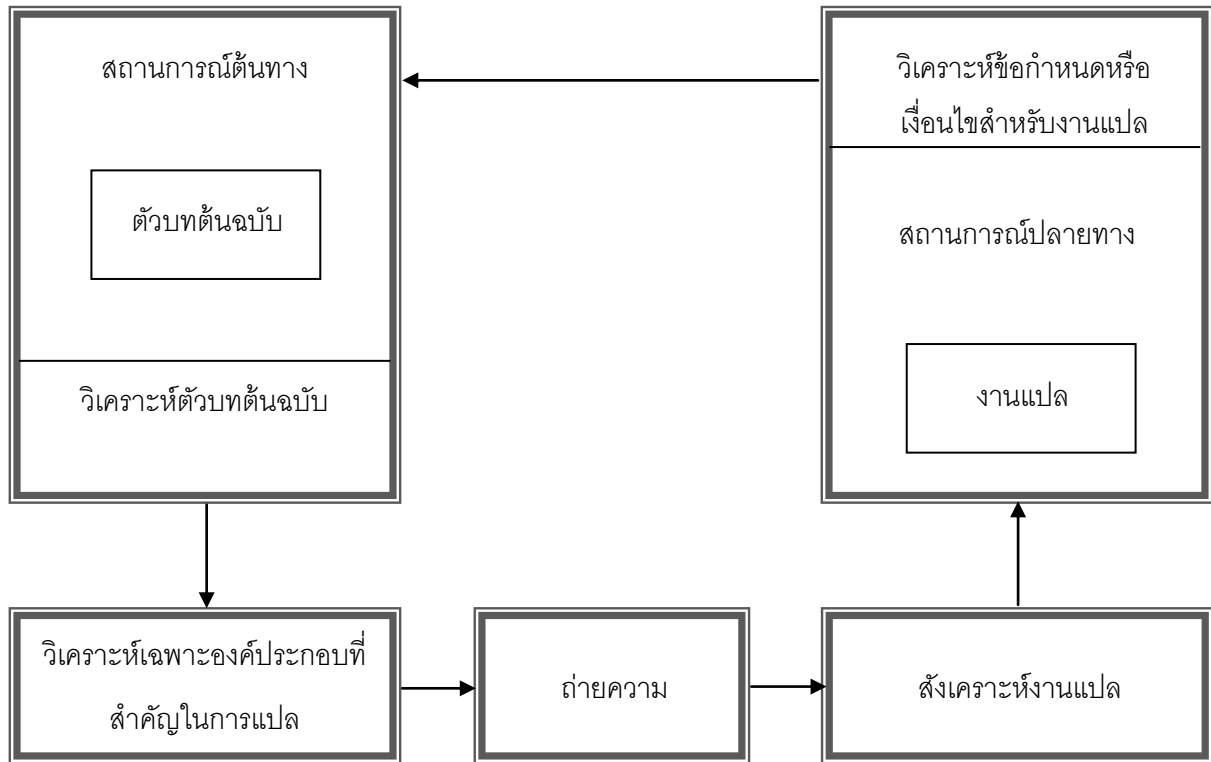
พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีพระราชประสงค์เพื่อทรงบรรยาย เหตุการณ์ในแต่ละวันที่เกิดขึ้นโดยตรงและรอบตัวของพระองค์ โดยมีลักษณะน้ำเสียงหรือลีลาการใช้ภาษาที่ แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีส่วนที่กล่าวถึงชื่อบุคคล สถานที่ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในวัฒนธรรมหรือ ประวัติศาสตร์อังกฤษ ซึ่งเป็นมูลบทสำคัญของต้นฉบับที่ผู้อ่านชาวไทยอาจจะยังไม่เข้าใจหรือทราบมาก่อน ล่วงหน้า ทฤษฎีการแปล ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม และทฤษฎีการแปลวรรณกรรมที่เลือกมา จะช่วยให้เข้าใจ ตัวบทต้นฉบับได้ดียิ่งขึ้น จัดระบบการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและจำเป็นดังกล่าว และสร้างหลักที่ถูกต้องให้ ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจในการแปล อันจะนำไปสู่การผลิตบทแปลที่มีคุณภาพ แม่นยำ และได้ อรรถรสใกล้เคียงต้นฉบับ

2.1.1 ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis)

ทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตีอาเน นอร์ด (Christiane Nord) ที่เลือกมาศึกษาตัวบท ต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย มุ่งเน้นการวิเคราะห์ตัวบทในระดับ ลึก โดยพิจารณาองค์ประกอบทั้งภายนอกและภายในของตัวบท และวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่สำคัญสำหรับการ แปลเท่านั้น วรรณภา แสงอร่ามเรือง (2545: 26) อธิบายว่าผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับโดยคำนึงถึง หน้าที่ของงานแปล (Zeiltextfunktion) ด้วยหลักสำคัญในการวิเคราะห์ต้นฉบับคือ การทำความเข้าใจข้อมูล ในตัวบทให้ถ่องแท้ ไม่ว่าจะเนื้อความนั้นจะกล่าวอย่างชัดเจนหรือกล่าวเป็นนัย และเพื่อให้ได้เข้าถึงข้อมูลในตัว บทอย่างครอบคลุมและถี่ถ้วน ผู้แปลจะต้องวิเคราะห์ทั้งองค์ประกอบภายนอก (Extratextual factors) และ องค์ประกอบภายใน (Intratextual factors) ของตัวบทอย่างละเอียด การรับรู้ข้อมูลดังกล่าวนี้จะช่วยให้ ผู้ แปลสามารถตัดสินใจรักษา ตัด ดัดแปลงส่วนใดๆ ของตัวบทต้นฉบับ เพื่อถ่ายทอดความหมายมาเป็นภาษา ของวัฒนธรรมปลายทางให้ได้ตรงกับต้นฉบับมากที่สุด ทั้งนี้ทฤษฎีการกระทำการแปลของนอร์ดมีหลักสำคัญ

เริ่มต้นที่การวิเคราะห์ภารกิจการแปลที่ผู้ว่าจ้างงานแปลมอบหมายให้ผู้แปล โดยผู้แปลจะต้องวิเคราะห์เงื่อนไขและต้นฉบับโดยยึดตามแผนภูมิแสดงวงจรการแปลหรือกระบวนการแปลแบบวงกลม (Translation process based on the looping model) ดังต่อไปนี้

แผนภูมิแสดงวงจรการแปลหรือกระบวนการแปลแบบวงกลม

ตามแผนภูมิด้านบน การแปลเริ่มจากผู้จ้างงานกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานแปล และเมื่องานแปลที่ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่วินาทีแรก ผู้แปลจะวิเคราะห์ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขของงานแปลที่จำเป็นต้องมีตามที่ระบุโดยผู้จ้างงาน จากนั้นจึงวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับเฉพาะองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการแปล ถ่ายทอดความหมายและสังเคราะห์งานแปล โดยคำนึงถึงสถานการณ์ปลายทางที่จะนำงานแปลนั้นไปใช้ จำแนกปัจจัยด้านเนื้อหาหรือตัวบทต้นฉบับ และพิจารณาแปลโดยยึดสถานการณ์ปลายทางเป็นหลัก เพื่อถ่ายทอดเนื้อความและรูปแบบให้เข้ากับภาษาหรือวัฒนธรรมปลายทาง หลังจากได้งานแปลแล้ว จะต้องนำไปตรวจสอบเทียบกับข้อกำหนดและเงื่อนไขของผู้จ้างงานอีกครั้ง ทั้งนี้หากมีความคลาดเคลื่อนจะต้องแก้ไขให้ไดงานแปลที่ตรงตามที่ได้รับมอบหมาย

วรรณา แสงอร่ามเรือง (2545 : 78-79) อธิบายว่านอร์มได้แยกการวิเคราะห์ตัวบทเป็นสองส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท และการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

องค์ประกอบภายนอกตัวบท ซึ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของสถานการณ์จริงที่น่าตัวบทไปใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มีดังนี้

1. ผู้ส่งสาร
2. เจตนา
3. ผู้รับสาร
4. สื่อ
5. สถานที่
6. เวลา
7. โอกาสพิเศษในการสื่อสาร

องค์ประกอบภายในตัวบท เป็นการวิเคราะห์หาคำตอบเกี่ยวกับเนื้อหาและรูปแบบของตัวบท

1. หัวข้อของตัวบท
2. เนื้อหาของตัวบท
3. สิ่งที่น่าสนใจในฐานที่เข้าใจ
4. โครงสร้างของตัวบท
5. องค์ประกอบด้านอวัจนภาษา
6. ศัพท์ที่ใช้
7. โครงสร้างทางภาษา
8. น้ำเสียง

นอร์ตันแนะนำให้เริ่มทำการวิเคราะห์จากองค์ประกอบภายนอกตัวบท (บริบทหรือสถานการณ์) ไปหาองค์ประกอบภายในตัวบท เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วสถานการณ์มีอยู่หรือเกิดขึ้นมาก่อนที่จะมีตัวบท และเป็นตัวควบคุมการนำสิ่งที่เป็้องค์ประกอบภายในมาใช้ หากผู้แปลค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกตัวบทจากสถานการณ์ที่อยู่โดยรอบได้ ก็จะสามารถทราบถึงลักษณะของปัจจัยภายในเรื่องได้

การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจากตัวบทต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นฉบับแปลภาษาไทย ผู้วิจัยจะต้องนำหลักการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตีอาเน นอร์ตันมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญในต้นฉบับ เพื่อให้เข้าใจหน้าที่ของงานแปล สารที่ต้นฉบับต้องการสื่อและบริบทแวดล้อมของต้นฉบับ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจแปลตัวบท โดยไม่กระทบหรือส่งผลกระทบต่อวัจนลีลา ความหมายและอรรถรสของงานแปล

การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

วรรณภา แสงอร่ามเรือง (2545 : 79-92) อธิบายว่าองค์ประกอบภายนอกตัวบทสำหรับนอร์ตันนั้น หมายถึง องค์ประกอบของสถานการณ์จริงซึ่งได้มีการนำตัวบทไปใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ไม่ใช่เป็นองค์ประกอบในสถานการณ์สมมติของผู้แต่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ส่งสาร

ผู้ส่งสาร (sender) และผู้ผลิตตัวบท (text producer) โดยปกติแล้วหมายถึงบุคคลเดียวกันคือผู้แต่ง แต่สำหรับตัวบทบางประเภทนั้น ผู้ส่งสารกับผู้ผลิตตัวบทเป็นคนละคนกัน ทั้งนี้ผู้ส่งสารเป็นบุคคลหรือสถาบันที่ใช้ตัวบทนั้นๆ แจ้งข่าวสารให้ผู้อื่นทราบเพื่อหวังประโยชน์บางอย่าง ส่วนผู้ผลิตตัวบทคือ ผู้ที่ทำตัวบทขึ้นมาตามคำสั่งของผู้ส่งสาร โดยคำนึงถึงชนและวัฒนธรรมปลายทางที่จะนำตัวบทนั้นไปใช้ ผู้แปลจึงต้องทราบว่าใครเป็นผู้ส่งสาร และผู้ส่งสารกับผู้ผลิตตัวบทเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ ตลอดจนต้องศึกษาช่วงเวลาที่มีชีวิตอยู่ ถิ่นฐานที่อยู่ ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา สถานภาพ และความสัมพันธ์กับหัวข้อเรื่องของตัวบท เพื่อให้ทราบแรงจูงใจของผู้ส่งสารเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานการณ์อื่นๆ อันเป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบทต่อไป

2. เจตนา

เจตนาเป็นการมองจากมุมของผู้ส่งสาร ส่วนผลที่เกิดขึ้นมาจากมุมมองของผู้รับสารในขณะที่รับสารนั้นๆ หน้าที่ของตัวบทกับเจตนาของผู้ส่งสารอาจไม่ใช่เรื่องเดียวกันเสมอไป และในการวิเคราะห์ตัวบทเพื่อใช้สำหรับการแปลนั้น ควรต้องพิจารณาจากเจตนาของผู้ส่งสาร หน้าที่ของตัวบท และผลที่เกิดขึ้นแยกกันให้ชัดเจน เพราะจะทำให้ค้นพบวิธีการจัดการในขณะแปลได้ อย่างไรก็ตามถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของตัวบทต้นฉบับ แต่จะต้องยึดหลักความซื่อสัตย์ที่มีต่อผู้ส่งสารคือ ห้ามบิดเบือนหรือทำสิ่งที่ขัดต่อเจตนาของผู้ส่งสาร ผู้แปลจึงต้องศึกษาว่ามีสิ่งใดเกี่ยวกับเจตนาของผู้ส่งสารที่เคยกล่าวอย่างเด่นชัดในตัวบท และจะสร้างตัวบทด้วยเจตนาใดตามชนบประจำตัวบท เพื่อให้ทราบแรงจูงใจของผู้ส่งสารเกี่ยวกับสถานการณ์อื่นๆ

3. ผู้รับสาร

ผู้รับสารสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มสำคัญคือ ผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและผู้รับสารงานแปล นอกจากนั้นยังมีผู้รับสารที่เป็นผู้ร่วมรับฟังหรือร่วมรับสารนั้น เช่น ผู้ร่วมฟังการอภิปรายหรือผู้ร่วมชมรายการอภิปรายในรัฐสภา การแปลตัวบทจำเป็นต้องคำนึงผู้รับสารอย่างมาก เนื่องจากว่าผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและผู้รับสารงานแปลมาจากต่างวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้นผู้แปลจึงต้องค้นหาปฏิกริยาของผู้รับสารต้นฉบับและข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสาร เพื่อเลือกใช้การแปลที่เหมาะสมตามแรงจูงใจของผู้ส่งสารเกี่ยวกับสถานการณ์อื่นๆ

4. สื่อ

สื่อหมายถึง สิ่งที่ช่วยนำตัวบทไปสู่ผู้รับสาร ก่อนอื่นในการวิเคราะห์ตัวบท ผู้แปลต้องพิจารณาว่ามีการนำเสนอตัวบทในสถานการณ์การสื่อสารใด เช่น เป็นแบบลายลักษณ์อักษรหรือแบบปากเปล่า เนื่องจากประเภทของสื่อมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสารและการผลิตตัวบท นอกจากนั้นจุดประสงค์หลักในการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านสื่อคือ เพื่อทราบลักษณะพิเศษบางประการในการสื่อสาร เช่น มีเหตุการณ์อื่นเกิดร่วมด้วยหรือไม่ เป็นการสื่อสารแบบตรงหรือเผชิญหน้าหรือแบบอ้อม มีการผลิตตัวบทอย่างฉับพลันในขณะนั้นหรือไม่ เป็นการสื่อสารแบบทางเดียวหรือตอบกลับได้ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่บอกขนาดและกลุ่มผู้รับสาร ระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูล ความคาดหวังหรือข้อเรียกร้องของผู้รับสาร การเลือกใช้สื่อใดขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้ส่งสาร แต่อย่างไรก็ตามต้องคำนึงด้วยว่าหน้าที่ของสื่อแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละวัฒนธรรม

5. สถานที่

ปัจจัยด้านสถานที่มีความสำคัญในการบ่งชี้เบื้องต้นเกี่ยวกับสำเนียงภาษาถิ่น การมองสภาพ การเมืองและวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ และช่วยให้ทราบถึงวัฒนธรรมของผู้ส่งสาร ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับสาร สื่อ และโอกาสพิเศษในการสื่อสาร หากผู้แปลวิเคราะห์หาปัจจัยด้านสถานที่ในต้นฉบับต้นฉบับได้ จะทำให้ได้ข้อมูล และแนวทางการแปลที่เหมาะสมมาใช้เพื่อถ่ายทอดบทแปลได้

6. เวลา

ปัจจัยด้านเวลาที่มีความสำคัญไม่ต่างไปจากปัจจัยด้านสถานที่ เนื่องจากเป็นการบ่งชี้เบื้องต้น เกี่ยวกับสภาพภาษาที่ใช้ในต้นฉบับ ซึ่งนอกจากจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงภาษาตามกาลเวลาแล้ว ยังสะท้อน ให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในเวลานั้น และส่งผลเกี่ยวเนื่องกับความคาดหวังของผู้อ่าน และผู้แปลได้ โดยอาจรวมค่านิยมบางอย่างซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปแล้วในปัจจุบัน ผู้แปลจึงจำเป็นต้องศึกษา เวลาที่มีการเขียน ตีพิมพ์ หรือส่งต้นฉบับ ตลอดจนปัญหาพื้นฐานที่อาจเกิดขึ้นหากว่าปัจจัยด้านเวลาของต้นฉบับ และงานแปลแตกต่างกัน

7. โอกาสพิเศษในการสื่อสาร

โอกาสพิเศษต่างๆ ในการสื่อสารที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ งานมงคลสมรส งานศพ รายงานข่าวสด จดหมายเวียน หรือบันทึกการประชุม มีการผลิตต้นฉบับและใช้สื่อที่แตกต่างกัน เช่น งานศพหรืองานมงคลสมรส ใช้การ์ดเป็นสื่อ หรือบันทึกการประชุมใช้แบบฟอร์มเป็นสื่อ ทำให้ทราบเจตนาของผู้เขียนและหน้าที่ของต้นฉบับ ตลอดจนขอบประจําชนิดของต้นฉบับด้วย โอกาสพิเศษในการสื่อสารมักจะมีหน้าที่เป็นตัวกำหนดปัจจัยเนื้อหา คำศัพท์ที่ใช้และโครงสร้างของภาษา ผู้แปลจึงต้องวิเคราะห์เหตุผลของการผลิตหรือส่งต้นฉบับว่าใช้ในโอกาส พิเศษใดหรือไม่ ใช้ครั้งเดียว หลายครั้ง หรือใช้เป็นประจํา รวมถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น หากมีความแตกต่างกัน ระหว่างโอกาสพิเศษในต้นฉบับกับงานแปล

8. หน้าที่ของต้นฉบับ

หน้าที่ของต้นฉบับตามทฤษฎีวิเคราะห์ต้นฉบับของนอร์ดคือ หน้าที่ในการสื่อสารแต่ละหน้าที่ หรือ หน้าที่ในการสื่อสารทุกหน้าที่ของต้นฉบับนั้นๆ รวมกันทั้งหมด นอกจากผู้แปลจะต้องแปลให้เหมาะสมกับหน้าที่ ในการใช้แล้ว ยังต้องอิงต้นฉบับต้นฉบับอย่างซื่อสัตย์ด้วย หน้าที่ของต้นฉบับสามารถหาได้จากคำบ่งชนิดต้นฉบับ ที่ปรากฏในชื่อเรื่อง เจตนาของผู้ส่งสาร และความคาดหวังของผู้รับสารเป็นสำคัญ ร่วมกับปัจจัยอื่นที่ตีกรอบ หน้าที่ของต้นฉบับให้แคบลงมาทีละน้อย ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์ประโยชน์อันเกิดจากเจตนาในการต้นฉบับนี้ และ ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ของต้นฉบับที่ระบุกลุ่มเป้าหมายแตกต่างไปจากเจตนาของผู้ส่งสาร

การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในต้นฉบับ

วรรณภา แสงอร่ามเรือง (2545 : 92-112) อธิบายองค์ประกอบภายในต้นฉบับดังนี้

1. หัวข้อเรื่องของตัวบท

หัวข้อเรื่องของตัวบทนั้นว่ามีความสำคัญมากต่อการแปล เนื่องจากแสดงถึงความเกี่ยวเนื่องกับตัวบทได้ และช่วยให้ผู้แปลสามารถเดาหรือตั้งข้อสมมติฐานเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานหรือความรู้ทั่วไปที่ผู้รับสารต้องมีก่อนหน้านี้นอกจากนี้หัวข้อเรื่องยังบ่งบอกว่าตัวบทมาจากความรู้สาขาใด และทำให้ผู้แปลตัดสินใจได้ง่ายว่าต้องมีพื้นฐานเฉพาะด้านใดจึงจะทำงานแปลนี้ได้ หรือต้องสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมในด้านใดบ้าง ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์ว่าตัวบทมีลักษณะเป็นตัวบทเดี่ยวที่มีหัวข้อเรื่องเดี่ยวต่อเนื่องกัน หรือเป็นที่รวมของตัวบทย่อยๆ ที่หลายหัวข้อเรื่อง และตัวบทนั้นมีหัวข้อเรื่องอะไร

2. เนื้อหาของตัวบท

ในการวิเคราะห์เนื้อหาของตัวบทหรือทำความเข้าใจสถานการณ์ที่ซับซ้อน นอร์ดได้แนะนำให้เรียบเรียงใหม่ด้วยภาษาของตนเอง โดยแบ่งเป็นหน่วยข้อมูลและให้แต่ละหน่วยเกิดความสัมพันธ์เป็นเหตุเป็นผลกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลสังเกตเห็นเนื้อความที่ผู้แต่งละไว้ในฐานที่เข้าใจและเนื้อความที่ขาดความเกี่ยวเนื่องแต่ทั้งนี้มีข้อควรระวังในการเรียบเรียงใหม่เป็นภาษาของตนเองคือ ต้องไม่ให้ความหมายแฝงที่มีอยู่ในคำศัพท์เดิมหายไป ซึ่งจะเข้าใจได้แจ่มชัดเมื่อผู้แปลทำการวิเคราะห์ด้านวจนลีลา ศัพท์และโครงสร้างต่างๆ ดังนั้นควรต้องศึกษาว่าตัวบทมีเนื้อหาอะไรบ้าง มีเหตุการณ์ที่เกิดซ้อนขึ้นมาหรือเรื่องย่อยในตัวบทหรือไม่ และสามารถแก้ไขโดยไม่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมได้หรือไม่

3. เนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจ

การสื่อสารระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังในบางวัฒนธรรมมักมีการละเนื้อความบางส่วนไว้ เพราะผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังมีโลกทัศน์กว้างไกลและสามารถรู้สิ่งนั้นได้โดยไม่ต้องกล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งต่างๆ ซึ่งนำมาประกอบสถานการณ์ขณะพูดหรือเรื่องราวทั่วไป เช่น เหตุการณ์ทางสังคม การเมืองหรือปรัชญา เป็นต้น การหาเนื้อความที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจจึงเป็นเรื่องยาก ผู้แปลต้องค้นหาความแตกต่างระหว่างผู้รับสารตัวบทต้นฉบับกับผู้รับสารของงานแปลในด้านภูมิหลังทางวัฒนธรรมของตัวบทต้นฉบับ และวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของเนื้อความในตัวบทต้นฉบับกับเหตุการณ์ทั่วไปในแต่ละด้าน เหตุการณ์ที่อ้างถึงได้มีการพูดเป็นนัยหรือไม่ ตลอดจนมีข้อมูลที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจส่วนใดในตัวบทต้นฉบับที่จะต้องเสริมให้ผู้รับสารของงานแปลได้รับรู้

4. โครงสร้างของตัวบท

การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทมีความสำคัญต่อการแปล เนื่องจากหากตัวบทประกอบด้วยบทเล็กๆ หลายเรื่องที่มีปัจจัยด้านสถานการณ์ต่างกัน อาจจะทำให้แปลแต่ละส่วนด้วยกลยุทธ์ที่ต่างกันไปด้วย นอกจากนั้นแล้วการวิเคราะห์ส่วนต้นและส่วนท้ายของบทเป็นส่วนที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพื่อช่วยในการเข้าใจเนื้อเรื่องและการตีความตัวบท อีกทั้งยังมีตัวบทหลายประเภทที่มีการกำหนดโครงสร้างตามชนบ ซึ่งจะช่วยใหทราบชนิดและหน้าที่ของตัวบท และผู้แปลยังสามารถค้นหาใจความหลักของตัวบทหรือหัวข้อเรื่องในตัวบทได้อีกด้วย

ในการวิเคราะห์โครงสร้างมหภาค ผู้แปลควรทำเครื่องหมายการแบ่งตอนด้วยตัวทโดยจัดลำดับเป็นบทหรือเป็นย่อหน้า และทำเครื่องหมายส่วนต้นและส่วนท้ายของตัวท ซึ่งอาจมีลักษณะพิเศษเฉพาะตนเป็นไปตามขนบประจำชนิดตัวท นอกจากนี้หากตัวทไม่เป็นแบบลายลักษณ์อักษรแต่เป็นการพูดปากเปล่าให้วิเคราะห์ลักษณะหน่วยเสียง ดังเช่น ทำนองเสียง การหยุดพัก เป็นต้น ส่วนการวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาคเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค เช่น การกระจายตัวของประโยคหลักและประโยคย่อย การใช้กาลต่างๆ การวิเคราะห์ศัพท์ที่ใช้ การหาความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลของเนื้อความ ตลอดจนการเรียงลำดับก่อนหลังในการดำเนินเรื่อง ผู้แปลจึงควรต้องศึกษาว่าเป็นตัวทแบบใดๆ หรือเป็นตัวทย่อยแทรกอยู่ในตัวทใหญ่เป็นตัวทที่มีขนบในการแบ่งตอนแบบตายตัวหรือไม่ และมีการดำเนินเรื่องในรูปแบบใด

5. องค์ประกอบด้านอวัจนภาษา

อวัจนภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงออกมาโดยไม่ใช้ภาษาเป็นสื่อ ซึ่งช่วยเสริมความให้เด่นชัดหรือ ขจัดความกำกวมของเนื้อความ หรือเน้นย้ำเนื้อความ เพื่อเป็นการประกอบตัวทที่เป็นลายลักษณ์อักษร การสื่อสารแบบประจันหน้ากันจะมีการส่งสัญญาณด้วยท่าทางและสีหน้า การแสดงปาฐกถาหรือการพูดต่อหน้าสาธารณชน เช่น การแสดงธรรมหรือการปราศรัยหาเสียงที่ผู้ฟังอยู่ไกลออกไปและมองไม่เห็นท่าทางหรือสีหน้าของผู้พูด จะมีการใช้อวัจนภาษามากยิ่งขึ้นโดยเน้นการใช้สัญลักษณ์เหนือหน่วยเสียง เช่น ทำนองเสียง การลงเสียงหนักเบา การพูดให้ช้าลง เป็นต้น นอกจากนี้แล้วอวัจนภาษายังครอบคลุมไปถึงภาพที่ปรากฏต่อสายตาผู้อ่าน เช่น ลักษณะตัวอักษร การเว้นระยะห่าง หรือรูปภาพ การวิเคราะห์อวัจนภาษาจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างของตัวท อาทิ การแบ่งย่อหน้า และการเปลี่ยนลักษณะตัวอักษร หรือข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้แต่งได้ละไว้ในฐานที่เข้าใจ (การละข้อความด้วยจุดไข่ปลา) ตลอดจนนำไปสู่ส่วนที่แสดงเจตนาของผู้ส่งสารและหน้าที่ของตัวท ทั้งนี้การปรากฏของอวัจนภาษามีส่วนสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เมื่อต้องถ่ายทอดสารสู่บทแปล ผู้แปลควรวิเคราะห์และเลือกสรรแนวทางการแปลให้เหมาะสมกับผู้รับสารปลายทาง

6. ศัพท์ที่ใช้

คำศัพท์ที่เลือกใช้เพื่อการแปลขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเนื้อเรื่องและหัวข้อเรื่องของตัวทเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ศัพท์อาจวิเคราะห์ด้านความหมาย ด้านวจนลีลาหรือด้านรูปแบบของคำ การเลือกใช้คำศัพท์ยังช่วยสื่อเจตนาของผู้ส่งสารได้อีกด้วย อิทธิพลของการเลือกใช้คำอาจมาจากสื่อได้ เช่น ระดับของภาษาซึ่งอาจเป็นภาษาพูดทั่วไปหรือภาษาเขียน ภาษาในหนังสือพิมพ์จะสั้นและกระชับความ เป็นต้น ผู้แปลต้องวิเคราะห์ว่ามีคำศัพท์ประเภทใดในตัวทที่ปรากฏก่อนเริ่มเนื้อเรื่อง มีคำชนิดใด หรือรูปแบบการสร้างคำลักษณะใดที่ปรากฏบ่อยครั้ง หรือคำศัพท์ที่ส่วนใหญ่จัดเป็นวจนลีลาในระดับใด เป็นต้น

7. โครงสร้างประโยค

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคมุ่งเน้นการวิเคราะห์ด้านรูปแบบ หน้าที่และวจนลีลาของการใช้โครงสร้างประโยคชนิดต่างๆ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หัวข้อเรื่อง และโครงสร้างของตัวบท รวมถึงองค์ประกอบ เช่น ระดับเสียงสูงต่ำในประโยค จังหวะความเร็ว หรือช่วงที่เกิดความตื่นเต้นในเนื้อเรื่อง เป็นต้น และยังอาจสื่อถึงเจตนาของผู้แต่งที่ต้องการให้เกิดผลบางประการต่อผู้อ่านจากการใช้โครงสร้างเฉพาะแบบ ทั้งนี้สิ่งที่นักแปลต้องวิเคราะห์อาจรวมถึงความยาวของประโยค ลักษณะการเชื่อมความประโยคว่าเป็นแบบประโยคหลักสองประโยค หรือประโยคหลักกับอนุประโยค รูปแบบประโยค การเรียงส่วนต่างๆ ของประโยคมี การเน้นส่วนใดเป็นพิเศษหรือมีลักษณะการเรียงคำที่ผิดปกติหรือไม่ วจนลีลาด้านโครงสร้างของประโยค หรือ ความต่อเนื่องของเนื้อความที่อยู่ในแต่ละประโยค

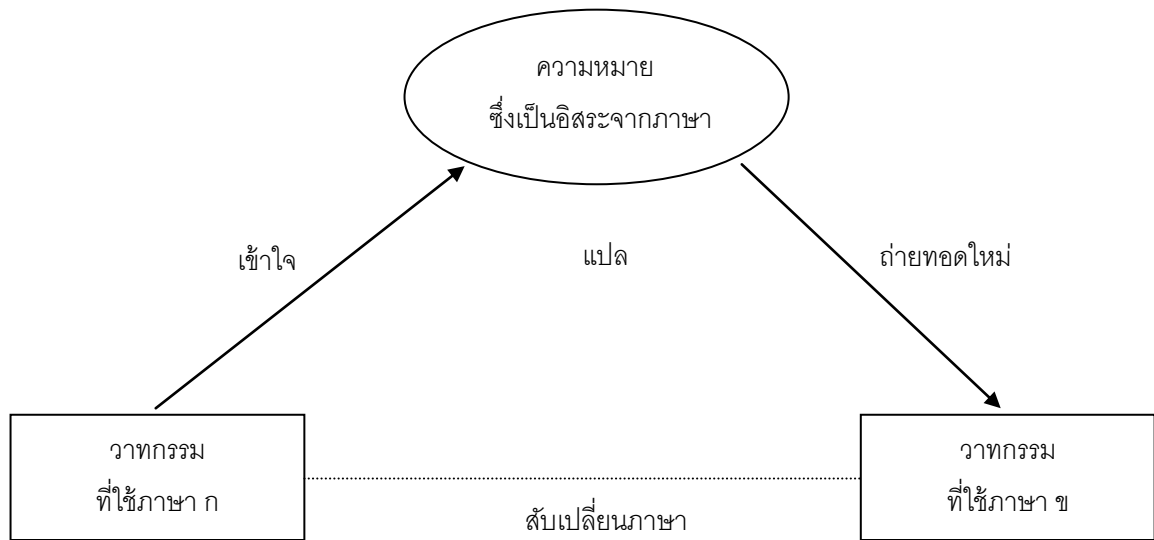
2.1.2 ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Approach)

ดานิกา เซเลสโกวิตซ์ (Danica Seleskovitch) ผู้เสนอแนวคิดการแปลแบบยึดความหมายอธิบายว่า เป้าหมายของการแปลไม่ใช่ตัวภาษา ดังนั้นการแปลจึงไม่ใช่กระบวนการถ่ายภาษา หรือการสับเปลี่ยนคำจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งให้ตรงกันพอดี (Transcoding) แต่เป้าหมายของการแปลคือความหมาย การแปลจึงเป็นกระบวนการทำความเข้าใจความหมาย และถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง

มารีอานน์ เลเดอแรร์ (Marianne Lederer) (จิระพรพรษ์ บุญเกียรติ, 2540 : 6) กล่าวถึงความหมายในทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายว่ามี 2 ระดับ ได้แก่

1. *ความหมายประจำทางภาษา (Signification)* จะตรงกับความหมายทั่วไปของคำขณะที่ยังไม่ได้นำไปใช้ กล่าวคือยังไม่ปรากฏในวาทกรรม เป็นแนวคิดที่ผูกติดอยู่กับคำต่างๆ หรือโครงสร้างในประโยคแบบต่างๆ โดยที่คำแต่ละคำไม่ได้มีเพียงหนึ่งความหมาย แต่มีเครือข่ายของความหมายประจำจำนวนหนึ่งผูกติดอยู่ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความหมายตามพจนานุกรม
2. *ความหมายทางวาทกรรม (Meaning)* จะไม่ปรากฏเป็นหน่วยๆ อยู่ในคำแต่ละคำ หรือในประโยคแต่ละประโยค ถึงแม้ว่าจะเป็นความหมายที่เกาะยึดติดอยู่กับความหมายประจำทางภาษาก็ตาม แต่ไม่ได้จำกัดอยู่เท่านั้น เพราะความหมายทางวาทกรรมคือ ข้อเขียนทั้งหมดก่อนที่จะสื่อออกมาด้วยถ้อยคำ ผู้รับสารต้องทำความเข้าใจนัยยะที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อ โดยดูจากบริบท สถานการณ์ แวดล้อม และสารโดยรวมทั้งหมด

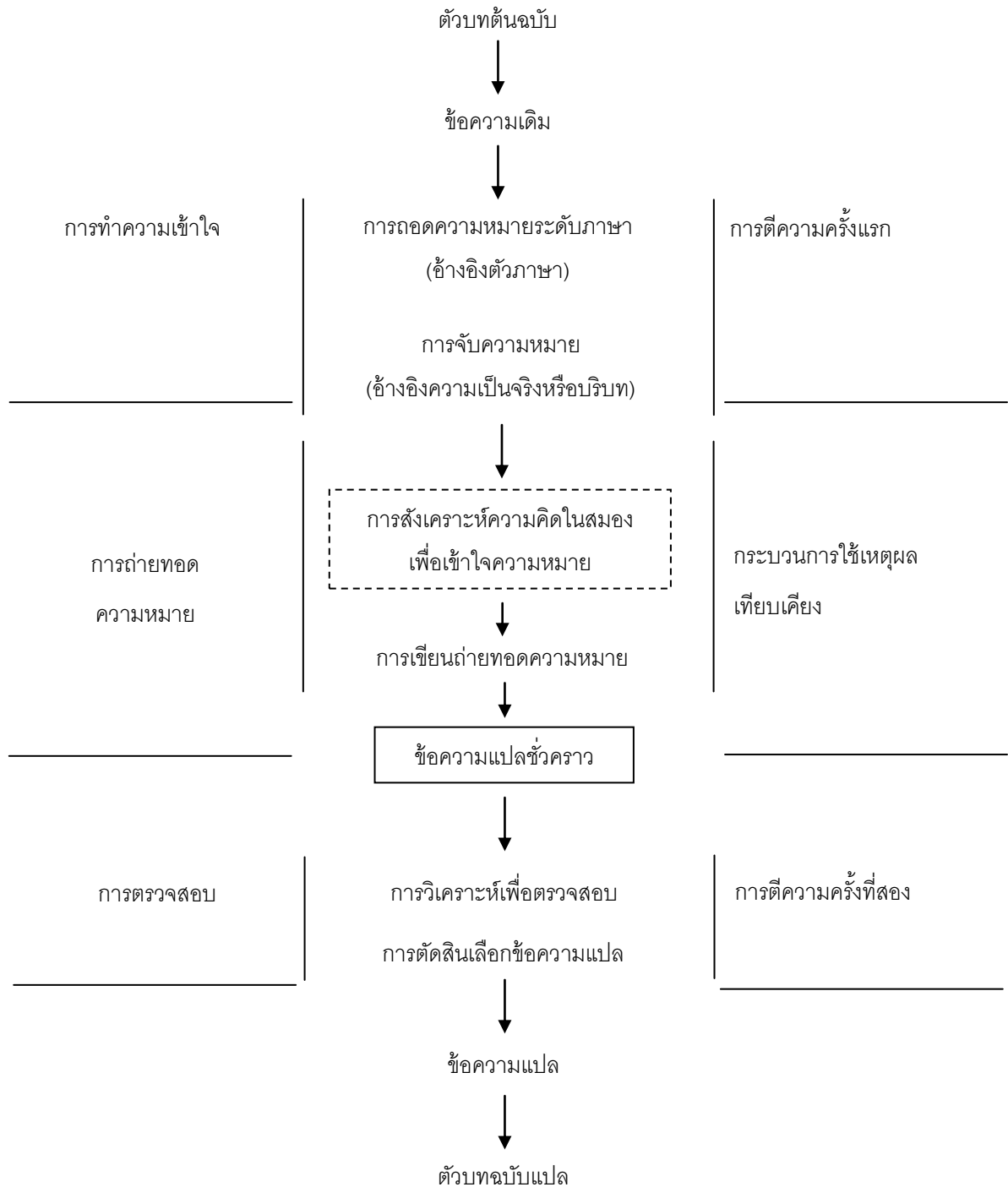
ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายมีสมมติฐานที่ว่า ความคิดมนุษย์เป็นอิสระจากความหมายประจำทางภาษา แต่จะใช้ความหมายประจำทางภาษาบางส่วนในการสื่อความคิดและความหมายของตนเองเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ จึงนำไปสู่การให้คำอธิบายกระบวนการแปลได้ดังต่อไปนี้

(จิระพรรษ์ บุญยเกียรติ, 2540 : 47)

แผนภูมิข้างต้นได้อธิบายการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายโดยสรุปว่าเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจความหมายและถ่ายทอดความหมาย ไม่เป็นการเปรียบเทียบรูปภาษาจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลจึงต้องศึกษาตัวบทต้นฉบับแล้วทำความเข้าใจ เพื่อให้ได้ความหมายในระดับวาทกรรมที่แท้จริง รวมถึงอารมณ์และความหมายแฝงที่ต้องการสื่อภายในต้นฉบับ โดยผละออกจากความหมายประจำทางภาษา จากนั้นจึงถ่ายทอดความหมายหรือนำความหมายทั้งหมดที่ได้ไปเขียนใหม่เป็นภาษาฉบับแปล

ต่อมาฌ็อง เดอลิส (Jean Delisle) ได้มีแนวคิดสนับสนุนกระบวนการแปลตามทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของดานิกา เซเลสโกวิตซ์ โดยอธิบายขยายความเพิ่มเติมตามแผนภาพดังต่อไปนี้

(วัลยา วิวัฒน์ศร, 2545 : 108)

กระบวนการแปลตามหลักทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายของฌ็อง เดออลีล เป็นกระบวนการที่เน้นการถ่ายทอดความหมายในระดับวาทกรรม ไม่ใช่การถอดรหัส สับเปลี่ยน หรือถ่ายโอนความหมายระดับภาษา (transcoding) ประกอบด้วยหลัก ประการ คือ การทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension) การถ่ายทอดวาทกรรมเป็นภาษาปลายทาง (Reformulation) และการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบบทแปล (Verification) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension)

ขั้นตอนนี้เป็นการพยายามสกัดเอาความหมายระดับวาทกรรมออกมาจากตัวบทต้นฉบับ ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจทางภาษาและความรู้ในเนื้อหา การทำความเข้าใจแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ความเข้าใจความหมายระดับคำหรือความหมายประจำทางภาษา (Signification) และความหมายในระดับวาทกรรมหรือความหมายที่มาจากการตีความโดยอาศัยบริบท (Meaning) กล่าวคือ คำทุกคำที่เรียงต่อกันเป็นถ้อยคำล้วนเกี่ยวข้องกับระบบภาษาซึ่งให้ความหมายประจำคำ และตัวแปรที่อยู่ทั้งภายในและภายนอกตัวบทซึ่งให้ความหมายระดับวาทกรรม โดยความหมายทั้งสองส่วนนี้เกิดขึ้นพร้อมกันและทับซ้อนกันอยู่ ผู้แปลจึงต้องเข้าใจความหมายทั้งสองระดับในลักษณะที่แตกต่างกันดังนี้

1.1 การถอดรหัสคำ (Decoding of Linguistic Signs)

การถอดรหัสคำเป็นการทำความเข้าใจความหมายของภาษาในระดับคำ โดยทำการวิเคราะห์คำและหน้าที่ทางไวยากรณ์ในภาษาต้นทาง และอาศัยความรู้ด้านคำศัพท์เพื่อค้นคำในภาษาปลายทางที่เทียบเคียงกันมาแทนที่ การถอดรหัสคำเป็นเพียงการวิเคราะห์ภาษาในเบื้องต้นและยังไม่สามารถเข้าใจความหมายของคำได้อย่างแท้จริง เนื่องจากยังไม่ได้คำนึงถึงความหมายจากบริบท จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมายของตัวบทในระดับที่ลึกซึ้ง เพื่อให้ได้งานแปลที่มีประสิทธิภาพ

1.2 การทำความเข้าใจความหมาย (Comprehension of Meaning)

ขั้นตอนนี้เป็นการทำความเข้าใจความหมายของภาษาในระดับวาทกรรม โดยจะต้องทำความเข้าใจกับกรอบแนวความคิด (Conceptual Content) ซึ่งต้องอาศัยบริบททางการสื่อสารและการเชื่อมโยงระหว่างคำศัพท์ต่างๆ รวมถึงความสัมพันธ์ของวลีและประโยค เพื่อค้นหาความหมายว่าสัญลักษณ์ที่พบหมายความว่าอย่างไรในฐานะเป็นส่วนประกอบของข้อความ จึงอาจกล่าวได้ว่าการทำความเข้าใจความหมายของตัวบทอย่างถ่องแท้จำเป็นต้องมีหลักการวิเคราะห์ตัวบทร่วมด้วย

การแปลจึงเป็นการกล่าวมโนทัศน์ซ้ำใหม่ (Re-expression) ซึ่งต้องมีการทำความเข้าใจถ้อยคำจากการสกัดมโนทัศน์ (conceptualization) ในภาษาต้นทาง เชื่อมโยงกับความรู้ด้านเนื้อหาจากประสบการณ์ของผู้แปล เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

2. การถ่ายทอดวาทกรรมเป็นภาษาปลายทาง (Reformulation)

เมื่อทำความเข้าใจต้นฉบับอย่างละเอียดแล้ว ผู้แปลต้องนำความคิดรวบยอดหรือสิ่งที่เข้าใจจากภาษาต้นฉบับมาเรียบเรียงขึ้นใหม่เพื่อถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาปลายทาง โดยผลออกจากรูปแบบทางภาษาของต้นฉบับ ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นภายในสมองของผู้แปลในลักษณะสลับกลับไปกลับมาเพื่อค้นหาถ้อยคำ สำนวน และรูปแบบทางภาษาสำหรับใช้ในการถ่ายทอดความหมายมาเป็นภาษาปลายทาง การผละตัวเองออกจากรูปแบบทางภาษาของต้นฉบับเป็นการดึงความคิดที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับมาใช้หารูปแบบของภาษาปลายทางที่สื่อความคิดได้อย่างทัดเทียม โดยจำเป็นต้องอาศัยความคิดเทียบเคียงจากประสบการณ์และการเรียบเรียงมโนทัศน์ใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การใช้ความคิดเทียบเคียงจากประสบการณ์ (Reasoning by Analogy)

ผู้แปลสามารถวิเคราะห์ความหมายของคำในสถานการณ์การสื่อสารต่างๆ โดยการเชื่อมโยงความคิด (Association) การอนุมาน (Deduction) หรือการอ้างอิง (Reference) ซึ่งไม่ต้องทำตามลำดับ จะทำให้ค้นหาความหมายในระดับวาทกรรมที่แท้จริงในภาษาปลายทางได้อย่างแม่นยำ ทั้งนี้ผู้แปลจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องที่จะแปลอันเป็นผลจากประสบการณ์ร่วมด้วย

2.2 การถ่ายทอดความหมาย (Reverbalization of concepts)

เมื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์หาความหมายระดับวาทกรรมของภาษาปลายทางแล้ว ผู้แปลจะนำความหมายมาถ่ายทอดใหม่ในรูปแบบทางความคิด ไม่ใช่รูปแบบคำ โดยเลือกรูปแบบทางภาษาและเนื้อหาที่ได้มาร่างคำแปล (Tentative Solution) ที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมภาษาฉบับแปล ขั้นตอนนี้เป็นการใช้เหตุผลจากกระบวนการทางสมอง (Cognitive Process) ที่ดึงความรู้ต่างๆ ที่สะสมไว้ของผู้แปล ทั้งความรู้ด้านภาษา ความรู้เฉพาะทาง และความรู้ทั่วไปมาใช้อย่างสร้างสรรค์

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบทบทวน (Verification)

หลังจากการถ่ายทอดความหมายต่างๆ จากต้นบทต้นฉบับมาสู่ตัวบทฉบับแปลแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการตรวจสอบทบทวนซึ่งมีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง ได้แก่ ความหมายและวจนลีลา เพื่อยืนยันว่าความหมายในบทแปลถูกต้องสมบูรณ์ เนื้อหายังคงอยู่ครบถ้วนตรงกันกับต้นฉบับ และภาษาที่ใช้เป็นธรรมชาติ ตลอดจนคงอรรถรสของตัวบทต้นฉบับไว้ในบทแปลได้มากที่สุด ขั้นตอนการตรวจสอบทบทวนเป็นการตีความครั้งที่สอง โดยการตีความครั้งแรกเกิดขึ้นระหว่างการทำความเข้าใจความหมายของสารในตัวบทต้นฉบับก่อนการแปลกับการถ่ายทอดความคิดรวบยอดเป็นภาษาปลายทาง โดยการทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับ ส่วนการตีความครั้งที่สองเกิดขึ้นระหว่างการถ่ายทอดความคิดรวบยอดเป็นภาษาปลายทางกับการตัดสินใจเลือกคำแปลที่จะนำไปใช้จริง เพื่อพิจารณาและตรวจสอบว่าคำแปลภาษาปลายทางสื่อความหมายที่แท้จริงในภาษาต้นฉบับได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และเหมาะสม

กระบวนการแปลเริ่มต้นจากที่ตัวบทต้นฉบับและสิ้นสุดลงที่ตัวบทฉบับแปล เป้าหมายของผู้แปล คือการสร้างตัวบทฉบับแปลที่มีหน้าที่สื่อความหมายและเจตนาของสารเช่นเดียวกับตัวบทต้นฉบับ ผู้แปลต้องทำความเข้าใจต้นฉบับและถอดความหมายในระดับภาษา พร้อมทั้งจับความหมายระดับวาทกรรม โดยวิเคราะห์ร่วมกับสถานการณ์แวดล้อมเพื่อตีความ เมื่อเข้าใจต้นฉบับอย่างถ่องแท้แล้ว ผู้แปลจะถ่ายทอดความเข้าใจนั้นออกมาสู่รูปภาษาในภาษาปลายทาง โดยผ่านกระบวนการทำงานของสมอง และเมื่อสมองจับมโนทัศน์นี้ได้แล้ว จะผละออกจากรูปแบบภาษาต้นฉบับ จากนั้นจึงจะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาฉบับแปล ผู้แปลต้องตรวจสอบความแม่นยำของความหมายอีกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่าคำ สำนวน รูปประโยคที่เลือกมาใช้มีความเหมาะสมแล้ว จึงจะได้ตัวบทฉบับแปลที่มีสมมูลภาพกับตัวบทต้นฉบับ

ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมายเน้นการทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับ (Source Text) เพราะถือว่า หากไม่เข้าใจแล้วจะไม่สามารถแปลได้ ทั้งนี้ส่วนต่างๆ ของตัวบทต้นฉบับที่ผู้แปลต้องทำความเข้าใจ ได้แก่

1. องค์ประกอบทางภาษาของตัวบท (Linguistic component)
2. ความหมายที่ซ่อนอยู่ในตัวบท (Implicit component)
3. บริขาน (Cognitive component)
4. ความรู้สึกต่างๆ (Effective component)
5. สิ่งทีนอกเหนือจากตัวเขียน / ลายลักษณ์อักษร (Extra-linguistic component)

เมื่อผู้แปลทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้แล้ว ผู้แปลสามารถตีความโดยผละออกจากความหมายประจำทางภาษา (สมองจะหลุดออกจากเป้าของภาษา) และเหลือเพียงแต่นามธรรม (Interpretation) จากนั้นผู้แปลจึงถ่ายทอดความคิด ความหมาย และข้อความหรือนัยยะที่สกัดได้มาเขียนเป็นภาษาฉบับแปลด้วยวาทกรรมของภาษาปลายทาง

2.1.3 ทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics)

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541 : 1) กล่าวถึงภาษาศาสตร์สังคมว่า “ภาษาศาสตร์สังคมเป็นแขนงหนึ่งของวิชาภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคมศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับสังคม โดยนำเอาบริบททางสังคมเข้ามาพิจารณาในการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในภาษา”

ปัญหาหลักที่พบในการแปลเพื่อถ่ายทอดความหมายของภาษาข้ามวัฒนธรรมนอกจากจะเป็นเรื่องของไวยากรณ์และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันแล้ว อมราอธิบายว่ายังมีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับลักษณะของผู้พูด การแปลไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ และการแปลผิดวัตถุประสงค์อีกด้วย

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541 : 207) กล่าวถึงภาษาศาสตร์สังคมกับการแปลว่า “การแปลจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งอาจไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ถ้าหากผู้แปลไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงบางประการของภาษา ซึ่งภาษาศาสตร์สังคมมุ่งที่จะตีแผ่ให้ทุกคนเห็นและคำนึงถึงการใช้ภาษาหรือวิเคราะห์ภาษา ข้อเท็จจริงดังกล่าวคือ ภาษามีการแปรตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด ซึ่งถูกกำหนดโดยปัจจัยบางประการ เช่น เพศ อายุ ที่อยู่อาศัย ชาติพันธุ์ และชั้นทางสังคม ดังนั้นผู้ถ่ายทอดภาษาจึงต้องคงลักษณะเช่นนี้ของผู้พูดไว้ในภาษาเป้าหมายด้วย นอกจากนี้ข้อเท็จจริงที่ว่า ภาษามีการแปรตามบริบทของการใช้ยังเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้แปล เพราะผู้แปลต้องเลือกวลีวลีมาให้เหมาะสมกับบริบทภาษาที่ตนกำลังแปลอยู่”

ในการแปลต้องคำนึงถึงการแปรของภาษา (Linguistic Variation) ซึ่งแบ่งออกเป็นสองลักษณะดังนี้

1. การแปรของภาษาตามลักษณะทางสังคมของผู้พูด

ลักษณะหรือสถานภาพทางสังคมของผู้พูด เช่น เพศ อายุ ถิ่นกำเนิด ชาติพันธุ์ และชั้นทางสังคม มีผลต่อการแปรของภาษาทุกภาษา เมื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ผู้แปลควรต้องพิจารณาสถานภาพของผู้พูดในภาษาต้นทางตามข้างต้น เพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทางที่มีสถานภาพของผู้พูดใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

2. การแปรของภาษาตามบริบท

การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามบริบทคือ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับผู้ฟัง เรื่องที่พูด กาลเทศะ ที่เรียกว่า สถานการณ์การใช้ภาษา นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และวิธีการสื่อสารด้วย ผู้แปลจึงต้องเลือกวัจนลีลาหรือทำเนียบภาษาให้เข้ากับภาษาปลายทางด้วย

การเลือกใช้วัจนลีลาให้เหมาะสมกับภาษาปลายทางเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับผู้แปล เพราะงานแปลที่สมบูรณ์และบรรลุเป้าหมายตรงตามหน้าที่ ตลอดจนมีอรรถรสตรงตามต้นฉบับ จะขึ้นอยู่กับวัจนลีลาที่ผู้แปลเลือกมาใช้ ทั้งนี้ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการแปรภาษาคือ เรื่องที่พูดกับกาลเทศะ และวัตถุประสงค์กับวิธีการสื่อสาร โดยมีสิ่งที่แตกต่างจากเดิมคือ ระดับความเป็นทางการของภาษา หรือ “วัจนลีลา” (style) ซึ่งมีคำจำกัดความตามที่ให้ไว้โดยอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2541 : 148) คือ รูปแบบการใช้ภาษาแบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการใช้แบบอื่นโดยบริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษา

แม้ว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับวัจนลีลาซึ่งแบ่งระดับของวัจนลีลาเป็นหลายแนวทาง ตามแง่มุมและภาษาที่ใช้ในการศึกษาวัจนลีลานั้นๆ แต่โดยทั่วไปวัจนลีลามักจำแนกออกได้เป็น 2 ระดับ คือ วัจนลีลาเป็นทางการ (ระดับสูง) และวัจนลีลาแบบไม่เป็นทางการ (ระดับต่ำ) อมรา (2541 : 152-159) ยังได้อธิบายแนวคิดการแบ่งระดับของวัจนลีลาของมาริติน โจส (Joos 1961) ซึ่งได้วิเคราะห์วัจนลีลาตามลักษณะการใช้ในภาษาอังกฤษ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

1. วัจนลีลาตายตัว (frozen)
2. วัจนลีลาเป็นทางการ (formal)
3. วัจนลีลาหารือ (consultative)
4. วัจนลีลาเป็นกันเอง (casual)
5. วัจนลีลาสนิทสนม (intimate)

เจ้าของภาษาจะเลือกใช้วัจนลีลาในระดับต่างๆ ให้เกิดความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทอื่นๆ ส่วนผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษามักจะประสบปัญหาในการเลือกใช้วัจนลีลาให้เหมาะสม ดังนั้นกระบวนการแปลซึ่งเป็นการถ่ายทอดความหมายข้ามวัฒนธรรม การตัดสินใจเลือกระดับภาษาเพื่อใช้ถ่ายทอดวัจนลีลาออกมาในบทแปลถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและค่อนข้างยากสำหรับนักแปล อีกทั้งยังส่งผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่านด้วย

นอกจากนี้ฮาติมและเมสัน (Hatim and Mason 1998) อธิบายสาระสำคัญในเรื่องความหลากหลายของภาษาในการแปลว่า ลักษณะนิสัยของมนุษย์สะท้อนออกมาให้เห็นได้จากการใช้ภาษา ซึ่งมักพบบทบาท เช่นนี้ของภาษาได้เสมอ และเป็นสิ่งที่ผู้แปลต้องสังเกตเห็นได้ ดังนั้นการใช้ภาษาในการแปลนอกจากผู้แปลจะต้องคำนึงถึงความถูกต้องของไวยากรณ์แล้ว ยังจะต้องศึกษาลักษณะของภาษาที่แปรตามผู้ใช้และบริบทการสื่อสารด้วย แนวทางการวิเคราะห์ความหลากหลายของภาษาที่เสนอโดยฮาติมและเมสัน (1964, อ้างในฮาติมและเมสัน 1998) แบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

1. ความหลากหลายที่เกิดจากผู้ใช้ภาษา (User-related Variation) ทำให้เกิดการใช้ภาษาที่แตกต่างกันตามลักษณะของผู้ใช้ เรียกว่า ความหลากหลายของภาษาย่อย (Dialect Variation) ซึ่งสะท้อนคุณสมบัติบางประการของผู้ใช้ เช่น ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ถิ่นที่อยู่อาศัย เพศ วัย อาชีพ เชื้อชาติ ระดับการศึกษา หรือชั้นสังคม ทั้งนี้อาจแบ่งประเภทภาษาย่อยที่เกิดจากลักษณะของผู้ใช้ภาษาได้ ดังนี้

1.1 ภาษาย่อยตามสภาพภูมิศาสตร์ หรือ ภาษาถิ่น (Geographical Dialect) หมายถึง ภาษาที่ใช้ในถิ่นที่ต่างกันหรือผู้ที่มาจากถิ่นที่ต่างกัน โดยลักษณะภาษาจะมีความเฉพาะสำหรับท้องถิ่น อาจปรากฏในลักษณะการออกเสียงหรือสำเนียง เช่น ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาไทยอีสาน

1.2 ภาษาย่อยตามยุคสมัย (Temporal Dialect) หมายถึง ภาษาที่ใช้แตกต่างตามความนิยมในแต่ละยุคสมัย อาจปรากฏในการใช้คำที่ต่างกันในแต่ละยุคสมัยเพื่อสื่อถึงสิ่งเดียวกัน

1.3 ภาษาย่อยตามกลุ่มสังคม (Social Dialect) หมายถึง ภาษาที่ใช้แตกต่างกันเนื่องมาจากภูมิหลังทางสังคมของผู้ใช้ ซึ่งอาจรวมถึง เพศ อายุ ชั้นสังคม ชาติพันธุ์ อาชีพ หรือการศึกษา

1.4 ภาษาย่อยมาตรฐาน (Standard Dialect) หมายถึง ภาษาที่ใช้มีความแตกต่างกัน โดยจะพิจารณาจากลักษณะการใช้ภาษาที่สังคมได้กำหนดและยอมรับให้เป็นภาษามาตรฐาน หรือเป็นตัวแทนของภาษาในสังคม เช่น ภาษาไทยกรุงเทพ ภาษาอังกฤษแบบ Received Pronunciation (RP)

1.5 ภาษาย่อยเฉพาะบุคคล (Ideolect) หมายถึง ภาษาที่มีความหลากหลายเนื่องจากลักษณะการใช้ของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะ เช่น บุคคลหนึ่งอาจชอบใช้สำนวนบางสำนวนอยู่เสมอ ออกเสียงคำบางคำในแบบของตนเอง หรือมักใช้โครงสร้างวากยสัมพันธ์แบบใดแบบหนึ่งบ่อยครั้ง อย่างไรก็ตาม ภาษาย่อยเฉพาะบุคคลมักสะท้อนให้เห็นการใช้ภาษาแบบต่างๆ ซ้อนทับกันอยู่ด้วย เนื่องจากภาษามักแสดงลักษณะต่างๆ ของผู้ใช้ไปพร้อมกัน เช่น วัย ถิ่นที่อยู่อาศัย หรือชั้นสังคม

2. ความหลากหลายที่เกิดจากการใช้ภาษา (Use-related Variation) เกิดจากวิธีการถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบที่ต่างกันของผู้ใช้ภาษา ทำให้เกิดความหลากหลายของระดับภาษา (Register Variation) ซึ่งมักจะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบต่างๆ ของภาษาที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสาร วิธีการสื่อสาร และหน้าที่ของตัวบทในการสื่อสาร ความหลากหลายจากการใช้ภาษาเกิดจากการใช้ภาษาตามชนบในการสื่อสารแต่ละประเภทหรือแต่ละโอกาส ส่งผลให้ผู้ใช้ภาษามีตัวเลือกที่จำกัดในการใช้ภาษา

การนำทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมมาประยุกต์ใช้ในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากมีประเด็นปัญหาที่เห็นเด่นชัดคือ การใช้ภาษาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและลักษณะเฉพาะบุคคล ผู้แปลจึงต้องอาศัยหลักการวิเคราะห์ความหลากหลายของภาษา เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกสรรวลลีลาที่เหมาะสมในการถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง

2.1.4 ทฤษฎีการแปลวรรณกรรม

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545 : 135-154) ได้สร้างทฤษฎีการแปลจากประสบการณ์แปลของตนเอง โดยแบ่งขั้นตอนการทำงานแปลออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การทำความเข้าใจต้นฉบับ นอกจากผู้แปลต้องอาศัยความรู้ทั้งในตัวบทและนอกตัวบทวรรณกรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจต้นฉบับได้อย่างถ่องแท้ ยังต้องทำความรู้จักนักประพันธ์ ด้วยการศึกษาวีรกรรมและผลงาน บริบททางวรรณกรรม สังคมและการเมืองในยุคสมัยของนักประพันธ์ ตลอดจนเข้าถึงโลกทัศน์โดยรวมจาก ผลงานประพันธ์ทั้งหมด เพื่อให้เห็นวิวัฒนาการทางความคิดของนักประพันธ์ รวมถึงกลวิธีการแต่งและลีลา การเขียน นอกจากนี้สิ่งสำคัญสำหรับนักแปลคือต้องรู้จักวรรณกรรมเรื่องที่จะแปลโดยละเอียด ดังนี้

- บริบททางวรรณกรรม วัฒนธรรม และสังคมที่ใช้เป็นฉากและสมัยของเรื่อง
- โครงเรื่อง แก่นเรื่อง การสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละคร การใช้มุมมอง มิติเวลา และสถานที่ ในเรื่อง
- ความหมายของเรื่อง ทั้งความหมายรวม ความหมายแฝง ความหมายเชิงเปรียบเทียบ รวมถึงโลกทัศน์ของผู้ประพันธ์
- ลีลาการเขียนของนักประพันธ์เฉพาะเรื่อง เพื่อเปรียบเทียบกับลีลาการเขียนโดยภาพรวมของนักประพันธ์ท่านนั้น
- ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเรื่องอาชีพของตัวละครและกรณีเฉพาะที่กล่าวถึงในนวนิยาย

2. การถ่ายทอดความหมาย / การแปล มีสิ่งที่ผู้แปลจำเป็นต้องพิจารณาหลายข้อดังนี้

ก) การพิจารณาภาษาเดิมและภาษาที่ใช้แปล เพื่อถ่ายทอดความหมายให้สอดคล้องกับภาษา ของต้นฉบับในแง่ความเก่า-ใหม่ ภาษาเขียน-ภาษาปาก ภาษาวรรณคดีและเสียงในต้นฉบับ

- ความเก่า-ใหม่ของภาษา อาจแบ่งออกเป็นช่วงกว้าง 2 ช่วงคือ ก่อนและหลังสงครามโลก ครั้งที่สอง โดยให้จัดวรรณกรรมที่แต่งขึ้นก่อนสงครามโลกเป็นภาษาเก่า และหลังสงครามโลกเป็นภาษาใหม่ ผู้แปลมีโอกาสเทียบเคียงให้รูปภาษาตรงตามยุคสมัยได้ทีเดียว เพราะอาจเป็นอุปสรรคต่อผู้อ่าน เมื่อวัลยาแปล ต้นฉบับศตวรรษที่ 18 จะใช้ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5 แปลได้โดยที่ผู้อ่านปัจจุบันยังอ่านออกและรู้สึกรู้ว่าอ่าน เรื่องในสมัยเก่า และใช้ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 สำหรับการแปลต้นฉบับศตวรรษที่ 19

วัลยาได้แนะนำเอกสารที่สามารถใช้เทียบความเก่าของภาษา ดังนี้

ก) กฎหมายตราสามดวง เป็นตัวอย่างภาษาเก่าสมัยรัชกาลที่ 1

ข) ราชกิจจานุเบกษา ซึ่งพิมพ์ขึ้นในรัชกาลต่างๆ สามารถนำไปเป็นตัวอย่างภาษาของ ในรัชกาลนั้นๆ

ค) คัมภีร์สรรพพจนานุกรมประโยค เป็นพจนานุกรมอังกฤษ-ไทยสมัยรัชกาลที่ 5 สามารถ ใช้เป็นบรรทัดวัดความเก่า-ใหม่ของภาษาได้เช่นกัน

ผู้แปลต้องรักษาคำ สำนวน และรูปแบบประโยคที่เป็นภาษาเก่าให้สม่ำเสมอตลอดทั้งเรื่อง โดยต้องพิจารณาภาษาของนักประพันธ์เป็นที่ตั้ง

- ภาษาเขียน-ภาษาปาก โดยปกติผู้ประพันธ์ใช้ภาษาเขียนในช่วงบรรยาย และภาษาปาก หรือภาษาพูดในช่วงบทสนทนา ผู้แปลจะต้องจับน้ำเสียงขณะบรรยายในฐานะผู้เล่าเรื่องให้ได้ เพราะน้ำเสียง จะแสดงบรรยากาศของเรื่อง นอกจากนั้นความสั้น-ยาวของประโยคก็สามารถบอกอารมณ์ของเรื่องในขณะที่ บรรยายได้เช่นกัน

- *ภาษาวรรณคดี* เมื่อต้นฉบับมีข้อความที่แฝงความหมายหลายนัย หรือสร้างความกำกวม เพื่อให้เกิดความหมายเฉพาะทางอารมณ์ ผู้แปลจะต้องแปลให้ข้อความถ่ายทอดความหมายแฝงและตีความได้หลายนัยหรือมีความกำกวมเท่ากับต้นฉบับ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการแต่งเรื่องของผู้ประพันธ์

- *เสียงในต้นฉบับ* ก่อนลงมือแปล ผู้แปลควรอ่านออกเสียงภาษาในต้นฉบับตามวรรคตอน หรือการแบ่งประโยค ฟังจังหวะภาษาและเสียงในต้นฉบับว่ากำลังสื่ออารมณ์ใด เมื่อจับอารมณ์ได้แล้วให้เลือกเสียงในภาษาปลายทางมาใช้สื่ออารมณ์นั้นให้ตรงกัน

ข) การคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม การแปลวรรณกรรมต่างประเทศเกิดขึ้นเนื่องจากว่าผู้แปลประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านชาติเดียวกับตนได้รู้จักวัฒนธรรมของชาติอื่น เรียนรู้วรรณคดี ศิลปะ และเรื่องราวทั่วไป ในวิถีชีวิตแบบอื่น เพื่อขยายขอบเขตความรู้และความเข้าใจไปยังวัฒนธรรมอื่น ผู้แปลจึงต้องรักษาบริบททางวัฒนธรรมในวรรณกรรมต่างประเทศเอาไว้ พร้อมทั้งค้นหาวิธิตายทอดให้ผู้อ่านในวัฒนธรรมปลายทางของตน เข้าใจ โดยทำเชิงอรรถและแปลขยายความสั้นๆ ข้อมูลในบริบททางวัฒนธรรมที่ควรคงไว้ในฉบับแปล ได้แก่ ชื่อบุคคลจริง คำเรียกหาหรือคำนำหน้าชื่อ มาตราขังตวงวัด สกุลเงินตรา ปีคริสต์ศักราช และภาพพจน์ต่างๆ

ค) การคำนึงถึงผู้อ่าน นอกจากผู้แปลจะคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับเดิม เพื่อที่จะถ่ายทอดความหมายให้ถูกต้องครบถ้วนแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและรูปประโยคภาษาไทย สำหรับผู้อ่านปลายทางด้วยเช่นกัน

ง) การตรวจสอบและแก้ไขโดยผู้แปล เมื่อผู้แปลเข้าใจความหมายของต้นฉบับ และถ่ายทอดมาเป็นภาษาปลายทางที่เข้าใจแล้ว ควรตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่แปลด้วยวิธีการปฏิบัติ คือ วางต้นฉบับแปลทิ้งไว้สักสอง-สามวัน แล้วกลับมาอ่านใหม่เพื่อตรวจสอบว่าสิ่งที่ได้แปลไว้สื่อความหมายตรงตามที่เข้าใจและมีเนื้อความครบถ้วนตรงตรงกับต้นฉบับ หากมีการแก้ไขต้นฉบับแปล ผู้แปลควรใช้วิธีการดังนี้

- *การเทียบเคียงกับต้นฉบับภาษาเดิม* ไม่ใช่เป็นการใช้โครงสร้างภาษาเดิม แต่เทียบเคียงเพื่อตีความอีกครั้ง จับและสกัดเอาความหมายออกมาให้ได้ แล้วจึงเขียนใหม่เป็นรูปประโยคภาษาไทยให้สื่อความหมายได้โดยใช้ภาษาระดับเดียวกัน

- *การตรวจสอบการใช้คำ* ผู้แปลต้องเก็บคำของนักประพันธ์ที่คิดหากลั่นกรองออกมาด้วยความยากลำบาก โดยหาคำในภาษาไทยที่อยู่ในระดับเดียวกันและเป็นคำสำหรับใช้ในสถานการณ์เดียวกัน เมื่อได้คำที่ตรงความหมายและตรงระดับภาษาแล้วจึงนำมาเข้ารูปประโยคตามหลักภาษาไทย

- *การตรวจสอบรูปประโยค* เมื่อตรวจสอบความหมายและการใช้คำถูกต้องแล้ว ผู้แปลควรอ่านทานฉบับแปลอีกครั้ง (ยิ่งอ่านมากครั้ง โอกาสพบข้อผิดพลาดจะมีมากขึ้นด้วย) เพื่อตรวจสอบรูปประโยคภาษาไทยของตนว่ามีความถูกต้องตามหลักภาษาไทย

- *การกล่าวนวนภาษา* เป็นขั้นตอนการตรวจสอบและแก้ไขขั้นตอนสุดท้าย ด้วยการอ่านออกเสียงฉบับแปล เพื่อฟังการทอดจังหวะของคำ วลี และประโยคว่าสื่ออารมณ์ตรงตามสถานการณ์ หรือว่ามีคำใดเกินมาทำให้ประโยคยาวเยื้อเยื้อไปหรือไม่

จ) การตรวจแก้โดยบรรณาธิการต้นฉบับแปล บรรณาธิการไม่จำเป็นต้องมีความรู้ภาษาต้นฉบับ หากแน่ใจว่าผู้แปลไม่มีความผิดพลาดเรื่องความหมาย แต่ต้องอ่านต้นฉบับแปลด้วยความตื่นตัว ใส่ใจ และไม่ปล่อยปละละเลยข้อสงสัยเพียงเล็กน้อย การไม่รู้ภาษาต้นฉบับช่วยให้บรรณาธิการตรวจสอบความเที่ยงตรงต่อความหมายต้นฉบับได้ดี เนื่องจากไม่ติดกับโครงสร้างประโยคของภาษาต้นฉบับและไม่มี ความเข้าใจสิ่งที่นักประพันธ์ต้องการจะสื่อจากต้นฉบับมาก่อน เพื่อให้ได้งานแปลที่มีคุณภาพและสมบูรณ์ที่สุด

การแปลวรรณกรรมตามแนวทางของวิลยา วิวัฒน์ศรี หมายถึง “การถ่ายทอดความหมายและวรรณศิลป์จากตัวบทภาษาหนึ่งไปเป็นตัวบทอีกภาษาหนึ่ง ถึงระดับการสร้างสรรคของนักประพันธ์ โดยยังคงรักษาบริบททางวัฒนธรรมในต้นฉบับภาษาเดิมและคำนึงถึงผู้อ่านฉบับแปลเสมอ” เป็นกระบวนการแปลที่ครอบคลุมและละเอียดถี่ถ้วน เหมาะสำหรับการนำมาใช้ในการทำงานแปล ไม่เพียงแต่งานวรรณกรรมเท่านั้น หากยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแปลงงานประเภทอื่นได้ด้วย ในส่วนของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ผู้วิจัยได้นำเรื่องการพิจารณาภาษาเดิมและภาษาที่ใช้แปลเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อถ่ายทอดความหมายให้สอดคล้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเก่า-ใหม่ของภาษา ภาษาเขียน-ภาษาปาก และเสียงในต้นฉบับ

2.1.5 หลักเกณฑ์การทับศัพท์

ราชบัณฑิตยสถาน (2535 : 1) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่างประเทศสำหรับชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ หรือชื่อเฉพาะอื่นๆ ที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับดังนี้

1. การทับศัพท์ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์ และให้เขียนในรูปที่อ่านได้สะดวกในภาษาไทย
2. การวางหลักเกณฑ์ได้แยกกำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาต่าง ๆ แต่ละภาษาไป
3. คำทับศัพท์ที่ใช้กันมานานจนถือเป็นภาษาไทย และปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ใช้ต่อไปตามเดิม
4. คำวิสามานยนามที่ใช้กันมานานแล้ว อาจใช้ต่อไปตามเดิม เช่น Victoria = วิกตอเรีย
5. ศัพท์วิชาการซึ่งใช้เฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ศัพท์ทั่วไป อาจเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ขึ้นตามความจำเป็น

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังกล่าวทั้งหมดในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางสำหรับการใช้วิเคราะห์ต้นฉบับในบทที่ 3 และ 4 เพื่อให้เกิดกระบวนการแปลอย่างมีประสิทธิภาพ และได้บทแปลที่มีความหมายถูกต้องครบถ้วน ภาษาเป็นธรรมชาติ และรักษาอรรถรสของบันทึกประจำวันอย่างสมบูรณ์

บทที่ 3

การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ

การแปลเป็นการถ่ายทอดความหมายจากภาษาต้นทางเป็นภาษาปลายทาง ไม่ใช่การถอดรูปภาษาจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่งซึ่งเรียกว่า การสับเปลี่ยนภาษา (transcoding) ภาษาเป็นเพียงเครื่องมือในการสื่อสาร จัดว่าเป็นรูปแบบ (form) ซึ่งมีหน้าที่ (function) ที่เกิดขึ้นในแต่ละการสื่อสาร ดังนั้นก่อนที่จะแปลหรือถ่ายทอดความหมาย ผู้แปลต้องเข้าใจต้นฉบับให้ถ่องแท้เสียก่อน นอกจากนี้การแปลยังเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่ติดอยู่กับรูปภาษาต้นฉบับด้วย ดังนั้นผู้แปลจึงต้องเข้าใจความหมายและเจตนาของผู้เขียนที่มา กับรูปภาษาเหล่านั้นอย่างละเอียด เนื่องจากความหมายของรูปภาษาหนึ่งมีความแตกต่างออกไปตามบริบท สถานการณ์ที่ต่างกันไป การทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับอย่างละเอียดถี่ถ้วนจะทำให้ผู้แปลถ่ายทอดสารและความหมายผ่านข้ามวัฒนธรรมได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง พร้อมทั้งยังทำให้เกิดสมมูลภาพและอรรถรส เทียบเคียงตัวบทต้นฉบับ การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียนอกจากมีการถ่ายทอดสารหรือความหมายข้ามวัฒนธรรมแล้ว ยังต้องให้ความสำคัญกับบริบทของยุคสมัย เวลาและการใช้ภาษาให้เหมาะสมด้วย

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Queen Victoria's Journals) เป็นพระราชนิพนธ์บันทึกส่วนพระองค์จากการทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ พบปะบุคคล และรับทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ตั้งแต่ยังเป็นเจ้าหญิงรัชทายาทและได้สืบราชสันตติวงศ์เป็นสมเด็จพระราชินีนาถแห่งอังกฤษจนถึงเพียงไม่กี่วันก่อนเสด็จสวรรคต โดยส่วนใหญ่เป็นการบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้นๆ อย่างละเอียด พร้อมกับสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนพระองค์เข้าไปด้วย เนื้อหาโดยรวมจึงเป็นลักษณะงานเขียนประเภทบันทึกส่วนตัว

ในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียให้เป็นภาษาไทย ผู้แปลต้องวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อถ่ายทอดสารเป็นตัวบทฉบับแปลที่นอกจากจะมีความหมายครบถ้วนและถูกต้องตรงตามต้นฉบับแล้ว ยังคงรักษาอรรถรสด้านอารมณ์ความรู้สึกให้เทียบเคียงกับต้นฉบับตลอดจนลีลา และน้ำเสียงตามวัจนลีลาของผู้นิพนธ์บันทึกประจำวันคือ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย

3.1 การวิเคราะห์ลักษณะของตัวบท

3.1.1 ประเภทของตัวบท

นอร์ดี (1988, อ้างในวรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2545 : 77) อธิบายความสำคัญของตัวบทต่อการแปลว่า การเริ่มต้นวิเคราะห์ว่าตัวบทที่กำลังแปลเป็นตัวบทประเภทใดมีส่วนช่วยในการแปลอย่างมาก เนื่องจากเมื่อผู้แปลทราบว่าตัวบทเป็นงานประเภทใด มีหน้าที่อย่างไร และนำไปใช้ในสถานการณ์ใด ผู้แปลสามารถบอกได้ว่าหน้าที่และเป้าหมายของงานแปลนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งช่วยให้ผู้แปลตัดสินใจเลือกรูปแบบการแปลที่เหมาะสมได้ ทั้งนี้การวิเคราะห์ต้นฉบับเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของกระบวนการแปล ซึ่งช่วยให้ผู้แปลทำความเข้าใจสารที่ต้องการสื่อจากต้นฉบับได้อย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะถ่ายทอดโดยใช้ภาษาปลายทางมาเป็นฉบับแปลที่ครบถ้วน

การแบ่งประเภทตัวบทแบ่งได้หลายรูปแบบ ไรส์ (1984, อ้างในวรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2545 : 114) ใช้หลักการของบ็อเลอร์ (Buhler, 1934) เป็นหลักในการแบ่งการใช้ภาษา โดยได้จัดประเภทของตัวบท (Text type) ตามเจตนาของผู้ส่งสารเป็นหลักเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. *ตัวบทประเภทให้ข้อมูล (Informative Text)* เป็นภาษาที่ใช้เพื่อบรรยาย ผู้ส่งสารให้ข้อมูลข้อเท็จจริง บอกเล่าข้อมูลเรื่องราวต่างๆ เช่น ตำราวิชาการ บทความ รายงาน เป็นต้น

2. *ตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก (Expressive Text)* เป็นภาษาที่ใช้เพื่อแสดงหรือถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้ส่งสาร โดยเรียบเรียงและถ่ายทอดตัวบทอย่างมีศิลปะ ผู้เขียนแต่ละคนจะแสดงออกถึงวัจนลีลา (style) เพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ความรู้สึกไปตามความมุ่งหมายของผู้เขียน เช่น วรรณกรรมต่างๆ สุทรพจน์ จดหมายส่วนตัว นวนิยาย เรื่องสั้น เป็นต้น

3. *ตัวบทประเภทปฏิบัติการ (Operative Text)* คือ ภาษาที่ใช้เพื่อเรียกร้องหรือจูงใจให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นตัวบทที่ให้ข้อมูลพร้อมทั้งเชิญชวนหรือชี้แนะให้ผู้รับสารปฏิบัติตามความต้องการของผู้ส่งสาร เช่น โฆษณาต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ตัวบทหนึ่งอาจจะทำหลายหน้าที่ แต่มักมีหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งที่โดดเด่น ผู้แปลจึงต้องพิจารณาก่อนลงมือแปลในเรื่องหน้าที่หลักของตัวบทตามความต้องการของผู้เขียนและกลวิธีการแปลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของผู้เขียน

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีลักษณะของตัวบทเป็นแบบบันทึกส่วนพระองค์ซึ่งเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ในแต่ละวันตามที่ทรงประสบหรือทอดพระเนตรเห็นด้วยพระองค์เอง ตัวบทประเภทบันทึกส่วนพระองค์ส่วนหนึ่งมีเนื้อความที่ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่างๆ ขณะเดียวกันบางส่วนของบันทึกส่วนพระองค์จะสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนพระองค์ต่อเรื่องราวนั้นๆ ดังนั้นพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันจึงเป็นตัวบทประเภทให้ข้อมูล (Informative Text) และเน้นการแสดงออก (Expressive Text) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวัจนลีลาและอรรถรสของบันทึกส่วนพระองค์

ไรส์ และแฟร์เมียร์ (อ้างในวรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2545 : 121-122) จัดแบ่งตัวบทที่ใช้สำหรับการแปลออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1. *ตัวบทที่ซับซ้อน* เป็นตัวบทที่รวมงานหลายชนิดเข้าไว้ด้วยกัน เช่น งานแปลที่เป็นวรรณกรรม อาจมีทั้งตัวบทที่เป็นชีวประวัติ บันทึกประจำวัน จดหมายสมัครงาน รวมอยู่ในงานวรรณกรรมเดียวกัน ผู้แปลจึงต้องแปลตัวบทหลายชนิดในงานแปลชิ้นเดียว

2. *ตัวบทเดี่ยว* เป็นตัวบทชนิดเดียว และอาจเป็นตัวบทชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น โป้ทะเปียนสมรส ใบประกาศนียบัตร เป็นต้น

3. *ตัวบทเชิงซ้อน* เป็นตัวบทที่ต้องอาศัยตัวบทปฐมภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาหรือแหล่งกำเนิดของตัวบทเชิงซ้อน เพื่อสืบค้น ตรวจสอบ หรืออ้างอิงรายละเอียดของข้อมูลในการแปล เช่น เนื้อเรื่องย่อ บทวิจารณ์หนังสือ บทล้อเลียน เป็นต้น

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นต้นฉบับที่ซับซ้อน เนื่องจากเป็นการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ สถานที่ และบุคคลต่างๆ ไว้ในบันทึกประจำวันส่วนพระองค์ ทำให้ต้องแปลต้นฉบับที่ให้ข้อมูลหรือบรรยายสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ และต้นฉบับที่เน้นการแสดงออกเพื่อสื่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ส่งสารต่อสิ่งที่พบเห็นในเหตุการณ์นั้นๆ

3.1.2 ลักษณะของต้นฉบับ

ต้นฉบับเป็นบันทึกประจำวันส่วนบุคคลซึ่งจัดได้ว่าเป็นงานเขียนสารคดีชนิดหนึ่งซึ่งผู้เขียนมีอิสระที่จะบันทึกสิ่งใดลงไปก็ได้ อาจเป็นบันทึกเหตุการณ์ การวิจารณ์ ความคิด และความเห็น นอกจากนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้เขียนเองในด้านการช่วยบันทึกความทรงจำ เหตุการณ์ต่างๆ และเป็นการฝึกฝนในเรื่องภาษาแล้ว ยังเกิดประโยชน์หลายด้านต่อผู้อ่านบันทึกในเวลาต่อมาด้วย เช่น

1. ทำให้ทราบเรื่องราวชีวิต ความคิดและความรู้สึกของผู้บันทึก
2. เป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏข้อมูลความรู้เฉพาะช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นหลักฐานที่มีประโยชน์ในเชิงประวัติศาสตร์ สังคม ภาษา ฯลฯ ผ่านทางสายตาของผู้บันทึก
3. ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในด้านเนื้อหาและศิลปะการใช้ภาษา

การเขียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันไม่ได้มีรูปแบบที่ตายตัว ซึ่งสามารถเขียนบรรยายเป็นคำ กลุ่มคำ หรือประโยคจากเหตุการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน มีการเรียงลำดับเวลาชัดเจน เหตุการณ์มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกัน ไม่วกวน และเน้นถึงใจความสำคัญหรือประเด็นหลักของเหตุการณ์

ตัวอย่างเช่น

At about ½ past four I re-entered my carriage, the Crown on my head, and Sceptre and Orb in my hands, and we proceeded the same way we came – the crowds if possible having increased.

ส่วนนี้จะเห็นถึงรูปแบบการเขียนบันทึกประจำวันซึ่งมีการบอกลำดับเวลาในการทำกิจกรรมของวันนั้น และเป็นการบรรยายเหตุการณ์ที่มีความเชื่อมโยงต่อเนื่อง พร้อมกับสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ด้วย

3.1.3 มุมมองและวิธีในการเล่าเรื่อง (Point of View)

มุมมองคือกลวิธีในการเล่าเรื่อง โดยเหตุการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นตัวหนังสือนั้นมาจากมุมมองของบุคคลใด งานเขียนโดยส่วนมากต้องมีผู้เล่าเรื่อง (narrator) เสมอ พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545 : 354) อธิบายความหมายคำว่า มุมมอง และแบ่งมุมมองออกเป็น 3 แบบดังนี้

Point of view; viewpoint **มุมมอง กลวิธี** เล่าเรื่องในฐานะของผู้เล่าเรื่องที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่า กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถูกนำมาเล่าโดยทัศนะของใคร มีมุมมองหลายแบบและแต่ละแบบอาจนำมาผสมกันได้ แต่อาจกล่าวได้ว่ามีมุมมองในการเล่าเรื่องที่เป็นพื้นฐาน 3 แบบ คือ

1. ผู้เล่าเรื่องรู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่าง ผู้ประพันธ์เล่าเรื่องเกี่ยวกับตัวละคร สถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีอิสระเต็มที่ โดยที่ผู้ประพันธ์ทราบความคิดและความรู้สึกของตัวละคร แล้วนำเอาเรื่องราวเหล่านั้นมาเล่าได้ตามที่ต้องการ กลวิธีเล่าเรื่องแบบนี้แพร่หลายที่สุด และใช้กันมานานมากแล้ว
2. การใช้บุรุษที่ 3 เป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้ประพันธ์เลือกตัวละครตัวหนึ่งให้เล่าเหตุการณ์เท่าที่ตัวละครนั้นรู้เห็น ในกลวิธีนี้ผู้เล่าเรื่องจะไม่สามารถรู้ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครอื่น
3. การใช้บุรุษที่ 1 ที่เป็นตัวละครในเรื่อง เรื่องจะเล่าโดยตัวละครที่เป็นบุรุษที่ 1

เอ็ดการ์ วี. โรเบิร์ตส์ (อ้างในนฤทัย ทองสถิตย์, 2549 : 24-25) เสนอแนวทางการวิเคราะห์มุมมองของการเล่าเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 3 มุมมองและให้คำอธิบายแต่ละมุมมองดังนี้

1. First-person point of view

ผู้เล่าเรื่องเป็นบุรุษที่ 1 เล่าเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ สังเกตได้จากการที่ผู้เล่าเรื่องเรียกแทนตัวเองว่า "I" ทำให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวทั้งหมดผ่านตัวละครตัวนี้ พร้อมทั้งได้เห็นถึงนิสัยใจคอ และมุมมองการมองโลกของผู้เล่าจากผู้เล่าเรื่องโดยตรง

2. Second-person point of view

ผู้เล่าเรื่องเป็นบุรุษที่ 2 เล่าเรื่องที่ 'you' เป็นผู้กระทำ แต่ 'you' ไม่สามารถจดจำได้เช่น พ่อแม่เล่าให้ลูกฟังว่า ลูกเคยโฆษณาตอนที่ยังเป็นทารก เป็นต้น หรืออาจเป็นการเล่าเหตุการณ์ที่ผู้เล่าได้ฟังมาให้บุรุษที่ 3 ฟังอีกที เช่น ทนายเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวของลูกความให้ศาลฟัง เป็นต้น

3. Third-person point of view

การเล่าเรื่องจากมุมมองนี้เป็นเหมือนการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นออกมาโดยตรง โดยไม่มีการใส่ความคิดเห็นหรืออารมณ์ของผู้เล่าเข้าไปด้วยเลย การเล่าเรื่องจากบุรุษที่ 3 สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ

- the dramatic or objective point of view คือ ผู้เล่าเป็นเหมือนกล้องถ่ายภาพยนตร์ที่บันทึกภาพเหตุการณ์แล้วนำออกมาฉายให้ผู้ชมดู โดยไม่มีการแต่งเติม หรือตีความใดทั้งสิ้น
- the omniscient point of view คือ ผู้เล่าเรื่องจะรู้ความเป็นไปทุกอย่างในเรื่อง และไม่ใช่ว่าหนึ่งในตัวละครในเรื่อง ผู้เล่าเป็นเสมือนพระเจ้าที่มองเรื่องราวจากมุมบนและสามารถรู้ถึงความคิดของตัวละคร รวมถึงเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องทุกเหตุการณ์
- the limited omniscient point of view คือ ผู้เล่าเรื่องเป็นบุรุษที่ 3 อาจจะเป็นตัวละครตัวหนึ่ง เรื่องทั้งหมดจะมองผ่านสายตาของตัวละครนี้ พร้อมทั้งสามารถรับรู้สิ่งที่ตัวละครนี้คิดหรือรู้สึกได้ แต่ไม่สามารถรู้สิ่งที่ตัวละครตัวอื่นคิดได้

การเขียนบันทึกประจำวันเป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของผู้เล่าเรื่องบุรุษที่ 1 (First-person point of view) เรื่องราวทั้งหมดได้รับการนำเสนอถ่ายทอดเป็นเนื้อความในบันทึกประจำวัน โดยเป็นไปตามความรู้สึกและความเข้าใจของผู้เล่าเรื่อง ซึ่งในที่นี้คือ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Queen Victoria) ดังนั้นการศึกษาตัวบทที่เป็นพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถพระองค์นี้ จึงเป็นเสมือนการทำความรู้จักตัวผู้เขียนทั้งทางด้านประสบการณ์ความรู้สึกและความคิดเห็น ผ่านมุมมองของตัวผู้เขียนเองโดยตรง

การทำความเข้าใจตัวบทที่เป็นพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันทั้งหมดนี้ นอกจากจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนรู้มาก่อนแล้ว ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงสิ่งที่จะถ่ายทอดและสื่อสารให้ผู้อ่านบันทึกประจำวัน ซึ่งยังไม่เคยรู้อะไรมาก่อน เพื่อให้ได้รับสารและความเข้าใจความหมายเดียวกันและตรงกันกับผู้เขียน

3.1.4 ระดับภาษาและวัจนลีลา

(อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544 : 112-116) อธิบายว่าเราสามารถสังเกตเห็นลักษณะการเขียนตัวบท ต้นฉบับหรือวัจนลีลา ซึ่งกำหนดโดยชนิดของตัวบท (genre) และลีลาภาษาเฉพาะของผู้เขียนแต่ละราย ทั้งแบบพรรณนาโวหารหรือใช้การผูกประโยคซ้อนกันหลายชั้น หรือแบบประโยคเดียว หรือใช้คำสั้นๆ แต่กินความหมายลึกซึ้ง ผู้แปลจึงต้องรู้จักชนิดของตัวบท และภาษาที่ผู้เขียนนิยมใช้ได้ เพื่อถ่ายทอดลีลาภาษาออกมาเป็นบทแปลที่ได้ธรรมชาติแบบเดียวกัน โดยใช้วิธีศึกษากลวิธีการใช้ภาษาของผู้เขียน เนื่องจากการใช้ภาษาถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เห็นลีลา (style) หรือท่วงทำนองการเขียนของผู้เขียน ท่วงทำนองการใช้ภาษา ลีลา หรือ ลักษณะการเขียนต้องเป็นจุดเด่นที่เห็นได้ชัดเจน มิเช่นนั้นก็ต้องมีปรากฏซ้ำในงานเขียนเรื่องนี้ๆ หรือในงานหลายๆ เรื่องของนักเขียนคนนั้น โดยสามารถพิจารณาได้จากลักษณะดังต่อไปนี้

1. การใช้คำ ผู้แต่งอาจใช้คำเรียบง่ายหรือซับซ้อน ใช้ศัพท์เฉพาะทางหรือศัพท์แสลง อาจจงใจใช้คำเดียวกันหรือใช้คำประเภทเดียวกันในหลายๆ ที่ ทั้งนี้ในการเลือกใช้คำต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาและสถานภาพของตัวละครด้วย

2. การใช้ประโยค ผู้แต่งอาจใช้ประโยคสมบูรณ์หรือไม่สมบูรณ์ ใช้ประโยคความเดียว ความรวม หรือความซ้อน ใช้ประโยคแจ้งให้ทราบ ถามให้ตอบ หรือบอกให้ทำ ใช้ประโยคที่มีรูปแบบ (pattern) เดียวกัน หรืออาจใช้ประโยคสั้นกะทัดรัด หรือประโยคยาวที่มีส่วนขยายมาก

3. การใช้ภาพพจน์ คือ การเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ภาพพจน์มีหลายประเภท โดยที่ใช้กันมากและพบบ่อย ได้แก่ อุปมา (การเปรียบเทียบหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง) อุปลักษณะ (การเปรียบเทียบหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง) สัญลักษณ์ (การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง) บุคลาธิษฐาน (การสมมติสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ให้มีกิริยาอาการเหมือนมนุษย์) และอติพจน์ (การกล่าวเกินจริง) การใช้ภาพพจน์นอกจากจะทำให้เห็นภาพชัดเจนแล้ว ยังทำให้เข้าใจเรื่องและตัวละครได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นด้วย

4. น้ำเสียง แสดงถึงจุดมุ่งหมายและทัศนคติของผู้แต่งต่อเรื่องราวที่ได้นำมาเขียน ผู้เขียนบางคนใช้น้ำเสียงซ้ำกันในหลายเรื่อง จนสามารถจัดให้เป็นลีลาหรือท่วงทำนองเฉพาะตนได้ น้ำเสียงมีหลายแบบ เช่น น้ำเสียงเรียบง่ายตรงไปตรงมา น้ำเสียงเคร่งเครียดจริงจัง น้ำเสียงร่าเริง น้ำเสียงประชดประชันเสียดสี เป็นต้น

ในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย มักเป็นประโยคที่ไม่ซับซ้อนทางไวยากรณ์ โดยมากเป็นประโยคสั้น หรือหากเป็นประโยคยาวก็จะประกอบด้วยกลุ่มคำหรือส่วนขยายประโยคส่วนใหญ่เป็นประโยคความเดียวหรือความรวม อาจมีประโยคความซ้อนแทรกอยู่บ้างพอสมควร เนื่องจากว่ามีจุดประสงค์การเขียนคือเพื่อต้องการเล่าหรือบรรยายภาพเหตุการณ์ที่ผู้เขียนประสบพบเจอมาโดยละเอียด

แม้ว่าผู้เขียนมักใช้ประโยคที่ไม่ยาวมากนัก แต่เลือกใช้คำเพื่อสื่อความหมายให้เห็นภาพบรรยากาศ และแสดงความรู้สึกของผู้เขียนอย่างชัดเจน การเลือกใช้คำที่ทำให้ประโยคมีความเรียบง่ายและมีความหมายครอบคลุมนับว่าเป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันเกิดความน่าสนใจและผู้อ่านเกิดความรู้สึกเหมือนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนยังแทรกคำภาษาต่างประเทศ (ภาษาฝรั่งเศส หรือ ภาษาเยอรมัน) เพื่อเป็นการเพิ่มอรรถรสของอารมณ์ความรู้สึกที่อยู่ในสถานการณ์ขณะนั้นด้วย ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างประเด็นดังกล่าวไว้ในบทต่อไป

การถ่ายทอดบทแปลที่ต้องการเก็บทั้งความหมายและวจนลีลาของผู้เขียนไว้นั้น ผู้วิจัยควรพิจารณาโครงสร้างภาษาในระดับย่อยอย่างละเอียดถี่ถ้วนมากพอสมควร และต้องใช้ความรู้ทั้งด้านภาษาและทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้องมาช่วยในการแปลตัวบทนี้

3.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

องค์ประกอบภายนอกตัวบทที่จะทำการวิเคราะห์ประกอบด้วยผู้ส่งสาร เจตนา ผู้รับสาร สื่อ สถานที่ เวลา และโอกาสพิเศษในการสื่อสาร

3.2.1 ผู้ส่งสาร

ในการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ ผู้วิจัยจำเป็นต้องทราบว่าใครคือผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารและผู้ผลิตสารเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ รวมทั้งต้องศึกษาประวัติส่วนตัวของผู้ส่งสารเพื่อรับทราบถึงแรงจูงใจต่างๆ ของผู้ส่งสาร สำหรับตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Queen Victoria's Journals) ผู้ส่งสารคือ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งมีพระราชประวัติโดยสรุปและเรียบเรียงจากหนังสือ Queen Victoria: A Portrait (1991) ของ Giles St. Aubyn และ Queen Victoria: A Personal History (2000) ของ Christopher Hibbert ดังนี้

สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีพระนามเต็มว่า อเล็กซานดรินา วิกตอเรีย (Alexandrina Victoria) เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม ค.ศ. 1819 (พ.ศ. 2362) ณ พระราชวังเคนซิงตัน กรุงลอนดอน ในรัชกาลของสมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 3 พระบรมอัยกา (ครองราชย์ระหว่างปี ค.ศ. 1760-1820 / พ.ศ. 2303-2363) โดยมีพระอิสริยยศเดิมคือ เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียแห่งเคนต์ และเป็นพระธิดาพระองค์เดียวในเจ้าฟ้าชายเอ็ดเวิร์ด ดยุกแห่งเคนต์ กับ เจ้าหญิงวิกตอเรียแห่งแซ็กซ์-โคบูร์ก-ซาลเฟลด์ ชาวเยอรมัน เมื่อแรกประสูติพระองค์ทรงอยู่อันดับที่ห้าของสายลำดับการสืบราชบัลลังก์อังกฤษต่อจากพระราชบิดา (สิ้นพระชนม์ลงในปี ค.ศ. 1820 / พ.ศ. 2363) และพระราชปิตุลาสามพระองค์คือ เจ้าฟ้าชายผู้สำเร็จราชการ (Prince Regent ซึ่งต่อมาครองราชย์เป็นสมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 4) ดยุกแห่งยอร์ก (สิ้นพระชนม์ลงในปี ค.ศ. 1827 / พ.ศ. 2370) และดยุกแห่งคลาเรนซ์ (ต่อมาครองราชย์เป็นสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4) ต่อมาในปี ค.ศ. 1830 (พ.ศ. 2373) หลังจากการเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 4 และการเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติของสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียจึงทรงเป็นรัชทายาทในราชบัลลังก์อันดับหนึ่ง หรือ heiress presumptive ทั้งนี้พระราชบัญญัติผู้สำเร็จราชการปี ค.ศ. 1830 (Regency Act 1830) ระบุว่าหากสมเด็จพระเจ้าวิลเลียม

เสด็จสวรรคตในขณะที่เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ (18 พรรษาบริบูรณ์) ต้องให้ดัชเชสแห่งเคนต์ พระราชมารดาของเจ้าหญิง ปฏิบัติพระราชภารกิจแทนพระองค์ในฐานะผู้สำเร็จราชการ แต่ทว่าสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 ทรงดำรงพระชนม์ชีพต่อมาจนกระทั่งเจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียมีพระชนมายุครบ 18 พรรษาในเดือนพฤษภาคมในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1837 (พ.ศ. 2380) และได้เสด็จสวรรคตในเวลาเช้าตรู่ของวันที่ 20 มิถุนายน ขณะมีพระชนมายุ 71 พรรษา โดยส่งต่อราชบัลลังก์ให้เจ้าหญิงผู้เยาว์วัยเป็นพระมหากษัตริย์องค์ต่อไป พระองค์ทรงตื่นขึ้นในตอนเช้าเพื่อมารับทราบข่าวการเสด็จสวรรคตของพระราชบิดา และต่อมาในวันเดียวกันทรงพบปะกับบรรดาบุคคลสำคัญทางการเมืองและศาสนาต่างๆ เพื่อเปิดตัวพระองค์ในฐานะสมเด็จพระราชินีนาถอย่างเป็นทางการ และพระราชพิธีบรมราชาภิเษกมีขึ้นในอีกหนึ่งปีถัดมา

ในช่วงต้นรัชกาล สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเป็นที่ชื่นชอบของเหล่าพสกนิกร แต่ต่อมาในปี ค.ศ. 1839 (พ.ศ. 2382) ชื่อเสียงของพระองค์ต้องสั่นคลอน เนื่องจากมีนางกำนัลของพระราชมารดาคนหนึ่งคือ เลดีฟลอรา เฮสติงส์ เกิดอาการหน้าท้องใหญ่ผิดปกติซึ่งทำให้เกิดข่าวลือกันว่านางกำลังตั้งครรภ์นอกสมรสกับซุ้รักของพระมารดาคือ เซอร์จอห์น คอนรอย พระองค์ทรงเชื่อข่าวลือเพราะเกลียดชังคอนรอย และรังเกียจนางกำนัลเฮสติงส์อยู่แล้ว แต่เมื่อมีการพิสูจน์ทางการแพทย์ก็พบว่านางยังคงเป็นหญิงสาวบริสุทธิ์ ต่อมาเมื่อนางได้เสียชีวิตลงในเดือนกรกฎาคม ผลการชันสูตรศพได้พบว่าเลดีเฮสติงส์มีเนื้ออกก้อนใหญ่ที่ดับซึ่งทำให้ท้องมีอาการบวมใหญ่ขึ้น ก่อนหน้านั้นในเดือนพฤษภาคมได้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่แต่ก็ต้องเผชิญกับความล้มเหลวอันเนื่องมาจากกรณีห้องพระบรรทม (bedchamber crisis) โดยในเวลานั้นถือเป็นธรรมเนียมที่อัศวินเสนาบดี (นายกรัฐมนตรีในปัจจุบัน) จะเป็นผู้แต่งตั้งตำแหน่งในสำนักพระราชวัง ซึ่งส่วนมากมาจากพันธมิตรทางการเมืองและคู่สมรส แต่เดิมที่นางกำนัลของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจะมาจากพรรควิก (Whigs) แต่เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ซึ่งมาจากพรรคตรงข้ามคือ พรรคทอรี (Tories) และอัศวินเสนาบดีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลคือ เซอร์ โรเบิร์ต พีล (Sir Robert Peel) ต้องการเปลี่ยนนางกำนัลห้องพระบรรทมใหม่ทั้งหมด จึงเป็นที่ไม่พอพระราชหฤทัยต่อสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นอย่างมาก พระองค์จึงทรงคัดค้านเรื่องการปลดนางกำนัลเดิม ซึ่งทรงเห็นเป็นเหมือนกับพระสหายสนิทมากกว่าเป็นเหล่าข้าราชการที่ปฏิบัติตามระเบียบพิธีการ เซอร์ โรเบิร์ต พีล รู้สึกว่าไม่สามารถบริหารงานภายใต้ข้อจำกัดของสมเด็จพระราชินีนาถ จึงไม่ยอมตั้งจัดตั้งรัฐบาลและกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่งอัศวินเสนาบดี ทำให้พรรคการเมืองเดิมซึ่งนำโดยลอร์ดเมลเบิร์น (Lord Melbourne) กลับเข้ามาเป็นรัฐบาลใหม่อีกครั้ง

อีกสองปีต่อมาในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840 (พ.ศ. 2383) สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเข้าพิธีราชาภิเษกสมรสกับเจ้าชายอัลเบิร์ตแห่งแซ็กส์-โคบูร์กและโกธา (Albert of Saxe-Coburg and Gotha, ค.ศ. 1819 / พ.ศ. 2362 - ค.ศ. 1861 / พ.ศ. 2404) ซึ่งเป็นพระญาติทางฝ่ายพระราชมารดา และให้กำเนิดพระราชโอรสและธิดาจำนวน 9 พระองค์ในระหว่างปี ค.ศ. 1840-1857 / พ.ศ. 2383-2400) ทั้งสองพระองค์ทรงพบกันครั้งแรกในปี ค.ศ. 1836 (พ.ศ. 2379) เมื่อพระชนมายุ 16 พรรษา และพบกันอีกครั้งในปี ค.ศ. 1838 (พ.ศ. 2382) โดยในครั้งนี้สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงพอพระทัยในตัวพระญาติชั้นที่หนึ่ง (first cousin) ชาวเยอรมันพระองค์นี้อย่างมาก และในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ พระองค์จึงต้องทรงสวามิภักดิ์ให้เข้าพิธีอภิเษกสมรสด้วย หลังการอภิเษกสมรสเจ้าชายทรงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปในฐานะ เจ้าชายพระราชสวามี

(Prince Consort) แม้ว่าจะไม่ได้ทรงได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการจนกระทั่งปี ค.ศ. 1857 เจ้าชายไม่เพียงทรงเป็นผู้ดูแลสมเด็จพระราชินีนาถอย่างใกล้ชิดเท่านั้น แต่ยังได้ทรงเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองคนสำคัญ แทนลอร์ดเมลเบิร์นในฐานะบุคคลที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของสมเด็จพระราชินีนาถด้วย ผลงานที่สร้างความสำเร็จและความน่าเชื่อถือให้กับเจ้าชายอย่างได้ชัดคือ การจัดงานนิทรรศการครั้งยิ่งใหญ่ (Great Exhibition) ในปี ค.ศ. 1851 (พ.ศ. 2394) ซึ่งแสดงผลงานสิ่งประดิษฐ์และอุตสาหกรรมจากทั่วโลก และมีบุคคลสำคัญแห่งยุคเข้าร่วมด้วย เช่น ชาร์ลส์ ดาร์วิน ฟีน้องตระกูลบรองเต้ จอร์จ เอเลียต ลูอีส แครร์รอด ชาร์ลส์ ดิกคินส์ และ อัลเฟรด ลอร์ดเทนนิสัน เป็นต้น นอกจากนี้แม้ทรงเริ่มประชวรหนักแต่เจ้าชายอัลเบิร์ตยังทรงเป็นตัวกลางไกล่เกลี่ยสถานการณ์ความขัดแย้งในสงครามกลางเมืองอเมริกัน (American Civil War) ด้วย

ความสุขที่ได้รับจากชีวิตสมรสทำให้พระราชบุคลิกและพระอุปนิสัยอันดีอันหนึ่งของพระองค์เปลี่ยนไป โดยทรงชื่นชมและเชื่อฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ของเจ้าชายอัลเบิร์ตอย่างเต็มที่ การเอนเอียงสนับสนุนพรรคการเมืองโปรตลดน้อยลงตามไปด้วย เนื่องจากแนวทางไม่ฝักใฝ่พรรคการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งของเจ้าชายอัลเบิร์ต สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียและเจ้าชายอัลเบิร์ตทรงมีพระราชโอรสและพระราชธิดาทั้งหมด 9 พระองค์ ได้แก่

พระนาม	ประสูติ	สิ้นพระชนม์	พระสวามี/พระชายา และพระโอรส-ธิดา
เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย พระวรราชกุมารี	21 พฤศจิกายน ค.ศ. 1840	5 สิงหาคม ค.ศ. 1901	อภิเษกสมรส 25 มกราคม ค.ศ. 1858 เจ้าฟ้าชายฟรีดริช มกุฎราชกุมารแห่งปรัสเซีย (ค.ศ. 1831–1888) ต่อมา จักรพรรดิฟรีดริชที่ 3 แห่งเยอรมนี และกษัตริย์แห่งปรัสเซีย พระโอรส 4 พระองค์ และ พระธิดา 4 พระองค์ (รวมถึง จักรพรรดิวิลเฮล์มที่ 2 แห่งเยอรมนี และ เจ้าฟ้าหญิงโซฟี พระราชินีแห่งกรีซ)
เจ้าฟ้าชายอัลเบิร์ต เอ็ดเวิร์ด เจ้าชายแห่งเวลส์ ต่อมา พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7	9 พฤศจิกายน ค.ศ. 1841	6 พฤษภาคม ค.ศ. 1910	ราชาภิเษกสมรส 10 มีนาคม ค.ศ. 1863 เจ้าฟ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเดนมาร์ก (ค.ศ. 1844–1925) พระราชโอรส 3 พระองค์ และ พระราชธิดา 3 พระองค์ (รวมถึง พระเจ้าจอร์จที่ 5 แห่งสหราชอาณาจักร และ เจ้าฟ้าหญิงม็อด พระราชินีแห่งนอร์เวย์)
เจ้าฟ้าหญิงอลิซ	25 เมษายน ค.ศ. 1843	14 ธันวาคม ค.ศ. 1878	อภิเษกสมรส 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1862 แกรนด์ดยุกลูโดวิกที่ 4 แห่งเฮสส์และไรน์ (ค.ศ. 1837–1892) พระโอรส 2 พระองค์ และ พระธิดา 5 พระองค์ (รวมถึง จักรพรรดินีอเล็กซานดรา เฟโอโดรอฟนาแห่งรัสเซีย)
เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด ดยุกแห่งเอดินเบอระ และ ดยุกแห่งแซ็กส์-โคบูร์กโกธา	6 สิงหาคม ค.ศ. 1844	31 กรกฎาคม ค.ศ. 1900	อภิเษกสมรส 23 มกราคม ค.ศ. 1874 แกรนด์ดัชเชสมารี อเล็กซานดรอฟนาแห่งรัสเซีย (ค.ศ. 1853–1920) พระโอรส 2 พระองค์ และพระธิดา 4 พระองค์ (รวมถึง เจ้าฟ้าหญิงมารี พระราชินีแห่งโรมาเนีย)
เจ้าฟ้าหญิงเฮเลนา	25 พฤษภาคม ค.ศ. 1846	9 มิถุนายน ค.ศ. 1923	อภิเษกสมรส 5 กรกฎาคม ค.ศ. 1866 เจ้าชายคริสเตียนแห่งชเลสวิก-โฮลชไตน์ (ค.ศ. 1831–1917) พระโอรส 4 พระองค์ และ พระธิดา 2 พระองค์
เจ้าฟ้าหญิงหลุยส์	18 มีนาคม ค.ศ. 1848	3 ธันวาคม ค.ศ. 1939	อภิเษกสมรส 21 มีนาคม ค.ศ. 1878 จอห์น ดักลาส ซูเธอร์แลนด์ แคมป์เบลล์ (ค.ศ. 1845–1914) มาร์ควิสแห่งลอร์น ต่อมาคือ ดยุกที่ 9 แห่งอาร์ไจล์ ไม่มีพระโอรสธิดา

พระนาม	ประสูติ	สิ้นพระชนม์	พระสวามี/พระชายา และพระโอรส-ธิดา
เจ้าฟ้าชายอาร์เธอร์ ดยุกแห่งคอนน็อตและ สตราเธิร์น	1 พฤษภาคม ค.ศ. 1850	16 มกราคม ค.ศ. 1942	อภิเษกสมรส 13 มีนาคม ค.ศ. 1879 เจ้าฟ้าหญิงหลุยส์ มาร์กาเรทแห่งปรัสเซีย (ค.ศ. 1860–1917) พระโอรส 1 พระองค์ และ พระธิดา 2 พระองค์ (รวมถึง เจ้าฟ้าหญิงมาร์กาเรต มกุฎราชกุมารีแห่งสวีเดน)
เจ้าฟ้าชายเลโอโพลด์ ดยุกแห่งอัลบานี	7 เมษายน ค.ศ. 1853	28 มีนาคม ค.ศ. 1884	อภิเษกสมรส 27 เมษายน ค.ศ. 1882 เจ้าหญิงเฮเลนาแห่งวาลเด็คและไพรมอนท์ (ค.ศ. 1861–1922) พระโอรส 1 พระองค์ และ พระธิดา 1 พระองค์
เจ้าฟ้าหญิงเบียทริซ	14 เมษายน ค.ศ. 1857	26 ตุลาคม ค.ศ. 1944	อภิเษกสมรส 23 กรกฎาคม ค.ศ. 1885 เจ้าชายเฮนรีแห่งบัทเทินแบร์ก (ค.ศ. 1858–1896) พระโอรส 3 พระองค์ และ พระธิดา 1 พระองค์ (เจ้าหญิงวิกตอเรีย ยูจีเนีย พระราชินีแห่งสเปน)

ชีวิตสมรสอันแสนสุขเต็มไปด้วยความรักระหว่างสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียกับเจ้าชายอัลเบิร์ตมีอันต้องสิ้นสุดลงด้วยความโศกเศร้าจากการสิ้นพระชนม์ของเจ้าชายอัลเบิร์ตในวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1861 (พ.ศ. 2404) ณ พระราชวังวินด์เซอร์ ขณะมีพระชนมายุ 42 พรรษา ด้วยโรคไข้รากสาดน้อย (หรือว่าไทฟอยด์ และอาจเป็นโรคมะเร็งในกระเพาะอาหารร่วมด้วย) ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่กับสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียชนิดจากหน้ามือเป็นหลังมือด้วยความโทมน์สอย่างแสนสาหัสจากการสูญเสียที่ยากจะหาสิ่งใดมาทดแทนได้ พระองค์ทรงเชื่อว่าเหตุผลหนึ่งในการสิ้นพระชนม์ของพระสวามีครั้งนี้คือ การที่องค์รัชทายาทหรือเจ้าฟ้าชายแห่งเวลส์ทรงใช้ชีวิตอย่างไม่รอบคอบและเหลวไหลไร้สาระตามประสาชายหนุ่มในระหว่างการฝึกทหาร ทำให้พระราชบิดาเกิดความวิตกกังวลมากจนต้องเสด็จพระดำเนินตากฝนไปพบกับเจ้าชายรัชทายาท สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงโศกเศร้าเสียพระทัยมากและทรงฉลองพระองค์ไว้ทุกข์สีดำนับตั้งแต่นั้นมา อีกทั้งยังทรงหลีกเลี่ยงการปรากฏพระองค์ในที่สาธารณะและแทบจะไม่เสด็จฯ มาปฏิบัติพระราชกรณียกิจในกรุงลอนดอนเป็นเวลาหลายปี โดยทรงใช้เวลาส่วนใหญ่ประทับและพบปะกับคณะรัฐบาลหรือบุคคลสำคัญต่างๆ ที่พระราชวังวินด์เซอร์ ซึ่งเป็นสถานที่แห่งความทรงจำที่เปี่ยมสุขของพระองค์กับพระสวามี จนทรงได้รับพระราชสมัญญาว่า “แม่เฒ่าแห่งวินด์เซอร์” (Widow of Windsor) การปลีกพระองค์โดดเดี่ยวจากสาธารณชนทำให้ความนิยมในระบอบกษัตริย์เสื่อมถอยลงอย่างมาก รวมทั้งส่งผลให้ความเคลือบไหวของพวกสนับสนุนระบอบสาธารณรัฐในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย แม้ว่าพระองค์จะทรงพยายามปฏิบัติพระราชกรณียกิจมากมาย แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้ทรงมีบทบาทในการปกครองมากเท่าใดนัก โดยยังคงหลบซ่อนพระองค์อยู่ในพระราชฐานอย่างปราสาทบัลมอรัลในสกอตแลนด์ หรือตำหนักออกซบอร์น พระตำหนักส่วนพระองค์ที่ทรงซื้อไว้กับเจ้าชายอัลเบิร์ตบนเกาะไวท์ พสกนิกรชาวอังกฤษแม้ว่าจะเสียใจและเข้าใจถึงความสูญเสียของพระองค์แต่ก็ต้องการที่จะเห็นสมเด็จพระราชินีนาถของพวกเขาแสดงความเข้มแข็งและกลับมาดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป ในที่สุดช่วงต้นทศวรรษที่ 1870 เมื่อพระองค์ทรงได้รับกำลังใจ ความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากบุรุษคนสำคัญสองคนคือ เบนจามิน ดิสราเอลี (Benjamin Disraeli) อัครมหาเสนาบดีในเวลานั้น และจอห์น บราวน์ (John Brown) มหาตมเล็กคนสนิทชาวสกอต ผนวกกับการหายประชวรจากโรคไข้รากสาดน้อยของเจ้าฟ้าชายแห่งเวลส์ ทำให้สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงก้าวผ่านความทุกข์ระทมและตระหนักถึงความสำคัญในภาระหน้าที่ของการเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ระบอบกษัตริย์

ของอังกฤษกลับมาเป็นที่นิยมอีกครั้งและมากขึ้นกว่าเดิม ต่อมาเมื่อจักรวรรดิอังกฤษเข้าครอบครองอินเดีย โดยสมบูรณ์แล้วในปี ค.ศ. 1876 (พ.ศ. 2419) รัฐบาลอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติสถาปนาพระองค์ให้เป็น “สมเด็จพระจักรพรรดินีนาถแห่งอินเดีย” (Empress of India) ในช่วงปลายรัชกาลที่ยาวนาน พระองค์ทรงเป็น พระมหากษัตริย์ที่รักและน่าเคารพยำเกรง ไม่เพียงเฉพาะในประเทศหรือทวีปยุโรปซึ่งเกี่ยวดองกันทางระบบ เครือญาติเท่านั้น แต่รวมไปถึงทุกทวีปทั่วโลก เนื่องจากทรงเป็นประมุขแห่งจักรวรรดิที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก

ในช่วงฤดูร้อนของปี ค.ศ. 1887 (พ.ศ. 2430) รัฐบาลและจักรวรรดิอังกฤษได้จัดงานพิธีเฉลิมฉลอง การครองราชสมบัติครบ 50 ปี หรือ “กาญจนาภิเษก” (Golden Jubilee) แก่สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย โดยมีการจัดงานเลี้ยงพระกระยาหารแก่บรรดากษัตริย์ เจ้านายราชวงศ์ และผู้แทนรัฐบาลจากประเทศต่างๆ ที่ ได้รับเชิญให้มาร่วมฉลองในครั้งนี้ อย่างไรก็ตามยังมีการวางแผนลอบปลงพระชนม์โดยกลุ่มต่อสู้เพื่ออิสรภาพ ไอร์แลนด์ที่จะระเบิดมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ซึ่งเป็นสถานที่กระทำพิธีขอบคุณพระเจ้าของสมเด็จพระราชินีนาถ วิกตอเรีย เพื่อปลงพระชนม์พระองค์พร้อมกับสมาชิกจำนวนครึ่งหนึ่งในรัฐบาลอังกฤษ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ พระองค์ทรงต้องเผชิญกับการพยายามลอบปลงพระชนม์ชีพมากถึงแปดครั้งตลอดรัชกาล ซึ่งไม่มีครั้งใดที่ ประสบความสำเร็จเลยอันเนื่องมาจากการวางแผนไม่รอบคอบและความซุ่มซ่ามของผู้ลอบสังหารเอง ในวันที่ พระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีขอบคุณพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ได้ทอดพระเนตรเห็นพสกนิกรมารับ เสด็จกันอย่างเนืองแน่นตลอดสองข้างทาง แสดงถึงความนิยมชมชอบในพระมหากษัตริย์แห่งอังกฤษพระองค์ นี้มากจนถึงที่สุด ในวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1896 (พ.ศ. 2439) สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเป็น พระมหากษัตริย์ที่ทรงครองราชสมบัติยาวนานมากกว่ารัชกาลของสมเด็จพระอัยกา (สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 3) และกลายเป็นประมุขที่อยู่ในราชบัลลังก์นานที่สุดในประวัติศาสตร์อังกฤษจนถึงปัจจุบัน พระองค์จึงมีพระ ประสงค์ให้เลื่อนการเลี้ยงเฉลิมฉลองออกไปในปี ค.ศ. 1897 (พ.ศ. 2440) พร้อมกับการจัดงานพิธีเฉลิมฉลอง การครองราชสมบัติครบ 60 ปี หรือ “พัชรภิเษก” (Diamond Jubilee) โดยให้จัดเป็นการงานเลี้ยงเฉลิมฉลอง ทั้งทั้งจักรวรรดิอังกฤษ มีอักษรมหาเสนาบดีประจำดินแดนอาณานิคมที่ปกครองตนเองทั้งหมดมาร่วมงาน นอกเหนือไปจากบรรดาเจ้านายราชวงศ์จากประเทศต่างๆ อีกทั้งยังมีกองทหารจากอาณานิคมและดินแดนใน ปกครองของอังกฤษจากทั่วโลกมาเข้าร่วมในขบวนเสด็จของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ด้วยพระชนมายุที่ เพิ่มมากขึ้นและทรงมีพระพลานามัยไม่แข็งแรง พระองค์จึงต้องทรงประกอบพิธีขอบคุณพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของ ในรถม้า พระที่นั่งภายในมหาวิหารเซนต์พอล งานพระราชพิธีพัชรภิเษกสมโภชในครั้งนี้นับเป็นอีกโอกาสหนึ่งที่พสก นิกรได้แสดงออกถึงความรักอันท่วมท้นต่อสมเด็จพระราชินีนาถของพวกเขา หลังจากช่วงเวลาที่น่ายินดีปรีดา ในรัชกาลผ่านพ้นไปเพียงไม่กี่ปี สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงมีพระพลานามัยที่เสื่อมถอยลงเป็นลำดับ ตามธรรมชาติของผู้สูงอายุจนในที่สุดเสด็จสวรรคตในเวลาเย็นของวันที่ 22 มกราคม ค.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444) ณ พระตำหนักออกสโบรน์ เกาะไวท์ สิริรวมพระชนมายุ 81 พรรษา และทรงอยู่ในราชสมบัติยาวนานถึง 63 ปี 7 เดือน 2 วัน นับได้ว่าเป็นจุดสิ้นสุดของยุควิกตอเรีย (Victorian Age) เจ้าฟ้าชายแห่งเวลส์ พระราชโอรสและ รัชทายาทเสด็จขึ้นครองราชสมบัติต่อมาเป็น “สมเด็จพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 7” (Edward VII) งานพระราชพิธีศพ จัดขึ้นที่พระราชวังวินด์เซอร์ โดยเปิดให้สาธารณชนได้สักการะพระศพเป็นเวลาสองวัน ก่อนที่นำไปฝังลงเคียง ข้างพระศพของเจ้าชายอัลเบิร์ตในสุสานหลวงฟร็อกมอร์ ภายในเขตพระราชวังวินด์เซอร์

สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงมีสายสัมพันธ์ทางครอบครัวอันแน่นแฟ้นกับราชวงศ์ต่างๆ ในยุโรป จึงทำให้พระองค์ได้รับพระราชสมัญญาว่า “สมเด็จพระอัยยิกาแห่งยุโรป” (*Grandmother of Europe*) ซึ่งมาจากการอภิเษกสมรสเข้าไปในราชวงศ์ต่างๆ ของบรรดาพระราชนัดดาที่ประสูติจากพระราชโอรสและธิดาทั้งหมดของพระองค์ ในปัจจุบันมีพระมหากษัตริย์และอดีตพระมหากษัตริย์ในราชบัลลังก์ประเทศต่างๆ ของทวีปยุโรปสืบเชื้อสายมาจากสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ได้แก่ สมเด็จพระราชินีนาถแห่งสหราชอาณาจักร (และพระสวามี) สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งนอร์เวย์ สวีเดน และสเปน และสมเด็จพระราชินีนาถแห่งเดนมาร์ก รวมถึงอดีตสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งกรีซและโรมาเนีย (ซึ่งทรงถูกปลดออกจากราชบัลลังก์) และผู้อ้างสิทธิ์ในราชบัลลังก์อื่นๆ เช่น เซอร์เบีย รัสเซีย และเยอรมนีด้วย นอกจากนี้พระองค์ยังทรงเป็นต้นกำเนิดของโรคทางพันธุกรรมร้ายแรงคือ *โรคฮีโมฟีเลีย (Hemophilia)* ซึ่งส่งผลกระทบต่อประวัติศาสตร์ยุโรปอย่างมาก

สรุปพระราชประวัติของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย และเหตุการณ์ต่างๆ ในรัชกาล

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	วันที่	เหตุการณ์
1819 (2362)	24 พฤษภาคม	เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย (พระนามเต็ม อเล็กซานดรีนา วิกตอเรีย) ประสูติ ณ พระราชวังเคนซิงตัน กรุงลอนดอน เป็นพระธิดาในเจ้าฟ้าชายเอ็ดเวิร์ด ดยุกแห่งเคนต์ (พระราชโอรส องค์ที่สี่ในสมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 3) กับ เจ้าหญิงวิกตอเรีย แมรี หลุยซาแห่งแซ็กซ์-โคบูร์ก-ซาลเฟลด์
1820 (2363)	23 มกราคม 29 มกราคม	เจ้าฟ้าชายเอ็ดเวิร์ด ดยุกแห่งเคนต์ พระราชบิดาในเจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย สิ้นพระชนม์ จึงทรงเป็นรัชทายาทในราชบัลลังก์ (<i>heir presumptive</i>) สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 3 เสด็จสวรรคต และ เจ้าฟ้าชายผู้สำเร็จราชการ (Prince Regent) สืบราชสมบัติต่อมาเป็น “สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 4”
1830 (2373)	26 มิถุนายน 23 ธันวาคม	สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 4 เสด็จสวรรคต ณ พระราชวังวินด์เซอร์ และ เจ้าฟ้าชายวิลเลียม ดยุกแห่งคลาเรนซ์ สืบราชสมบัติต่อมาเป็น “สมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4” พระราชบัญญัติผู้สำเร็จราชการ (Regency Act) มีผลบังคับใช้ ซึ่งกำหนดว่าหากสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 เสด็จสวรรคตก่อนที่เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย จะทรงบรรลุนิติภาวะ (18 พรรษา) ต้องให้ดัชเชสแห่งเคนต์ พระราชมารดาของเจ้าหญิงผู้สำเร็จราชการจนกว่าจะทรงบรรลุนิติภาวะ
1837 (2380)	24 พฤษภาคม 20 มิถุนายน	เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียทรงมีพระชนมายุครบ 18 พรรษา สมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 เสด็จสวรรคต ณ พระราชวังวินด์เซอร์ และ เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรียสืบราชสมบัติต่อมาเป็น <i>สมเด็จพระราชินีนาถแห่งสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์</i>
1838 (2381)	28 มิถุนายน	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเข้าพิธีบรมราชาภิเษก (<i>coronation</i>) ณ มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ กรุงลอนดอน
1839 (2382)	เดือนพฤษภาคม	เกิดกรณีห้องพระบรรทม (Bedchamber Crisis) ซึ่งสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียไม่ทรงยินยอมให้มีการเปลี่ยนนางกำนัลห้องพระบรรทมที่มาจาก พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามหลังจากตั้งรัฐบาลใหม่

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	วันที่	เหตุการณ์
	15 ตุลาคม	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงส่งของขวัญเจ้าชายอัลเบิร์ตเพื่ออภิเษกสมรส
1840 (2383)	10 กุมภาพันธ์ 21 พฤศจิกายน 10 กุมภาพันธ์	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเข้าพิธีราชาภิเษกสมรสกับเจ้าชายอัลเบิร์ต ณ โบสถ์หลวง ภายในพระราชวังเซนต์เจมส์ กรุงลอนดอน เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย พระวรราชกุมารี (Princess Royal) พระราชธิดาพระองค์แรก ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 1)
1841 (2384)	30 สิงหาคม 09 พฤศจิกายน	เซอร์ โรเบิร์ต พีล (Robert Peel) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี เจ้าฟ้าชายอัลเบิร์ต เอ็ดเวิร์ด เจ้าชายแห่งเวลส์ และรัชทายาท ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน
1842 (2385)	29 พฤษภาคม 03 กรกฎาคม	เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 2) เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 3)
1843 (2386)	25 เมษายน เดือนกันยายน	เจ้าฟ้าหญิงอลิซ ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียและเจ้าชายอัลเบิร์ตเสด็จเยือนฝรั่งเศส และเข้าเฝ้าฯ พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปป์ ณ Château d'Eu แคว้นนอร์ม็องดี
1844 (2387)	เดือนมิถุนายน 06 สิงหาคม	สมเด็จพระจักรพรรดินิโคลาสที่ 1 แห่งรัสเซีย เสด็จเยือนอังกฤษ เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด ประสูติ ณ พระราชวังวินด์เซอร์
1846 (2389)	25 พฤษภาคม 30 มิถุนายน	เจ้าฟ้าหญิงเฮเลนา ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน ลอร์ด จอห์น รัสเซลล์ (John Russell) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี
1848 (2391)	23 กุมภาพันธ์ 18 มีนาคม 24 พฤศจิกายน	เกิดการปฏิวัติในประเทศฝรั่งเศส ส่งผลให้พระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปป์แห่งฝรั่งเศสต้องสละราชสมบัติ และเสด็จลี้ภัยมายังอังกฤษ เจ้าฟ้าหญิงหลุยส์ ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน ลอร์ดเมลเบิร์น อธิบดีอัครมหาเสนาบดี ถึงแก่อนิจกรรม
1849 (2392)	19 พฤษภาคม 03 สิงหาคม	เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 4) สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียและเจ้าชายอัลเบิร์ตเสด็จประพาสไอร์แลนด์
1850 (2393)	01 พฤษภาคม 27 มิถุนายน	เจ้าฟ้าชายอาร์เธอร์ ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 5)
1851 (2394)	01 พฤษภาคม – 15 ตุลาคม -	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จไปทรงเปิดงานนิทรรศการครั้งยิ่งใหญ่ (Great Exhibition) ณ พระราชวังแก้ว (Crystal Palace) กรุงลอนดอน จอห์น บราวน์ มหาเด็กชาวสก๊อต ถวายงานสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย
1852 (2395)	23 กุมภาพันธ์ 14 กันยายน 19 ธันวาคม	เอิร์ลแห่งดาร์บี้ เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี อาร์เธอร์ เวลสลีย์ ดยุกแห่งเวลลิงตัน อธิบดีอัครมหาเสนาบดี ถึงแก่อนิจกรรม เอิร์ลแห่งเบอร์ดีน เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี
1853 (2396)	07 เมษายน 23 ตุลาคม	เจ้าฟ้าชายเลโอโพลด์ ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน ตุรกีประกาศสงครามกับรัสเซีย ซึ่งมาจากปัญหาความขัดแย้งเรื่องเขตแดน

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	วันที่	เหตุการณ์
1854 (2397)	27 - 28 มีนาคม เดือนกันยายน	ฝรั่งเศสและอังกฤษประกาศสงครามกับรัสเซีย ต่อมาเป็นสงครามไครเมีย เจ้าชายอัลเบิร์ตเสด็จเยือนฝรั่งเศส และเข้าเฝ้าจักรพรรดินโปเลียนที่ 3
1855 (2398)	06 กุมภาพันธ์ เดือนเมษายน 29 กันยายน	ไวกิ้งเคานท์พาล์มเมอร์สตัน เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 และพระมเหสี เสด็จเยือนอังกฤษ เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย พระวรราชกุมารี ทรงหมั้นกับเจ้าฟ้าชายฟรีดริช มกุฎราชกุมารแห่งปรัสเซีย
1857 (2400)	14 เมษายน 10 พฤษภาคม 26 มิถุนายน	เจ้าฟ้าหญิงเบียทริซ ประสูติ ณ พระราชวังบักกิงแฮม กรุงลอนดอน เกิดการกบฏครั้งใหญ่ในอินเดีย (Indian Mutiny) เจ้าชายอัลเบิร์ตได้รับการสถาปนาเป็น เจ้าชายพระสวามี (Prince Consort)
1858 (2401)	25 มกราคม 20 กุมภาพันธ์	เจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย พระวรราชกุมารี อภิเษกสมรสกับเจ้าฟ้าชายฟรีดริช มกุฎราชกุมารแห่งปรัสเซีย ณ โบสถ์หลวง พระราชวังเซนต์เจมส์ เอิร์ลแห่งคาร์บี เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 2)
1861 (2404)	16 มีนาคม 14 ธันวาคม	ดัชเชสแห่งเคนต์ พระราชมารดาในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย สิ้นพระชนม์ ณ ตำหนักฟร็อกมอร์ ใกล้พระราชวังวินด์เซอร์ เจ้าชายอัลเบิร์ต สิ้นพระชนม์ด้วยโรคไทฟอยด์ ณ พระราชวังวินด์เซอร์
1863 (2406)	10 มีนาคม 09 กรกฎาคม	เจ้าชายแห่งเวลส์ อภิเษกสมรสกับเจ้าฟ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเดนมาร์ก ณ โบสถ์เซนต์จอร์จ พระราชวังวินด์เซอร์ บารอนสต็อกมาร์ ที่ปรึกษาในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ถึงแก่กรรม
1864 (2407)	01 กุมภาพันธ์ เดือนตุลาคม	กองทัพปรัสเซียภายใต้การบังคับบัญชาของอ็อตโต ฟอน บิสมาร์ค นุกเข้า ยึดดินแดนชเลสวิก-โฮลชไตน์ เกิดเป็นสงครามชเลสวิก (Schleswig War) จอห์น บราวน์ ถูกเรียกตัวมาจากสก๊อตแลนด์ เพื่อมาปรนนิบัติดูแลสมเด็จพระ ราชินีนาถวิกตอเรียที่ตำหนักออสบอร์น
1865 (2408)	18 ตุลาคม 29 ตุลาคม 10 ธันวาคม	ไวกิ้งเคานท์พาล์มเมอร์สตัน อดี้อัครมหาเสนาบดี ถึงแก่อนิจกรรม ลอร์ด จอห์น รัสเซลล์ เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 2) สมเด็จพระราชาธิบดีเลโอโพลด์ที่ 1 แห่งเบลเยียม พระราชมาตุลา (น้ำ) ในสมเด็จพระราชินีนาถ เสด็จสวรรคต ณ พระราชวังลาเคน กรุงบรัสเซลส์
1866 (2409)	- 28 มิถุนายน	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จฯ ไปทรงเปิดประชุมรัฐสภา เอิร์ลแห่งคาร์บี เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 3)
1868 (2411)	27 กุมภาพันธ์ 03 ธันวาคม -	เบนจามิน ดิสราเอลี (Benjamin Disraeli) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี วิลเลียม แกลดสโตน (William Gladstone) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันบนที่ราบสูงสก๊อตแลนด์ (Highland Journal) ได้รับการพิมพ์เผยแพร่เป็นรูปเล่มหนังสือ
1869 (2412)	24 พฤษภาคม	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีพระชนมายุครบ 50 พรรษา
1870 (2413)	19 กรกฎาคม	ฝรั่งเศสประกาศสงครามกับปรัสเซีย เกิดเป็นสงครามฝรั่งเศส-ปรัสเซีย

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	วันที่	เหตุการณ์
	04 กันยายน	จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 ทรงแพ้สงครามและถูกบังคับให้สละราชสมบัติ
1871 (2414)	เดือนพฤศจิกายน	เจ้าชายแห่งเวลส์ประจวบด้วยโรคไทฟอยด์ (ไข้รากสาดน้อย)
1872 (2415)	27 กุมภาพันธ์ 29 กุมภาพันธ์	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จออกสู่สาธารณะชนอย่างเป็นทางการครั้งแรก เพื่อเสด็จไปประกอบพิธีขอบคุณพระเจ้า ณ มหาวิหารเซนต์พอล หลังจากเจ้าชายแห่งเวลส์ทรงหายจากการประชวรโรคไทฟอยด์ เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 6)
1873 (2416)	09 มกราคม 02 มิถุนายน	จักรพรรดินโปเลียนที่ 3 เสด็จสวรรคต ณ เมืองซิชเซิลเฮิร์สต์ จักรพรรดิแห่งเปอร์เซีย (Shah of Persia) เสด็จเยือนอังกฤษ
1874 (2417)	23 มกราคม 20 กุมภาพันธ์	เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด ดยุกแห่งเอดินบะระ อภิเษกสมรสกับแกรนด์ดัชเชสมาเรียอเล็กซานดรอฟนาแห่งรัสเซีย ณ พระราชวังฤดูหนาว กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เบนจามิน ดิสราเอลี เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 2)
1876 (2419)	01 พฤษภาคม เดือนมิถุนายน	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงได้รับการสถาปนาพระราชอิสริยยศเป็น “สมเด็จพระจักรพรรดินีนาถแห่งอินเดีย” (<i>Empress of India</i>) เบนจามิน ดิสราเอลี ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ของขุนนางจากสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็น “เอิร์ลแห่งบีคอนส์ฟีลด์” (<i>Earl of Beaconsfield</i>)
1878 (2421)	14 ธันวาคม	เจ้าฟ้าหญิงอลิซ สิ้นพระชนม์ด้วยโรคคอตีบ ณ เมืองดาร์มชตัทท์
1879 (2422)	13 มีนาคม	เจ้าฟ้าชายอาร์เธอร์ ดยุกแห่งคอนน็อต อภิเษกสมรสกับเจ้าฟ้าหญิงหลุยส์ มาร์กาเรทแห่งปรัสเซีย ณ โบสถ์เซนต์จอร์จ พระราชวังวินด์เซอร์
1880 (2423)	23 เมษายน	วิลเลียม แกลดสโตน เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 2)
1881 (2424)	19 เมษายน	เอิร์ลแห่งบีคอนส์ฟีลด์ อดี้อัครมหาเสนาบดี ถึงแก่อนิจกรรม
1882 (2425)	02 มีนาคม 27 เมษายน	เกิดการลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (ครั้งที่ 7) เจ้าฟ้าชายเลโอโพลด์ ดยุกแห่งอัลบानी อภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงเฮเลนา ฟรีเดอริคาแห่งวาลเด็ค-ไพรมอนท์ ณ โบสถ์เซนต์จอร์จ พระราชวังวินด์เซอร์
1883 (2426)	27 มีนาคม	จอห์น บราวน์ มหาดเล็กชาวสก๊อต ถึงแก่กรรม
1884 (2427)	28 มีนาคม	เจ้าฟ้าชายเลโอโพลด์ สิ้นพระชนม์ด้วยโรคฮีโมฟีเลีย ณ เมืองคานส์
1885 (2428)	23 มิถุนายน	มาร์ควิสแห่งซอลส์เบอรี (Marquess of Salisbury) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี
1886 (2429)	01 กุมภาพันธ์ 25 กรกฎาคม	วิลเลียม แกลดสโตน เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 3) มาร์ควิสแห่งซอลส์เบอรี เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 2)
1887 (2430)	20 – 22 มิถุนายน 23 มิถุนายน	พระราชพิธีเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 50 ปี (Golden Jubilee) และมีการวางแผนลอบปลงพระชนม์ครั้งสุดท้ายในรัชกาลคือ Jubilee Plot อับดุล การิม (Abdul Karim) มหาดเล็กจากอินเดีย เริ่มเข้าถวายงานแด่สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ต่อมาเลื่อนขึ้นเป็น “Munshi” (เลขานุการ)
1888 (2431)	09 มีนาคม	เจ้าฟ้าชายฟรีดริช และเจ้าฟ้าหญิงวิกตอเรีย ทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นพระจักรพรรดิและจักรพรรดินีแห่งเยอรมนี (จนกระทั่งวันที่ 15 มิถุนายน)

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	วันที่	เหตุการณ์
	24 เมษายน	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จเยือนกรุงเบอร์ลิน
1892 (2435)	14 มกราคม 15 สิงหาคม	เจ้าฟ้าชายอัลเบิร์ต วิกเตอร์ ดยุกแห่งคลาเรนซ์ พระโอรสองค์ใหญ่ในเจ้าชายแห่งเวลส์ สิ้นพระชนม์ด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ ณ ตำหนักฟร็อกมอร์ วิลเลียม แกลดสโตน เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 4)
1893 (2436)	06 กรกฎาคม 22 สิงหาคม	เจ้าฟ้าชายจอร์จ ดยุกแห่งยอร์ก พระโอรสองค์ที่สองในเจ้าชายแห่งเวลส์ อภิเษกสมรสกับ เจ้าหญิงวิกตอเรีย แมรีแห่งเท็ค ณ พระราชวังเซนต์เจมส์ เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด ดยุกแห่งเอดินบะระ ทรงสืบราชบัลลังก์ต่อมาเป็น ดยุกแห่งแซ็กซ์-โคบูร์กและโกธา หลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระปิตุลา
1894 (2437)	05 มีนาคม 23 มิถุนายน 26 พฤศจิกายน	เอิร์ลแห่งโรสเบอรี (Earl of Rosebery) เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี เจ้าฟ้าชายเอ็ดเวิร์ดแห่งยอร์ก (ซึ่งต่อมาก็คือ สมเด็จพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 8) พระโอรสในดยุกแห่งยอร์ก ประสูติ ณ ตำหนักไวท์ลีดส์ อูทยานริชมอนด์ เจ้าหญิงอลิกซ์ พระธิดาในเจ้าฟ้าหญิงอลิซ อภิเษกสมรสกับพระเจ้าจอร์จที่ 5 แห่งรัสเซีย ณ พระราชวังฤดูหนาว กรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก
1895 (2438)	25 มิถุนายน 14 ธันวาคม	มาร์ควิสแห่งซอลส์เบอรี เข้ารับตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (ครั้งที่ 3) เจ้าฟ้าชายอัลเบิร์ตแห่งยอร์ก (ซึ่งต่อมาก็คือ สมเด็จพระเจ้าจอร์จที่ 6) พระโอรสในดยุกแห่งยอร์ก ประสูติ ณ ตำหนักยอร์กคอร์ทเทจ
1896 (2439)	เดือนสิงหาคม 23 กันยายน	พระเจ้าจอร์จที่ 5 และจักรพรรดินีแห่งรัสเซียเสด็จเยือนอังกฤษ และเข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ณ ปราสาทบัลมอรัล ในสกอตแลนด์ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเป็นพระมหาราชินีแห่งอังกฤษที่ทรงครองราชสมบัติยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ราชวงศ์อังกฤษ
1897 (2440)	20 – 22 มิถุนายน	พระราชพิธีเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 60 ปี (Diamond Jubilee)
1898 (2441)	19 พฤษภาคม	วิลเลียม แกลดสโตน อดี้อัครมหาเสนาบดี ถึงแก่อนิจกรรม
1899 (2442)	06 กุมภาพันธ์ 24 พฤษภาคม 11 ตุลาคม	เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด รัชทายาทแห่งแซ็กซ์-โคบูร์กและโกธา พระราชนัดดา สิ้นพระชนม์ ณ เมืองเมิร์น ประเทศออสเตรีย สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา เกิดสงครามบัวร์ (Boer War)
1900 (2443)	04 เมษายน 30 กรกฎาคม	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จประพาสไอร์แลนด์ เจ้าฟ้าชายอัลเฟรด ดยุกแห่งแซ็กซ์-โคบูร์กและโกธา พระราชโอรส สิ้นพระชนม์ ณ ปราสาทโรเชอเนา เมืองโคบูร์ก
1901 (2444)	22 มกราคม	สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย เสด็จสวรรคต ณ พระตำหนักออสบอร์น บนเกาะไวท์ สิริพระชนมายุ 81 พรรษา

3.2.2 ผู้รับสาร

การวิเคราะห์ผู้รับสารของทั้งตัวบทต้นฉบับและตัวบทฉบับแปลถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและผู้รับสารงานแปลมาจากคนละวัฒนธรรม ดังนั้นจึงต้องประเมินความรู้พื้นฐานของผู้รับสารเพื่อเลือกสรรแนวทางการแปลให้เหมาะสม และคำนึงถึงความแตกต่างของผู้รับสารบทต้นฉบับและผู้รับสารฉบับแปล ทั้งบริบททางด้านสังคมวัฒนธรรม และยุคสมัย รวมถึงปัจจัยความแตกต่างด้านความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้เขียนและผู้รับสารตัวบทต้นฉบับรับรู้หรือเข้าใจร่วมกันมาก่อนแล้ว สำหรับผู้รับสารของตัวบทต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ผู้วิจัยวิเคราะห์หว่านเป็นชาวอังกฤษหรือชนชาติอื่นที่มีความรู้ความสามารถในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีโอกาสได้อ่านพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่เป็นลายพระหัตถ์ หรือฉบับตีพิมพ์เผยแพร่ เนื่องจากเนื้อหาเน้นหนักไปที่สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของอังกฤษอย่างชัดเจน โดยกล่าวถึงชื่อเฉพาะต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ หรือสถานที่ ส่วนผู้รับสารของตัวบทฉบับแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ผู้วิจัยวิเคราะห์หว่านเป็นผู้อ่านชาวไทย เนื่องจากแปลจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย โดยผู้อ่านยังขาดความรู้หรือความเข้าใจในมูลบทด้านสังคม วัฒนธรรม และการเมืองอังกฤษ รวมถึงความแตกต่างระหว่างสองวัฒนธรรม จึงจำเป็นที่จะต้องใช้การขยายความ เพิ่มคำอธิบาย หรือตัดทอนข้อมูลตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งในตัวบทฉบับแปล

ตัวอย่างเนื้อหาที่กล่าวถึงชื่อเฉพาะ

After the Homage was concluded I left the *Throne*, took off my Crown and received the Sacrament; I then put on my Crown again, and re-ascended the Throne, leaning on Lord Melbourne's arm. At the commencement of the Anthem I descended from the Throne, and went into *St. Edward's Chapel*, with my Ladies, Train-bearers, and Lord Wolloughby, where I took off the *Dalmatic robe*, *Supertunica*, etc., and put on the *Purple Velvet Kirtle* and *Mantle*, and proceeded again to the Throne, which I ascended leaning on Lord Melbourne's hand.

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838

3.2.3 เจตนา

การวิเคราะห์เจตนาของผู้ส่งสารถือเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ตัวบท เนื่องจากเจตนาของผู้ส่งสารในตัวบทต้นฉบับกับผู้ส่งสารบทแปลนั้นอาจจะไม่เหมือนกัน เมื่อเราสามารถวิเคราะห์ได้ว่าเจตนาของผู้ส่งสารตัวบทต้นฉบับคืออะไร จะทำให้สามารถเลือกใช้วิธีการในการแปลให้เหมาะสมกับหน้าที่นั้นๆ ได้

ในตัวบทต้นฉบับและบทแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียอาจกล่าวได้ว่ามีเจตนาในการสื่อสารเหมือนกันคือ เพื่อบรรยายภาพเหตุการณ์ในแต่ละวันที่เกิดขึ้นในรายละเอียดจนเป็นเหมือนกับบันทึกความทรงจำทั้งหมด ดังที่ผู้ส่งสารได้กล่าวแสดงเจตนาในบันทึกประจำวันฉบับหนึ่งว่า “วันหนึ่งมัน (บันทึกประจำวัน) อาจกลายเป็นบันทึกความทรงจำที่น่าสนใจ” เมื่ออ่านบันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียแล้ว ทำให้ได้รับความบันเทิงและทราบถึงเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชประวัติ และ

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ของประเทศอังกฤษและโลกที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย หนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่งอังกฤษอธิบายถึงพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันได้ดังนี้

“Her journals provide a fascinating insight into her life as Queen, giving an intimate first-person account of key events from her coronation and her marriage to Prince Albert to the Diamond Jubilee of 1897. The journals also trace important events in political and social history such as meetings with her Prime Ministers, The Great Exhibition and the Crimean and Boer Wars, shedding light on previously unrecorded moments of significance for world history. ... Finally, the journals give insight into many personal experiences showing an unexpectedly intimate side to Queen Victoria. (*Daily Telegraph Online, 24 May 2012*)

3.2.4 สื่อ

นอร์คกล่าวว่ประเภทของสื่อมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร โดยสามารถแสดงให้เห็นเจตนาของผู้ส่งสารได้ รวมทั้งมีผลต่อการรับข่าวสารและการผลิตตัวบท ทั้งนี้พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีลักษณะเป็นสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดของข้อมูลได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อเป็นบันทึกเรื่องราวความทรงจำในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เขียนสามารถบรรยายสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างละเอียด และทำให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการภาพตามได้ รวมไปถึงวัจนลีลาและภาษาที่ใช้ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเจตนาของผู้ส่งสารได้

ตัวอย่างการใช้สื่อแบบลายลักษณ์อักษรในการบรรยายความอย่างละเอียด

We drove up Rotten Row and got out of our carriages at the entrance of that side. The glimpse through iron gates of the Transept, the moving palms and flowers, the myriads of people filling the galleries and seats around, together with the flourish of trumpets, as we entered the building, gave a sensation I shall never forget, and I felt much moved. We went for a moment into a little room where we left our cloaks and found Mama and Mary. Outside all the Princes were standing. In a few seconds we proceeded, Albert leading me having Vicky at his hand, and Bertie holding mine.

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1851

3.2.5 สถานที่

ปัจจัยด้านสถานที่มีความสำคัญต่อการบ่งชี้เกี่ยวกับสำเนียงภาษาถิ่น การมองสภาพการเมือง และวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ หากผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ในตัวบทต้นฉบับได้แล้ว จะช่วยให้สามารถค้นคว้าหาข้อมูลและแนวทางการแปลที่เหมาะสมมาใช้ในการถ่ายทอดตัวบทฉบับแปลได้ โดยยังคงรักษาภาพเหตุการณ์และสถานที่ของต้นฉบับได้ ในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถ

วิกตอเรียมีฉากดำเนินเรื่องทั้งหมดในประเทศอังกฤษ แต่ฉากกล่าวถึงสถานที่อื่นในต่างประเทศบ้าง ซึ่งในแง่ของสำเนียงภาษาจะไม่กระทบต่อการแปล เนื่องจากเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการบรรยายหรืออธิบายรายละเอียดของเหตุการณ์ ไม่ใช่บทสนทนา และฉากส่วนใหญ่อยู่ในกรุงลอนดอน และเมืองวินด์เซอร์ ประเทศอังกฤษ ซึ่งใช้สำเนียงภาษาอังกฤษแบบมาตรฐาน แต่สิ่งที่ต้องศึกษาและทำความเข้าใจในตัวบทคือ การมองสภาพสังคมและวัฒนธรรม ดังเช่นประเทศอังกฤษจะมีประเพณีการดื่มชายามบ่าย (Afternoon tea) เพื่อเป็นอาหารว่างระหว่างรออาหารมื้อค่ำ โดยเกิดขึ้นและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในกลางศตวรรษที่ 19 หรือรัชสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียนั่นเอง

ตัวอย่างการกล่าวถึงการดื่มชาในช่วงบ่าย

Got home at a quarter to two. All the carriages that had preceded mine were drawn up in the courtyard as I drove in. Had a quiet luncheon with Vicky, Beatrice, and her three children. Troops continually passing by. Then rested and later had tea in the garden with Lenchen.

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897

3.2.6 เวลา

เวลาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องทำการวิเคราะห์ในการทำงานแปล เนื่องจากเมื่อกาลเวลาผ่านไปภาษาที่ใช้ในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้ภาษาที่ใช้ในตัวบทนอกจากจะแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงภาษาไปตามกาลเวลาแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้นด้วย พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเขียนขึ้นในช่วงพระชนม์ชีพของพระองค์ในระหว่างปี ค.ศ. 1832 (พ.ศ. 2375) จนกระทั่งเสด็จสวรรคต โดยเนื้อหาจะเป็นการเล่าเรื่องราวสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของพระองค์ตลอดทั้งวัน ซึ่งถึงแม้เป็นการเล่าย้อนไปในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 แต่ภาษาที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษสมัยใหม่ (Modern English) โดย John Algeo (2010 : 182-187) อธิบายไว้ว่าเป็นช่วงที่ภาษาอังกฤษมีลักษณะที่ค่อนข้างเป็นปัจจุบัน โดยมีการพัฒนามากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดนับจากช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา ประกอบกับความเจริญรุ่งเรืองของจักรวรรดิอังกฤษจนถึงขีดสุด ทำให้ภาษาอังกฤษมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว รูปแบบเนื้อหาในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันส่วนใหญ่เป็นบทบรรยายเรื่องราวในช่วงเวลานั้น ดังนั้นในการถ่ายทอดออกมาเป็นฉบับแปลที่ยังไม่เป็นปัจจุบันมากนักสำหรับบริบทสังคมไทยจึงจำเป็นต้องเลือกใช้คำศัพท์หรือคำพูดให้ตรงกับสมัยศตวรรษที่ 19 ซึ่งก็คือ ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 6-7

3.2.7 โอกาสพิเศษในการสื่อสาร

โอกาสพิเศษต่างๆ ส่งผลให้มีการผลิตตัวบทแตกต่างกันไป ซึ่งทำให้ทราบเจตนาของผู้เขียนหรือหน้าที่ของตัวบท ตลอดจนทำให้ทราบขอบประจําชนิดของตัวบทด้วย ส่งผลให้ผู้แปลสามารถเลือกหาวิธีการแปลให้เหมาะกับประเภทของสื่อที่ใช้ในโอกาสพิเศษนั้น ทั้งนี้พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียไม่ได้เขียนขึ้นเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษใดๆ แต่เขียนขึ้นเพื่อเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเรื่องราวหรือสภาพสังคม วัฒนธรรม และการเมืองในประเทศอังกฤษตลอดรัชกาลของพระองค์เท่านั้น

3.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

องค์ประกอบภายในตัวบทที่จะทำการวิเคราะห์ประกอบด้วยหัวข้อเรื่อง เนื้อหา สิ่งที่ตัวบทพูดถึงและสิ่งที่ตัวบทไม่ได้พูดถึงหรือละไว้ในฐานที่เข้าใจ โครงสร้างของตัวบท องค์ประกอบด้านอวัจนภาษา ศัพท์ที่ใช้ โครงสร้างทางภาษา และน้ำเสียงและวัจนลีลา

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย แต่ละฉบับดังนี้

1. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1837 ณ พระราชวังเคนซิงตัน

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงบรรยายถึงการตื่นจากบรรทมมารับทราบข่าวการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 พระราชปิตุลา และการทรงเริ่มต้นบทบาทใหม่ของพระองค์ในฐานะประมุขแห่งสหราชอาณาจักร ซึ่งแม้เป็นภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างหนักมากสำหรับหญิงสาววัยรุ่นอายุเพียง 18 ปี แต่พระองค์ทรงพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อันยิ่งใหญ่ของพระเศียรนี้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทรงสามารถทำได้นอกจากนี้ยังทรงกล่าวถึงช่วงเวลาการพบปะกับบรรดาเสนาบดีในรัฐบาล เพื่อเปิดตัวพระองค์ในฐานะกษัตริย์พระองค์ใหม่อย่างเป็นทางการ

น้ำเสียงในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้ เป็นการเล่าเรื่อง และบรรยายเหตุการณ์ น้ำเสียงราบเรียบ แต่มีการใส่ความรู้สึกขององค์ผู้เขียนลงไปบ้าง เช่น

“I then talked with him (Lord Melbourne) some little longer time after which he left me. He was in full dress. I like him very much and feel confidence in him. He is a very straightforward, honest, clever and good man.”

น้ำเสียงที่เป็นการแสดงออกถึงความมุ่งมั่นขององค์ผู้เขียนที่จะทรงปฏิบัติพระราชภารกิจในฐานะเป็นพระประมุขของประเทศอย่างเต็มที่ แม้จะทรงตระหนักว่าพระองค์ยังมีพระชนมายุน้อยและอ่อนประสบการณ์

“I shall do my utmost to fulfill my duty towards my country; I am very young and perhaps in many, though not in all things, inexperienced, but I am sure, that very few have more real good will and more real desire to do what is fit and right than I have.”

2. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงเล่าถึงการเข้าพิธีบรมราชาภิเษกสวมมงกุฎเป็นพระมหากษัตริย์อย่างเป็นทางการ ณ มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์ โดยบรรยายรายละเอียดทั้งหมดที่ปรากฏต่อสายพระเนตรตั้งแต่ทรงตื่นบรรทม เสด็จพระราชดำเนินผ่านใจกลางกรุงลอนดอนและสาธารณชนทั้งสองข้างทางเพื่อไปยังมหาวิหาร การประกอบพิธีภายในมหาวิหาร จนกระทั่งเสด็จกลับพระราชวังบั๊กกิงแฮม

น้ำเสียงของพระราชินีพันน์ที่กประจำวันฉบับนี้เต็มไปด้วยความยินดีปรีดา และความภาคภูมิใจที่ทอดพระเนตรพสกนิกรมาเฝ้าอรับเสด็จอย่างเนืองแน่น ดังที่ทรงใช้คำบรรยายความรู้สึกของพระองค์เองว่า

“It was a fine day, and the crowds of people exceeded what I have seen; many as there were the day I went to the City, it was nothing, nothing to the multitudes of my loyal subjects, who were assembled in every spot to witness the Procession. Their good humour and excessive loyalty was beyond everything and I really cannot say how proud I feel to be the Queen of such a Nation.”

และ

“I re-entered my carriage, the Crown on my head, and Sceptre and Orb in my hands, and we proceeded the same way we came – the crowds if possible having increased. The enthusiasm, affection, and loyalty were really touching, and I shall ever remember this day as the Proudest of my life!

3. พระราชินีพันน์ที่กประจำวัน ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

พระราชินีพันน์ที่กประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงเล่าถึงพิธีราชาภิเษกสมรสกับเจ้าชายอัลเบิร์ต พระญาติชาวเยอรมันข้างพระราชมารดา โดยบรรยายภาพเหตุการณ์โดยละเอียดเกี่ยวกับพิธีราชาภิเษกสมรส ตั้งแต่เสด็จพระราชดำเนินจากพระราชวังบักกิงแฮมไปยังโบสถ์ในพระราชวังเซนต์เจมส์ พิธีการทางศาสนา ต่างๆ งานเลี้ยงพระกระยาหารแขกเหรื่อ ตลอดจนการเริ่มต้นคืนแรกของพระองค์กับเจ้าชายอัลเบิร์ตในฐานะสามีภรรยาหลังจากสิ้นสุดงานเลี้ยงสังสรรค์และเสด็จไปประทับที่พระราชวังวินด์เซอร์

น้ำเสียงของพระราชินีพันน์ที่กประจำวันฉบับนี้เต็มไปด้วยความสุข และความรักของผู้เขียนที่มีต่อเจ้าบ่าวของพระองค์ โดยมีคำบรรยายความรู้สึกเหล่านี้ เช่น

“Dearest Albert repeated everything very distinctly. I felt so happy when the ring was put on, and by Albert. As soon as the Service was over, the Procession returned as it came, with the exception that my beloved Albert led me out.”

และ

“My dearest dearest dear Albert sat on a footstool by my side, and his excessive love and affection gave me feelings of heavenly love and happiness, I never could have hoped to have felt before! He clasped me in his arms, and we kissed each other again and again! His beauty, his sweetness and gentleness, really how can I ever be thankful enough to have such a Husband!”

4. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1851 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงเล่าถึงการจัดงานนิทรรศการครั้งใหญ่ (Great Exhibition) ซึ่งเจ้าชายอัลเบิร์ตทรงเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงสำคัญและประสบผลสำเร็จอย่างมาก โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เห็นความมั่งคั่ง ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ศักยภาพในการผลิตสินค้าและอุตสาหกรรมของอังกฤษ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่โลก สถานที่ที่ใช้จัดแสดงผลงานขึ้นเอกจากทั่วโลกเป็นอาคารแบบเรือนกระจกที่เรียกว่า พระราชวังแก้ว (Crystal Palace) สร้างขึ้นด้วยโครงเหล็กและกระจกอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน ความสำเร็จของงานครั้งนี้ทำให้องค์ผู้เขียนยิ่งทรงภาคภูมิใจในพระอัจฉริยภาพของพระสวามีเป็นอย่างยิ่ง

น้ำเสียงของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้ เป็นการบรรยายเหตุการณ์โดยทั่วไป แต่มีถ้อยคำและน้ำเสียงที่แสดงความรู้สึกที่ตื่นเต้นและยินดีต่อเป็นจำนวนมากด้วย เช่น

“The sight as we came to the centre where the steps and chair (on which I did not sit) was placed, facing the beautiful crystal fountain was magic and impressive. The tremendous cheering, the joy expressed in every face, the vastness of the building, with all its decorations and exhibits, the sound of the organ (with 200 instruments and 600 voices, which seemed nothing), and my beloved Husband the creator of this great ‘Peace Festival’, uniting the industry and art of all nations of the earth, all this, was indeed moving, and a day to live forever.

5. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1861 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงเล่าช่วงเวลาเจ้าชายอัลเบิร์ตสิ้นพระชนม์ด้วยโรคไทฟอยด์ (หรือใช้รากสาดน้อย) และอาจมีการแทรกซ้อนของโรคมะเร็งในช่องท้อง (กระเพาะอาหาร) ด้วย เนื่องจากทรงงานหนักมากเกินไป และอีกสาเหตุที่พระองค์ทรงเชื่อมาโดยตลอดว่าเป็นต้นเหตุการสิ้นพระชนม์ของพระสวามีคือ เรื่องความสัมพันธ์อันอื้อฉาวระหว่างเจ้าชายแห่งเวลส์ พระราชโอรสกับนักแสดงละครชาวไอริช ระหว่างที่ทรงเข้ารับการรักษาอยู่ที่ไอร์แลนด์ ทำให้เจ้าชายอัลเบิร์ตทรงกังวลพระทัยมากจนถึงต้องเสด็จไปหาพระโอรสท่ามกลางสายฝนขณะที่กำลังประชวร เมื่อเสด็จกลับมาพระอาการก็ทรุดหนักลงจนสิ้นพระชนม์

น้ำเสียงของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้เต็มไปด้วยความเศร้าโศกเสียใจ องค์ผู้เขียนได้ทรงบรรยายความรู้สึกของพระองค์เองว่า

“I left the room for a moment and sat down on the floor in utter despair. Attempts at consolation from others only made me worse.”

และ

“Two or three long but perfectly gentle breaths were drawn, the hand clasping mine and ... all, all, was over. I stood up, kissed his dear heavenly forehead and called out in a bitter and agonising cry, ‘Oh! my dear Darling!’”

6. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1863 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่ทรงเล่าเหตุการณ์งานพระราชพิธีอภิเษกสมรสของเจ้าชายแห่งเวลส์ รัชทายาทแห่งราชบัลลังก์ กับ เจ้าฟ้าหญิงอเล็กซานดราแห่งเดนมาร์ก พระราชธิดาผู้ทรงพระสิริโฉมในสมเด็จพระเจ้าคริสเตียนที่ 9 (Christian IX) นับตั้งแต่เสด็จไปพบกับเจ้าสาวก่อนที่พิธีจะเริ่มต้นรายละเอียดพิธีการตั้งแต่เจ้าบ่าวและเจ้าสาวเสด็จมาถึงและกลับออกไปจากโบสถ์เซนต์จอร์จที่ใช้ประกอบพิธี จนกระทั่งทั้งสองพระองค์เสด็จออกพระราชวังวินด์เซอร์เพื่อไปยังพระตำหนักเรือนหลวงส่วนพระองค์

น้ำเสียงของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีการใช้ถ้อยคำบรรยายแสดงอารมณ์ความรู้สึกขององค์ผู้เขียนต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อหน้าพระพักตร์ เช่น

ถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกโหม่นและเปล่าเปลี่ยวที่ไม่ทรงมีพระสวามีอยู่เคียงข้างในวันพิเศษเช่นนี้

“All is over and this is (to me) most trying day is past, as a dream, for all seems like a dream now and leaves hardly any impression upon my poor mind and broken heart! Here I sit lonely and desolate, who so need love and tenderness, while our two daughters have each their loving husbands.”

ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความตื่นเต้นและประหม่าเมื่อต้องทรงออกงานพิธีอภิเษกสมรสของพระโอรส

“Cold from nervousness and agitation, I dressed, wearing my weeds, but a silk gown with crape, a long veil to my cap, and, for the first time since December '61, the ribbon, star, and badge of the Order of the Garter.”

ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความชื่นชมและปีติยินดีกับเจ้าบ่าวและเจ้าสาว

“She (Alexandra) was much agitated and affected, and was embraced by all her family, who were in tears; then I once more embraced her and Bertie, with feelings I cannot describe, and gave them my warmest blessing.”

7. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1887 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่เล่าถึงพระราชพิธีเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 50 ปี หรือ Golden Jubilee (กาญจนาภิเษก) ซึ่งองค์ผู้เขียนได้เสด็จพระราชดำเนินไปในขบวนเสด็จพร้อมด้วยบุคคลสำคัญของประเทศ พระราชโอรส พระราชธิดา พระราชขามาดา (ลูกเขย) พระราชสุณิสา (สะใภ้) และพระราชนัดดา ตลอดจนพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้แทนพระองค์พระเจ้าแผ่นดินของประเทศที่มีไมตรีทางการเมืองกับอังกฤษ ผ่านใจกลางกรุงลอนดอนที่มีพลคนกรรมาเฝ้าแน่นกันอย่างแน่นขนัด เพื่อไปประกอบพิธีขอบคุณพระเจ้าที่มหาวิหารเวสต์มินสเตอร์

น้ำเสียงของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้ มีการใช้ถ้อยคำบรรยายแสดงอารมณ์ความรู้สึกขององค์ผู้เขียนต่อเหตุการณ์ต่างๆ มากมาย เช่น

ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความประทับใจในความจงรักภักดีของพสกนิกรที่มีต่อพระองค์

“The crowds from the Palace gates up to the Abbey were enormous, and there was such an extraordinary outburst of enthusiasm as I had hardly ever seen in London before; all the people seemed to be in such good humour.”

ถ้อยคำที่แสดงออกถึงความเหนื่อยล้าอย่างชัดเจนจากพระราชภารกิจที่ทรงปฏิบัติมาตลอดทั้งวัน

“I felt quite exhausted by this time and ready to faint, so I got into my rolling chair and was rolled back to my room.”

และ

“I was half dead with fatigue, and after sitting down a moment with Marie of Belgium, slipped away and was rolled back to my room.”

8. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่เล่าถึงพระราชพิธีเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 60 ปี หรือที่เรียกว่า Diamond Jubilee (พัชราภิเชก) ซึ่งเป็นวันที่สองของการเฉลิมฉลองเป็นเวลาสามวัน สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งจากพระราชวังวินด์เซอร์มากรุงลอนดอน เพื่อต้อนรับและเลี้ยงพระกระยาหารแด่พระประยูรญาติ รวมถึงเจ้านายในราชวงศ์ยุโรป คณะทูตานุทูตและผู้นำรัฐบาลของประเทศที่เป็นมิตรและดินแดนในปกครองของจักรวรรดิอังกฤษ ที่มาร่วมแสดงความยินดีกับพระองค์ในวโรกาสพิเศษที่ทรงอยู่ในราชสมบัติมาเป็นเวลา 60 ปี

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้เป็นการบรรยายเหตุการณ์โดยรวมทั่วไป แต่องค์ผู้เขียนยังได้สอดแทรกน้ำเสียงที่บอกอารมณ์ความรู้สึกต่อสิ่งที่พบหน้าตงหน้าพระพักตร์ลงในบันทึกประจำวันด้วย เช่น

On entering the park, through the Marble Arch, the crowd was even greater, carriages were drawn up amongst the people on foot, even on the pretty little lodges well-dressed people were perched. Hyde Park Corner and Constitution Hill were densely crowded. All vied with one another to give me a heartfelt, loyal and affectionate welcome. I was deeply touched and gratified. The day had become very fine and very hot.

9. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้มีเนื้อความที่เล่าถึงพระราชพิธีเฉลิมฉลองการครองราชสมบัติครบ 60 ปี หรือที่เรียกว่า Diamond Jubilee (พัชรภิเษก) ซึ่งเป็นวันที่สุดท้ายของการเฉลิมฉลองเป็นเวลาสามวัน โดยเป็นการเฉลิมฉลองร่วมกับสาธารณชนในประเทศอังกฤษและดินแดนในจักรวรรดิทั่วโลก พระองค์เสด็จพระราชดำเนินในขบวนเสด็จที่ยาวสองไมล์ ซึ่งประกอบไปด้วยกองทหารจากดินแดนอาณานิคมทั้งหมดในขบวน เพื่อไปทรงประกอบพิธีขอบคุณพระเจ้าที่มหาวิหารเซนต์พอล แต่ในครั้งนี้นี้ด้วยพระชนมายุที่มากขึ้นกว่าเมื่อสิบปีที่แล้วทำให้ทรงพระดำเนินไม่ไหว จึงต้องประกอบพิธีบนรถม้าบริเวณหน้าบ้านโดมมหาวิหารแทน

น้ำเสียงของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับนี้ แสดงออกถึงความปลื้มปิติและตื่นตันพระทัยเป็นอย่างมากที่ได้ทรงมีโอกาสเฉลิมฉลองวโรกาสพิเศษอีกครั้งหนึ่ง

“The crowds were quite indescribable, and their enthusiasm truly marvelous and deeply touching. The cheering was quite deafening and every face seemed to be with real joy. I was much moved and gratified.”

นอกจากนี้ยังมีส่วนที่แสดงถึงการที่ทรงเป็นผู้ที่ใส่ใจและเก็บรายละเอียดได้เป็นอย่างดี รวมทั้งนำมาถ่ายทอดออกมาได้อย่างครบถ้วน ทำให้เกิดจินตนาการภาพของสถานที่ต่างๆ ตามไปด้วย

“We proceeded over London Bridge, where no spectators were allowed, only troops, and then along the Borough Road, where there is a very poor population, but just as enthusiastic and orderly as elsewhere. The decorations there were very pretty, consisting chiefly of festoons of flowers on either side of the street. Crossed the river again over Westminster Bridge, past the Houses of Parliament, through Whitehall, Parliament Street, which has been much enlarged, through the Horse Guards and down the Mall.”

3.4 การวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นต้นฉบับที่เกิดขึ้นในช่วงพระชนม์ชีพของพระประมุขแห่งอังกฤษตั้งแต่ทรงเริ่มเขียนบันทึกครั้งแรกในระหว่างปี ค.ศ. 1832 (พ.ศ. 2375) จนกระทั่งเสด็จสวรรคตในปี ค.ศ. 1901 (พ.ศ. 2444) หรือประมาณ 150 กว่าปีมาแล้ว ทั้งเหตุการณ์ สถานที่ ตลอดจนบุคคลต่างๆ ที่ปรากฏพระนามและชื่อในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ สถานที่ และบุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น

การวิเคราะห์บริบททางสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์สภาพการเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอังกฤษในสมัยวิกตอเรีย (Victorian England) เนื่องจากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันเขียนขึ้นในรัชสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งเป็นกึ่งเวลาระหว่างปี ค.ศ. 1830-1901 (พ.ศ. 2373-2444) สังคมอังกฤษเกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และวิทยาการต่างๆ รวมถึงการค้นพบสิ่งใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นประเทศแรกในแถบ

ตะวันตกที่กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม การดำรงชีพแบบเกษตรกรรมของประชากรเปลี่ยนมาเป็นการผลิตสินค้าแบบโรงงานอุตสาหกรรม มีการขยายการคมนาคมเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่ง เช่น รถไฟและโทรศัพท์ เป็นต้น ในสมัยนี้ยังเป็นช่วงที่อังกฤษแผ่ขยายอิทธิพลทางอย่างกว้างขวางและมีดินแดนอาณานิคมโพ้นทะเลในทวีปต่างๆ มากมายหลายแห่ง จนเป็นคำพูดที่ว่า “พระอาทิตย์ไม่เคยตกดินบนจักรวรรดิอังกฤษ” (*The sun never sets on the British Empire*) โดยครอบคลุมประเทศต่างๆ เป็นจำนวนหนึ่งในสี่ของโลก และมีประชากรภายใต้ปกครองรวมกันทั้งหมดเป็นจำนวนมากกว่า 400 ล้านคน ซึ่งนับว่าเป็นจักรวรรดิที่ทรงอำนาจมากที่สุดในโลก การเมืองการปกครองในอังกฤษสมัยนี้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้นกว่าในรัชกาลก่อนๆ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นสมัยที่ประเทศอังกฤษเข้าสู่สมัยใหม่อย่างแท้จริง

ในสมัยนี้ประชาชนให้การเคารพและยกย่องสถาบันพระมหากษัตริย์มาก สถานะของประชาชนอังกฤษแตกต่างกันออกไป และมีการแบ่งสังคมออกเป็นชนชั้นต่างๆ ได้แก่ ชนชั้นสูง เช่น พวกเจ้าของที่ดินที่มั่งคั่งและมีอิทธิพลการเมืองมาก แพทย์ บาทหลวง นักกฎหมาย นายธนาคาร และพ่อค้าที่ร่ำรวย ต่อมาคือชนชั้นกลาง เช่น ผู้ทำธุรกิจทางการค้าต่างๆ และชนชั้นต่ำ เช่น กลุ่มคนงาน ซึ่งพยายามยกระดับฐานะทางสังคมของตนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีพวกชนชั้นต่ำมาก เช่น กลุ่มคนงานที่ไร้ฝีมือ กรรมกร ชาวนา คนรับใช้ ซึ่งได้ค่าแรงงานที่ต่ำมาก ทั้งยังรวมไปถึงกลุ่มคนที่ไม่มียานทำด้วย

สุระ อินตามูล (2545 : 51-52) อธิบายว่าในสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียยังได้เกิดลักษณะความเป็นวิกตอเรียน (Victorianism) หมายถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นแบบเก่าหรือในกรอบจารีตประเพณี (stuffy) มีความโอ้อ่า (pompous) สภาพไร้อารมณ์ขัน (humourless) เน้นความถูกต้อง (correct) และมีความเข้มงวด (restrictive) ส่วนภาพลักษณ์ของประเทศอังกฤษในขณะนั้นที่ชาวอังกฤษจำนวนมากต้องเป็นเกิดมาจากสิ่งที่สร้างขึ้นโดยคุณลักษณะที่ประการที่แสดงถึงความเป็นชนชั้นกลางอย่างมาก โดยเป็นปัจจัยหลักของลักษณะความเป็นวิกตอเรียนซึ่งประกอบไปด้วย การทำงานอย่างหนัก (hard work) การมีความคิดที่จริงจัง (serious-mindedness) การเป็นที่น่าเคารพนับถือ (respectability) และการพึ่งพาตนเอง (self-help)

การเมืองการปกครองในรัชสมัยสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งกินเวลาเกินครึ่งหนึ่งของศตวรรษที่ 19 และตรงกับรัชสมัยของพระมหากษัตริย์ไทยสามพระองค์คือ รัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 ประเทศอังกฤษในสมัยนั้นปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ซึ่งมีมาตั้งแต่ก่อนยุคกลาง แต่พระราชอำนาจของกษัตริย์เริ่มมีกำลังนับตั้งแต่สมัยการปฏิวัติอันรุ่งโรจน์ที่มีการออกพระราชบัญญัติจำกัดสิทธิพระราชอำนาจให้อยู่ได้ การกำกับดูแลของรัฐบาล และเริ่มเห็นเด่นชัดมาตลอดจนกระทั่งรัชสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียซึ่งทรงปล่อยปลดละเลยพระราชภารกิจในฐานะกษัตริย์ และปลีกพระองค์ออกจากสาธารณชน โดยเสด็จไปประทับพระตำหนักส่วนพระองค์ที่อยู่ห่างไกลจากกรุงลอนดอน เนื่องจากทรงมีความโศกเศร้าเสียพระทัยอย่างหนักกับการสิ้นพระชนม์ของพระสวามีอันเป็นที่รักยิ่ง รัฐบาลจึงต้องเข้ามาทำหน้าที่ตัดสินใจกิจการต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยที่พระองค์ทรงรับรู้หรือมีข้อคิดเห็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าในสมัยของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย พระราชอำนาจของกษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญอย่างเห็นได้ชัด

หากพิจารณาเรื่องการเขียนบันทึกประจำวันในเชิงสังคมและวัฒนธรรมระหว่างไทยกับอังกฤษแล้ว มักจะไม่พบการเขียนดังกล่าวจากผู้หญิงในสังคมไทยมากเท่าใดนัก เนื่องจากผู้หญิงไม่มีสิทธิ์แสดงความคิดเห็น หรือกล่าวแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างชัดเจน ต้องอยู่ในจารีตประเพณีอันดีงาม สงบเสงี่ยมเรียบร้อย และเจียมตัวอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหญิงสูงศักดิ์ ซึ่งอยู่ในสถานภาพที่สูงส่ง การเล่าเรื่องส่วนตัวหรือแสดงความรู้สึกอย่างออกนอกหน้าเป็นเรื่องมิบังควร ส่วนในสังคมอังกฤษซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในแถบตะวันตก การเขียนบันทึกประจำวันหรือเล่าเรื่องราวความทรงจำ พร้อมทั้งแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกด้วยนั้น ถือเป็นเรื่องปกติ ดังเห็นได้จากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ที่ทรงเล่าและบรรยายเรื่องราวต่างๆ โดยทรงสอดแทรกความรู้สึกส่วนพระองค์ไว้ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ยังคงต้องมีกรอบหรือขีดจำกัดที่เหมาะสมในการเปิดเผยเรื่องราวส่วนพระองค์หรือการแสดงมุมมองความเห็นในเรื่องที่อ่อนไหวและต้องไม่มีอคติด้วยเช่นกัน

บริบททางสังคมและวัฒนธรรมสามารถช่วยให้เข้าใจลักษณะนิสัยเฉพาะบุคคลในยุคสมัยนั้นขององค์ผู้เขียนที่สามารถเล่าบรรยายเรื่องราวและแสดงความรู้สึกออกมาได้อย่างชัดเจนในรูปของบันทึกส่วนพระองค์ แต่ยังคงรักษาท่าทีของการเล่าเหตุการณ์ให้มีความเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งสูงสุดของประเทศ ทำให้ตัวบทต้นฉบับมีความน่าสนใจที่จะนำมาถ่ายทอดออกมาเป็นฉบับแปล

บทที่ 4

ปัญหาและการวางแผนการแปล

หลังจากได้วิเคราะห์ต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ตามทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นฉบับของคริสติอานา นอร์ด (Christiane Nord) ในบทที่สามแล้วนั้น พบว่า ปัญหาในการแปลที่สำคัญมีสองส่วน ได้แก่ การทำความเข้าใจต้นฉบับ และการถ่ายทอดความหมายมาสู่ภาษาปลายทาง เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของต้นฉบับคือ การบรรยายภาพเหตุการณ์และความรู้สึกของผู้เขียน ข้อมูลที่นำเสนอเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และสภาพแวดล้อมด้านสังคม ดังนั้นความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมจึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการทำความเข้าใจต้นฉบับและการแปล ซึ่งนอกจากจะต้องการนำเสนอภาพเหตุการณ์หรือเรื่องราวจากสิ่งที่พบเห็นของผู้เขียนแล้ว ยังต้องการสอดแทรกอารมณ์และความรู้สึกเพิ่มเติมต่อเหตุการณ์นั้นผ่านการใช้วลีหลากหลายรูปแบบด้วย

ในการถ่ายทอดพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยให้ได้ความหมายที่ถูกต้องครบถ้วน และสามารถคงรักษาอรรถรสและลีลาภาษาของพระองค์ไว้ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ปัญหาที่พบในระหว่างกระบวนการทำความเข้าใจและการถ่ายทอดความหมาย ตลอดจนวางแผนการแปลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

4.1 ปัญหาด้านโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์

ในการถ่ายทอดต้นฉบับจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งนั้น ผู้แปลจำเป็นต้องมีความรู้ทั้งภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง ความรู้ในภาษาต้นทางจะช่วยในการทำความเข้าใจความหมายของสารในต้นฉบับที่ต้องการสื่อ ส่วนความรู้ในภาษาปลายทางจะช่วยในการถ่ายทอดความหมายนั้นให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจและได้อรรถรสตรงตามต้นฉบับ

โครงสร้างประโยคและโครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาษาที่จะช่วยทำให้ผู้แปลสามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจต้นฉบับได้ ภาษาแต่ละภาษาจะกำหนดโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ไว้เป็นระบบอย่างชัดเจน เช่นในกรณีของภาษาอังกฤษ

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกของภาษาอังกฤษ มีลักษณะ:

- ภาคประธาน (ผู้กระทำ) + หน่วยกริยา (verb to be + past participle) + ส่วนขยายอื่นๆ

หรือโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษจะมีกริยาหลักได้เพียงตัวเดียว

ตัวอย่าง

I felt so happy when the ring was put on, and by Albert.

ความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่งเมื่ออัลเบิร์ตสวมแหวนให้

ประโยคกรรมวาจกสำหรับภาษาไทยแล้วใช้ในความหมายไม่ดี แต่ในภาษาอังกฤษมีมากเพื่อต้องการเน้นย้ำถึงสิ่งนั้นที่กำลังได้รับการกระทำ ดังนั้นการแปลถ่ายทอดความหมายให้เป็นธรรมชาติในภาษาไทยจึงต้องหลีกเลี่ยงประโยคกรรมวาจก และเลือกใช้ประโยคกรตุจกซึ่งเป็นรูปแบบที่ใช้แพร่หลายในภาษาไทย

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีโครงสร้างและประโยคตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีลักษณะค่อนข้างยาว มีเนื้อความที่ซ้อนกัน มีกริยาหลักหนึ่งหรือสองตัว บางครั้งมีการละประธานของประโยคไว้ แล้วใช้ประโยคย่อยเพื่อขยายความ โดยเนื้อความนั้นจะเป็นที่รู้กันว่าสิ่งที่พูดถึงหมายถึงสิ่งใด เช่น

ตัวอย่างที่ 1

Cold from nervousness and agitation, I dressed, wearing my weeds, but a silk gown with crape, a long veil to my cap, and, for the first time since December '61, the ribbon, star, and badge of the Order of the Garter, the latter being one my beloved one had worn, also the Victoria and Albert Order, on which I have had dearest Albert's head put above mine, and a brooch containing a miniature of him set round with diamonds, which I have worn ever since '40.

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับวันที่ 10 มีนาคมค.ศ. 1863

หรือ

ตัวอย่างที่ 2

I was half dead with fatigue, and after sitting down a moment with Marie of Belgium, slipped away and was rolled back to my room, and to the Chinese room to try and see something of the very general illuminations, but could not see much.

พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันฉบับวันที่ 21 มิถุนายนค.ศ. 1887

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าประโยคมีความยาวมาก และมีเนื้อความที่ใช้ส่วนขยายซ้อนทับกันไป ซึ่งอาจเป็นประโยคความเดียวได้หลายประโยค นอกจากนี้ยังมีการละประธานของประโยคย่อยไว้ ทำให้มีกริยาหลักหลายตัวในประโยคเดียว

ในตัวอย่างที่ 1 มีกริยาหลักคือ “dressed” และประธานของกริยาคือ “I” นอกนั้นเป็นส่วนขยายซ้อนต่อเนื่องไป ซึ่งเป็นกริยาขยายเพื่อมุ่งเน้นรายละเอียดช่วยให้มองเห็นภาพได้ชัดเจน จึงทำให้ประโยคยาวมาก เช่น “the latter being” และ “which”

ส่วนในตัวอย่างที่ 2 มีกริยาหลักคือ “was” และประธานของกริยาหลักคือ “I” แต่ยังมีคำกริยาอีก 3 คำที่อยู่ในรูปกริยาหลัก ได้แก่ “slipped away” “was rolled back” และ “could not see” ซึ่งประธานได้ถูกละไว้

เนื่องจากโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษมีส่วนขยายยาวซ้อนกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจทำให้ถ่ายทอดความหมายออกมาไม่ครบถ้วนและไม่เกิดอรรถรสตามต้นฉบับนอกจากนี้ประโยคภาษาอังกฤษต้องมีประธานของกริยาทุกตัว ไม่สามารถละประธานได้ ประโยคจึงมีความชัดเจนและไม่กำกวมซึ่งทำให้รู้ได้ว่าใครคือผู้ทำกริยาใด ดังนั้นจากปัญหาที่ได้ยกตัวอย่างมา เนื้อหาบางส่วนในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันทำให้ผู้วิจัยไม่อาจใช้การวิเคราะห์ตีความตัวบทที่มีส่วนขยายยาวตามโครงสร้างและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้

ในการแก้ปัญหาด้านโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive approach) มาช่วยในการวิเคราะห์และตีความต้นฉบับ โดยผละออกจากความหมายประจำทางภาษาของต้นฉบับ แล้วหาความหมายของคำในระดับวาทกรรม เมื่อทำความเข้าใจตัวบทและความหมายของตัวบทแล้ว ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสกัดมโนทัศน์ (conceptualization) เพื่อถ่ายทอดความหมายให้เป็นภาษาปลายทางที่ถูกต้องครบถ้วน เป็นธรรมชาติ และคงอรรถรสน้ำเสียงของต้นฉบับ

4.2 ปัญหาการใช้สรรพนามและคำเรียกขาน

การเลือกใช้คำสรรพนามเป็นปัญหาที่มักพบเสมอในการแปล เนื่องจากระบบทางสังคมของต้นฉบับและฉบับแปลมีความแตกต่างกัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบสรรพนาม โดยในภาษาไทยมีความหลากหลายและมีเหตุผลในการเลือกใช้ ซึ่งแสดงถึงบุคลิกลักษณะ นิสัยใจคอ ทักษะคติ และอารมณ์ของผู้เขียนได้ อีกทั้งยังเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับบุคคลที่กล่าวถึงด้วย ส่วนระบบสรรพนามในภาษาอังกฤษแตกต่างจากภาษาไทยในแง่ของความหลากหลาย โดยมีรายละเอียดดังนี้

บุรุษสรรพนามแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด

ภาษาไทย เช่น เรา ฉัน กระผม กู ข้า เป็นต้น

ภาษาอังกฤษ เช่น I (เอกพจน์) หรือ We (พหูพจน์)

2. สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟัง

ภาษาไทย เช่น เรา เธอ คุณ มึง เอ็ง เป็นต้น

ภาษาอังกฤษ เช่น You (ทั้งเอกพจน์และพหูพจน์)

3. สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนตัวผู้ถูกกล่าวถึง

ภาษาไทย เช่น เขา มัน หล่อน เป็นต้น

ภาษาอังกฤษ เช่น He She It(เอกพจน์) และ They (พหูพจน์)

จะเห็นได้ว่าคำสรรพนามในภาษาไทยมีความหลากหลายกว่าในภาษาอังกฤษมาก ดังนั้นในตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาเรื่องเพศ อายุ สถานะ ความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับผู้ที่ถูกกล่าวถึง รวมทั้งสถานการณ์การสื่อสาร เพื่อตัดสินใจเลือกคำสรรพนามที่สื่อความสัมพันธ์ สถานะ นิสัยใจคอขององค์ผู้เขียน และบุคคลที่ถูกกล่าวถึงให้ถูกต้องและสมจริง

เนื่องจากต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันนี้มีผู้เล่าเรื่องเพียงคนเดียวคือ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย สรรพนามแทนตัวทุกครั้งในบันทึกประจำวันคือ “I” และหลังจากที่พระองค์ได้ราชาภิเษกสมรสกับเจ้าชายอัลเบิร์ตแล้ว พระองค์ทรงใช้คำว่า “We” เมื่อพูดถึงพระองค์เองกับเจ้าชายอัลเบิร์ต ส่วนในภาษาไทยมีสรรพนามเรียกที่ใช้เรียกแทนตัวผู้พูดได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เมื่อกกล่าวถึงบุคคลที่สามนั้น ภาษาอังกฤษใช้สรรพนามแทนว่า He She และ They ส่วนสรรพนามที่เป็นสิ่งของคือ It ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้คำสรรพนามในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันทั้ง 9 ฉบับ โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

1) ปัจจัยทางสังคม

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2544: 112) ได้กล่าวถึงปัญหาในการแปลว่า ปัญหาทางวัฒนธรรมที่ต่างกันมีผลต่อการแปลสรรพนามและคำเรียกญาติของทั้งสองภาษา ซึ่งตั้งอยู่บนระบบสังคมที่ต่างกันเป็นอย่างมาก โดยปัจจัยทางสังคม 8 ประเภทที่มีผลต่อการใช้สรรพนามคือ

- อำนาจและสถานภาพ เช่น ฐานะันดร การศึกษา ตำแหน่ง และความมั่งคั่ง
- อายุ
- ความเป็นญาติและความสัมพันธ์ทางครอบครัว
- ความเป็นเพื่อน
- กลุ่มชาติพันธุ์
- อาชีพ
- เพศ
- ความใกล้ชิดทางสายเลือด

2) ความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับบุคคลที่กล่าวถึง

การเลือกคำสรรพนามให้ถูกต้องเหมาะสมจะทำให้ผู้อ่านสามารถบอกได้ว่าผู้เขียนและผู้ที่ถูกกล่าวถึงมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ผู้วิจัยได้ทำวาทกรรมวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของผู้เขียนและบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้คำสรรพนาม โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงความสัมพันธ์มีอยู่หลายประการ แต่เนื่องจากต้นฉบับเป็นการสื่อสารทางเดียวจากผู้ส่งสาร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการแสดงความสัมพันธ์ที่นำมาพิจารณาคือ ความสนิทสนม ความเคารพ ความเป็นทางการ ระยะเวลาของความรู้จัก มักคุ้น การไว้ตัว และการแสดงอารมณ์

ในภาษาไทยมีคำเรียกญาติตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า kin term ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความสัมพันธ์โดยเชื้อสายหรือการแต่งงานที่ผู้พูดใช้เรียกบุคคลผู้ถูกกล่าวถึงที่เป็นญาติจริง เช่น เรียกพี่ของพ่อว่า ลุง นอกจากนี้ กัลยา ดิงศภักดิ์ (2531 : 18) กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ว่า ในสังคมไทยยังใช้คำเรียกญาติกับผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ แต่ผู้พูดเปรียบเทียบว่าเหมือนญาติ เช่น เรียกหญิงสูงอายุคราวอายุของตนว่า ยาย เป็นต้น

ในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณการใช้สรรพนามให้เหมาะสมตามบริบททางสังคมของต้นฉบับ ดังนั้นเมื่อแปลออกมาผู้วิจัยจึงได้คงสรรพนามไว้เช่นเดียวกับที่ปรากฏในต้นฉบับ เนื่องจากองค์ผู้เขียนอยู่ในฐานะกะษัตริย์ เมื่อเวลาพูดกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พระประยูรญาติ เช่น ลอร์ดเมลเบิร์น แม้ว่าจะมีอายุมากและเป็นที่น่าเคารพนับถือ จะไม่ใช่คำเรียกญาติว่า “อาลอร์ดเมลเบิร์น” เป็นต้น

3) เวลา

เนื่องจากตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่นำมาวิจัยเขียนขึ้นในสมัยศตวรรษที่ 19 ซึ่งนับเป็นเวลามากกว่า 100 ปีแล้ว และผู้วิจัยต้องการรักษาอรรถรสของบทแปลให้เท่าเทียมกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด การเลือกใช้สรรพนามหรือลีลาภาษาจึงควรให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน วัลยา วิวัฒน์ศร (2545 : 137-138) ได้ให้คำแนะนำในการแปลต้นฉบับที่ต้องการแสดงความเก่าใหม่ว่า ต้นฉบับในศตวรรษที่ 19 ใช้ภาษาไทยใน

สมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 แปลได้ ทั้งนี้ปัญหาในการเลือกใช้ภาษาที่แสดงความเก่าเพื่อบ่งบอกถึงยุคสมัยของต้นฉบับจะกล่าวไว้ในหัวข้อต่อไป

เมื่อผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังกล่าวแล้ว และตัดสินใจเลือกใช้คำสรรพนามในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันทั้งหมด โดยสรุปเป็นรายการคำสรรพนามของบุคคลที่ผู้เขียนกล่าวถึงดังนี้

บุคคล	สรรพนาม	สถานภาพ
Lord Melbourne	ท่าน	อัครมหาเสนาบดี
Archbishop of Canterbury	ท่าน	พระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่
Feodore	พี่	พี่สาวต่างมารดา
Lehzen	นาง / หล่อน	ครูพี่เลี้ยง
Albert	อัลเบิร์ต / เธอ	พระสวามี
Vicky (Princess Royal)	วิกกี / เธอ	พระราชธิดา
Bertie (Prince of Wales)	เบอร์ตี / เขา	พระราชโอรส
Bertie and Alix	(ลูก) ทั้งสองคน	พระราชโอรสกับพระสุณิสา
Mama	เสด็จแม่	พระราชมารดา
Uncle Leopold	ทูลกระหม่อมน้ำ*	กษัตริย์แห่งเบลเยียม
Uncles (Sussex / Cumberland)	เสด็จอา	อา
Aunt Augusta/Cambridge	เสด็จอาหญิง*	อาสะใภ้

* เหตุผลในการเลือกใช้คำเรียก Uncle Leopold และ Aunt Augusta/Cambridge ว่า “ทูลกระหม่อมน้ำ” และ “เสด็จอาหญิง” นั้น เนื่องจากพระเจ้าเลโอโพลด์เป็นพระอนุชาของเจ้าหญิงวิกตอเรีย พระราชมารดาในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย และยังได้ดำรงพระราชอิสริยยศเป็นกษัตริย์แห่งเบลเยียมด้วย ส่วนเจ้าหญิงออกัสตา (เคมบริดจ์) มีพระอิสริยยศแรกประสูติเป็นเจ้าหญิงแห่งเฮสเซิล และได้อภิเษกสมรสเข้ามาเป็นสมาชิกในราชวงศ์อังกฤษ โดยเป็นพระชายาในดยุกแห่งเคมบริดจ์ พระอนุชาในพระราชบิดาในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย และมีพระอิสริยยศเป็น “ดัชเชสแห่งเคมบริดจ์”

4.3 ปัญหาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม : การแปลชื่อเฉพาะ

เนื่องจากต้นฉบับที่เลือกมาศึกษานี้เขียนขึ้นภายใต้วัฒนธรรมที่ต่างจากฉบับแปลอย่างมาก ปัญหาด้านวัฒนธรรมจึงเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในการแปล การแก้ปัญหาด้านวัฒนธรรมคือผู้แปลต้องศึกษาและทำความเข้าใจ ตลอดจนหาวิธีการแปลที่จะถ่ายทอดความหมายสู่ฉบับแปลให้ผู้รับสารปลายทางเข้าใจ

นิวมาร์ก (1988 : 95) แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 5 ประเภท

1. สิ่งแวดล้อม เช่น พันธุ์ไม้ ดอกไม้
2. วัฒนธรรมทางวัตถุ พวกวัตถุสิ่งของต่างๆ เช่น อาหาร เสื้อผ้า อาคารบ้านเรือน การคมนาคมขนส่ง
3. วัฒนธรรมทางสังคม เช่น การทำงาน การพักผ่อน

4. องค์กร ธรรมเนียมปฏิบัติ แนวคิดต่างๆ เช่น ศาสนา การเมือง การปกครอง
5. กิริยาท่าทาง และลักษณะนิสัย

สัญญาวิ สายบัว (2525 : 64-71) เสนอวิธีการแก้ปัญหาคำที่ไม่มีคำหรือสำนวนในภาษาไทยที่จะอ้างอิง คำหรือสำนวนในต้นฉบับดังนี้

1) การเติมคำอธิบาย

- การเติมลักษณะนามข้างหน้า เช่น ใส่คำว่าตัว เพื่ออธิบายคำว่า “chipmunk” ซึ่งเป็นสัตว์ที่ไม่มีในประเทศไทยเป็น “ตัวชิปมังก์” เป็นต้น

- การเติมข้อความสั้นๆ เพื่อให้คำหรือข้อความนั้นชัดเจนมากขึ้น โดยใส่ในวงเล็บหลังคำที่ต้องการอธิบาย เช่น แปล “Burgundy color” ว่า “สีเหล้าองุ่น” (สีเบิ้ลิกมังกุด) เป็นต้น

2) การใช้วลีเป็นประโยคแทนคำคือ ใช้วลีหรือประโยคที่บอกลักษณะของคำดังกล่าวแทน เช่น แปล “igloo” ว่า “กระท่อมที่สร้างด้วยน้ำแข็ง” เป็นต้น

3) การใช้คำที่มีความกว้างขึ้นแทนคำที่มีความหมายเฉพาะกว่าคือ ค้นหาคำที่มีความหมายอ้างอิงครอบคลุมคำที่เป็นปัญหานั้นไว้ด้วย เช่น แปล “แกงเขียวหวาน” ว่า “curry” เป็นต้น

4) การตัดคำหรือสำนวนทิ้งไป ทำได้ในกรณีที่เมื่อการละคำหรือข้อความนั้นทำให้ความหมายขาดไปบ้าง แต่ไม่ใช่ความหมายที่สำคัญ และไม่ทำให้บรรยากาศและรสชาติของต้นฉบับเสียไป อีกทั้งคำนั้นต้องสั้นและเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ยังทำได้อีกกรณีหนึ่งคือ มีการพูดซ้ำหรือมีการใช้สำนวนต่างๆ ติดต่อกัน

การแก้ปัญหาคำแปลชื่อเฉพาะในต้นฉบับของพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ผู้วิจัยได้แบ่งชื่อเฉพาะออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1) ชื่อที่เกี่ยวข้องกับเครื่องแต่งกายและสิ่งของ เช่น เสื้อผ้าในพิธีบรมราชาภิเษก เครื่องราชกกุธภัณฑ์ ผู้เขียนอธิบายรายละเอียดการประกอบพิธีบรมราชาภิเษกโดยเริ่มตั้งแต่ออกจากพระราชวังที่ประทับมายังมหาวิทยาลัยเวสต์มินสเตอร์ โดยเล่าถึงขั้นตอนการประกอบพิธีซึ่งต้องมีการสวมใส่ชุดพิเศษเฉพาะต่างๆ และได้รับสิ่งของที่บ่งบอกถึงสถานภาพของการเป็นกษัตริย์ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาในการแปลเนื่องจากหากถอดเสียงชื่อเครื่องแต่งกายนั้นออกมาโดยตรง จะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลไม่ทราบว่สิ่งนั้นหมายถึงอะไร ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับได้ ดังนั้นจึงเลือกแก้ปัญหาคำโดยเติมลักษณะของเครื่องแต่งกายหรือสิ่งของไว้ข้างหน้า เพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นชื่อของชุดประเภทใดหรือสิ่งของมีลักษณะรูปร่างเป็นแบบใด เช่น ตัวอย่างจากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838 ว่า

I descended from the Throne, and went into St. Edward's Chapel, with my Ladies, Train-bearers, and Lord Wolloughby, where I took off the Dalmatic robe, Supertunica, etc., and put on the Purple Velvet Kirtle and Mantle, and proceeded again to the Throne...

บทแปล:

เราลงจากบัลลังก์และเข้าไปในโบสถ์เซนต์เอ็ดเวิร์ดพร้อมกับนางสนองพระโอษฐ์นางกำนัลถือชายผ้า และลอร์ดวอลละบี ถอดเสื้อคลุมดำมาติดชุดคลุมชูเปอร์ทูนิกา ฯลฯ และสวมชุดกระโปรงเคอร์เทิลและเสื้อคลุมกำมะหยี่สีม่วงแล้วเดินกลับไปบัลลังก์

The Procession being formed, I replaced my Crown (which I had taken off for a few minutes), took the Orb in my left hand and the Sceptre in my right, and thus loaded, proceeded through the Abbey

บทแปล:

ตอนนี้กำลังมีการตั้งขบวนแถว เราสวมมงกุฎเซนต์เอ็ดเวิร์ด (ซึ่งเราถอดออกเพียงไม่กี่นาที) ถือลูกโลกประดับกางเขนในมือซ้าย และคทาในมือขวา แล้วเดินถือทุกอย่างไปตามทางเดินกลางมหาวิหาร

2) ชื่อที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ เช่น ชื่ออาคาร ชื่อถนน ชื่อสวนสาธารณะ เป็นต้น

ในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันส่วนมากซึ่งกล่าวถึงการเสด็จจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ได้มีการเล่าภาพบรรยากาศของสถานที่หรือสภาพแวดล้อมที่เดินทางผ่าน ไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือนหรือถนนหนทาง บางแห่งอาจเป็นที่รู้จักกันดีหรืออาจไม่รู้จักมาก่อน หากว่าไม่เคยมีโอกาสเห็นสถานที่จริงมาก่อน ผู้เขียนได้กล่าวถึงสถานที่ต่างๆ มากมาย โดยยกชื่อเฉพาะที่ไม่สามารถบอกได้ว่าหมายถึงอะไรขึ้นมา ผู้แปลเห็นว่าหากแปลออกมาเพียงแค่อ้างตามต้นฉบับเพียงอย่างเดียว อาจไม่ทำให้เกิดภาพที่ชัดเจนของสถานที่นั้น จึงต้องมีการเติมลักษณะนามของสถานที่เข้าไปด้วย เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ชัดเจนสำหรับผู้อ่านฉบับแปล เช่น ตัวอย่างจากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ว่า

Crossed the river again over Westminster Bridge, past the Houses of Parliament, through Whitehall, Parliament Street, which has been much enlarged, through the Horse Guards and down the Mall.

บทแปล:

ขึ้นสะพานเวสต์มินสเตอร์ข้ามแม่น้ำอีกครั้ง ผ่านอาคารรัฐสภาไปตามถนนไวท์ฮอลถนนปาร์เลียเมนต์ ซึ่งขยายกว้างขึ้นมาก ผ่านไปทางกรมทหารม้ารักษาพระองค์ ตรงไปตามถนนเคอะมอลล์

3) ชื่อที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางการเมืองและศาสนา เช่น ชื่อตำแหน่ง ชื่อบุคคล เป็นต้น

การจัดการกับปัญหาในการแปลชื่อที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางการเมืองและศาสนา ชื่อตำแหน่งหรือบุคคล จะเป็นไปในทางเดียวกับการแปลชื่อเครื่องแต่งกายเฉพาะพิธีการหรือสถานที่ ในกรณีของสถาบันทางการเมืองอาจจะต้องค้นหาคำเทียบเคียงจากภาษาไทย เพื่อให้ได้ความหมายที่มีอรรถรสเท่าเทียมกับต้นฉบับ

ส่วนที่บุคคลส่วนใหญ่เป็นการถอดเสียงจากภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ต้องสังเกตด้วยว่าบุคคลนั้นดำรงตำแหน่งใดหรือไม่ เพื่อที่จะพิจารณาเต็มคำที่เป็นการให้เกียรติ ส่วนตำแหน่งทางศาสนานั้นอาจเป็นปัญหาในการแปล เนื่องจากไม่มีในสังคมไทยซึ่งมีความแตกต่างทางศาสนากับอังกฤษที่นับถือศาสนาคริสต์ จึงต้องไปค้นหาคำที่ใกล้เคียงในทางพระพุทธศาสนามาใช้แทน เพื่อทำให้เกิดภาพและมีอารมณ์ความรู้สึกที่เทียบเคียงกันได้ เช่น ตัวอย่างพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1837 ว่า

The declaration, the various forms, the swearing-in of the Privy Councillors of which there were a great number present, and the reception of some of the Lord of Council, previous to the Council in an adjacent room (likewise alone) I subjoin here. ... Receiving after this, Audiences of Lord Melbourne, Lord John Russell, Lord Albermarle (Master of the Horse), and the Archbishop of Canterbury, all in my room and alone.

บทแปล:

มีการประกาศสถาปนา พิธีการมากมาย พิธีสาบานตนของสมาชิกสภาที่ปรึกษา ซึ่งมีหลายคนมาเข้าร่วม และการต้อนรับประธานเสนาบดีสภาบางท่าน ก่อนหน้าจะเป็นเสนาบดีสภาในห้องใกล้เคียง (คนเดียว เช่นเคย) เราอยู่ส่วนท้ายของพิธีการทั้งหมดนี้..... จากนั้นเป็นการเข้าพบของบุคคลต่างๆ คือ ลอร์ดเมลเบิร์น ลอร์ด จอห์น รัสเซลล์ ลอร์ดอัลเบอร์มาร์ล (เจ้ากรมอัครราช) และอัครสังฆราชแห่งแคนเทอเบอรีทุกท่านอยู่ในห้องของเราด้วยเราเพียงลำพัง

4.4 ปัญหาการเลือกใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงยุคสมัยของต้นฉบับ

หากต้องการถ่ายทอดบทแปลที่มีความเท่าเทียมกับต้นฉบับ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือการถ่ายทอดภาษาให้สอดคล้องกับต้นฉบับ โดยการเลือกใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงยุคสมัยของต้นฉบับนั้นอาจเป็นปัญหาอีกข้อหนึ่งในการแปล

วัลยา วิวัฒน์ศร (2545 :143) ได้ให้คำแนะนำในการแปลวรรณกรรมที่ต้องคำนึงถึงความเก่าใหม่ของภาษาไว้ว่า ให้แบ่งออกเป็นสองช่วงกว้างคือ วรรณกรรมที่แต่งขึ้นก่อนสมัยสงครามโลก (เป็นภาษาเก่า) และวรรณกรรมที่แต่งขึ้นหลังสงครามโลก (เป็นภาษาใหม่) หากผู้แปลต้องการเทียบเคียงภาษาต้นฉบับให้ตรงกับยุคสมัยในภาษาปลายทางโดยตรง อาจเป็นอุปสรรคต่อผู้อ่านได้ นอกจากนั้นวัลยายังแนะนำเพิ่มเติมด้วยว่า หากแปลต้นฉบับศตวรรษที่ 18 จะใช้ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 5 แปลได้โดยที่ผู้อ่านปัจจุบันยังอ่านออก และรู้สึกว่าร่าเริงในสมัยเก่า ส่วนต้นฉบับศตวรรษที่ 19 สามารถใช้ภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 แปลได้

ผู้วิจัยจึงยึดถือแนวทางการแปลของวัลยามาใช้ในการแปลต้นฉบับพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันนี้ โดยผู้แปลได้ค้นหาตัวอย่างต้นฉบับที่เขียนขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 มาเป็นตัวอย่าง โดยเน้นหาต้นฉบับที่เป็นบันทึกประจำวันทั้งที่เขียนขึ้นจริงในภาษาไทย และเป็นบันทึกประจำวันที่แปลมา โดยใช้ตัวอย่างดังนี้

1) **ประวัติต้นรัชกาลที่ 6** พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เมื่อปี พ.ศ. 2466 ทรงใช้พระนามแฝงว่า ราม วชิราวุธ เป็นการเล่าเรื่องราวพระราชประวัติของพระองค์เองตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 จนกระทั่งสิ้นปี พ.ศ. 2453 หนังสือเล่มนี้มีต้นฉบับเป็นตัวพิมพ์ดีดอยู่ในความครอบครองของ พระมหาเทพกษัตรสมุห หรือ ขุนตำรวจเอกพระมหาเทพกษัตรสมุห (เนื่อง สาคริก พ.ศ. 2441-2541) โดยมีการพบต้นฉบับเพียง 1 เล่มเท่านั้น และคาดว่าน่าจะมีเล่มต่อไปจนกระทั่งถึงปลายรัชกาล แต่ไม่อาจทราบได้ว่ามีต้นฉบับทั้งหมดกี่เล่ม จำนวนกี่หน้า และเนื้อหาถึงช่วงไหน

2) **บันทึกความทรงจำหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล** หม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ นิพนธ์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2489 ได้เล่าเหตุการณ์ตั้งแต่ทรงเริ่มเข้าศึกษาที่โรงเรียนสุนันทาลัยเมื่อปี ร.ศ. 113 (พ.ศ. 2438) ในสมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงช่วงปลายพระชันษาในต้นรัชกาลปัจจุบัน

3) **บันทึกลับของแอนน์ แฟรงค์** อันเนอลิซเซอ “แอนน์” มารี แฟรงค์ เขียนขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1942 ในขณะที่หลบซ่อนตัวพร้อมกับครอบครัวเป็นเวลาเกือบสองปี เพื่อหลบหนีการล่าชาวยิวในเนเธอร์แลนด์ซึ่งตกอยู่ภายใต้การควบคุมของนาซีเยอรมันในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นการเล่าเรื่องราวชีวิตของตนเองและครอบครัวขณะที่ต้องหลบหนีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อันแสนโหดร้ายในยุคนั้น ครอบครัวของแอนน์ แฟรงค์ถูกจับได้ในปี ค.ศ. 1944 และส่งไปยังค่ายกักกันชาวยิว เธอเสียชีวิตในค่ายกักกันแบร์เกิน-เบลเซินในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1945 หลังจากสิ้นสุดสงครามโลกราวสองปี บิดาของแอนน์ แฟรงค์ ซึ่งเป็นผู้รอดชีวิตเพียงคนเดียวได้นำบันทึกออกเผยแพร่ต่อสาธารณะ

จากตัวอย่างบันทึกประจำวันส่วนตัวทั้งสามฉบับข้างต้น พบว่าเป็นภาษาที่ค่อนข้างกึ่งทางการจนถึงไม่เป็นทางการ ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วภาษาไม่เป็นทางการไม่มีความแตกต่างกับภาษาไทยปัจจุบันมาก โดยเฉพาะบันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ซึ่งเป็นเรื่องราวส่วนพระองค์อย่างแท้จริง ไม่มีจุดประสงค์ที่จะเผยแพร่ต่อสาธารณชน จึงใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการและแสดงอารมณ์ความรู้สึกมากมาย

แต่อย่างไรก็ตามยังมีข้อความหนึ่งในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันซึ่งเป็นคำภาษาโบราณ และมักใช้ในการเขียนบทร้อยกรองมากกว่า เช่น ในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายนค.ศ. 1897 เมื่อพระองค์ทรงเขียนถ้อยคำเหนือประตูโค้งขณะเสด็จพระราชดำเนินไปยังพระราชบัลลังก์แฮมว่า "Our hearts thy Throne" หากแปลโดยไม่คำนึงถึงลีลาภาษาที่เกิดอรรถรสที่เหมาะสม และแปลออกมาตรงๆ ว่า "หัวใจของพวกเราแก่บัลลังก์ท่าน" ก็จะสื่อความหมายได้ถูกต้อง แต่ไม่ได้ภาพของภาษาเก่าที่เป็นถ้อยคำจากประชาชนต้องการมอบให้กับพระประมุขของพวกตนได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาเพื่อเก็บภาพของคำโบราณที่สื่อออกมาให้เท่าเทียมกับต้นฉบับได้ โดยเลือกคำที่มักพบเห็นได้ในบทร้อยกรองเช่นกันและแปลได้ความว่า "ด้วยใจภักดีพิทักษ์ราชบัลลังก์"

เนื่องจากว่าสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียทรงเขียนพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันด้วยพระองค์เอง ลักษณะการใช้ภาษาจึงแน่นอนว่าเป็นลักษณะแบบผู้หญิง ซึ่งจะแตกต่างกับการใช้ภาษาในแบบผู้ชายอย่างชัดเจน วิทีย์ศิวะศรียานนท์ (2546 : 201-203) อธิบายการใช้ภาษาผู้หญิงไว้ในหนังสือสำนวนอังกฤษน่ารู้ว่าการใช้ภาษาของผู้ชายและผู้หญิงจะไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะในเรื่องของคำ ภาษาของผู้ชายมักจะเต็มไปด้วย

ศัพท์วิชาการและธุรกิจ ส่วนภาษาของผู้หญิงมักเป็นคำธรรมดา หรือเรียกว่า คำชาวบ้าน แต่อาจมีถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับเสื้อผ้า เครื่องประดับ เครื่องสำอาง และการคร่ำครวญอยู่ด้วย ความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้ชายและผู้หญิงในภาษาอังกฤษจะเห็นได้ง่ายหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ชายและผู้หญิงมีการใช้ภาษาที่ผิดกันเลยทีเดียว ลักษณะสำคัญของภาษาผู้หญิงมีดังนี้

1. ชอบใช้คำหรือวลีเน้นอย่างฟุ่มเฟือย เช่น awfully, terribly, do

It's awfully nice of you.

Do let's go shopping.

It's terribly hot here.

2. ชอบใช้ถ้อยคำแสดงอารมณ์รักใคร่หรือความเอ็นดูอย่างออกนอกหน้า เช่น

Isn't she a darling?

He is quite a dear.

A darling of a hat.

What a sweet little doggie!

ใช้คำว่า quite แทน very เช่น It made me quite angry.

และคำว่า just เช่น Isn't that just sweet of him?

3. ชอบใช้คำวิเศษณ์ so และ such เช่น

You are so kind.

Thank you ever so much.

It was so good of you to have given me this.

ความจริงถ้าใช้ so แล้วควรมีประโยคขึ้นต้นด้วย that ตามมาเช่น

You are so kind that I cannot thank you enough.

He is such a darling. It's so lovely!

4. ใช้ถ้อยคำคล้ายเด็กคือเลี่ยงถ้อยคำที่มีความหมายรุนแรงอาจเป็นเพราะคลุกคลีอยู่กับเด็กเช่น

Don't fib. (Don't tell a lie.)

Who pinched my pencil? (Who stole my pencil?)

My son gets chummy with his (son)

5. ใช้ถ้อยคำเลี่ยงเมื่อจำเป็นต้องพูดรุนแรงหรือสบถสาบานเช่นชอบใช้คำ ever ในการเน้นเช่น

Whatever did you mean?

Whoever told you that?

ผู้ชายจะพูดว่า What the hell did you mean?

หรือ What the devil did you mean?

คำสบถของผู้หญิงก็ถูกทำให้อ่อนลงมาเช่น good gracious, gracious me, goodness gracious, dear me ส่วนผู้ชายจะใช้คำว่า good heaven, great scott, by Jove.

6. ใช้คำผิดกับผู้ชายเช่น

Common โพรผู้ชายมักใช้vulgar
 personผู้หญิงคำนี้ผู้ชายมักไม่ค่อยใช้
 niceดีร้อยสบายผู้ชายมักใช้fine

7. มีวิธีพูดยังไม่ให้จบประโยคเช่น

I never!
 I must say!
 The trouble you must have taken

8. สร้างประโยคแบบที่พูดต่อเนื่องกันไปเรื่อยโดยเชื่อมด้วยand หรือ then คือไม่จบประโยคซ้อน (Complex sentence) ที่มีอนุประโยค

ลักษณะภาษาของผู้หญิงในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเรียกว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาฉบับแปลที่ได้อารมณ์ความรู้สึกและอรรถรสของต้นฉบับที่เป็นบันทึกส่วนพระองค์ ซึ่งเขียนขึ้นโดยมุมมองและความรู้สึกนึกคิดต่อสภาพแวดล้อมที่มาจากองค์ผู้เขียนเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ด้วยบทและเลือกใช้คำที่ถ่ายทอดความหมายออกมาได้อย่างเท่าเทียมและได้ใจความครบถ้วนสมบูรณ์

4.5 การแปลคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ (ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ)

ผู้วิจัยพบว่าพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันบางฉบับมีคำภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมัน สอดแทรกอยู่ การนำภาษาต่างประเทศเข้ามาใส่ลงไว้ในบันทึกประจำวันนอกจากจะแสดงถึงการบรรยายความรู้สึกที่เห็นภาพได้ชัดเจนขึ้นแล้ว ยังบ่งบอกถึงความรู้การศึกษาระดับสูงและมีความรู้ในภาษาต่างประเทศอื่นๆ นอกเหนือไปจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นลักษณะของชนชั้นสูง

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้คำภาษาต่างประเทศมีความหมายอาจไม่ใช่เพียงเพื่อให้ความหมายตรงๆ ของคำเท่านั้น แต่อาจมีความหมายที่ลึกซึ้งมากขึ้นเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกขององค์ผู้เขียน หรือหากว่าเป็นในงานวรรณกรรมจะเรียกว่า “น้ำเสียง” (tone) ของเรื่องนั่นเอง

ดังนั้นการทำให้ผู้อ่านฉบับแปลเห็นว่า ด้วยบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่เป็นต้นฉบับมีการใช้คำภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการคงภาษาต่างประเทศนั้นไว้และแปลความหมายไว้ในวงเล็บในกรณีภาษาเยอรมัน และนำคำแปลที่มีความหมายที่บ่งบอกความรู้สึกอย่างชัดเจนเข้ามาใช้โดยใส่เป็นตัวเอียงเพื่อเป็นการเน้นย้ำในกรณีภาษาฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น

“I bent over him and said to him ‘*Esist Kleines Fräuchen*’ (it is your little wife) and he bowed his head; I asked him if he would give me ‘*ein Kuss*’(a kiss) and he did so.”

บทแปล:

เราโน้มตัวลงไปหาอัลเบิร์ตและพูดว่า“EsistKleinesFräuchen” (ภรรยาสุดที่รักของเธออยู่นี่แล้ว) อัลเบิร์ตก็พยักหน้าแล้วเราถามเธอว่าจะมอบeinKuss (จูมพิต) ให้เราสักครั้งได้ไหมแล้วเธอก็จูมพิตเรา

หรือ

“The Bishop of Durham stood on the side near me, but he was, as Lord Melbourne told me, remarkably *maladroit*, and never could tell me what was to take place.”

บทแปล:

พระราชอาคันณะแห่งเดอรัมยืนอยู่ด้านข้างใกล้กับเราแต่ท่านเป็นคนที่ยุ่มง่ามมากดังเช่นที่ลอร์ดเมลเบิร์นว่าไว้ท่านบอกเราไม่ได้เลยว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง

4.6 ปัญหาการเลือกใช้คำราชาศัพท์และระดับภาษา

ผู้วิจัยพบว่าปัญหาที่ไม่ควรมองข้ามอีกประการหนึ่งในการแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียคือ การใช้คำราชาศัพท์ในตัวบทฉบับแปล มีพระราชนิพนธ์บันทึกหลายฉบับที่ทรงกล่าวถึงพระบรมวงศานุวงศ์ที่เป็นพระประยูรญาติ พระประมุขหรือเจ้านายที่มาจากราชวงศ์ต่างประเทศ ดังนั้นจึงต้องศึกษาวิเคราะห์ว่าในฐานะที่สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นพระมหากษัตริย์ปกครองประเทศหรือรัฐหนึ่ง พระองค์ควรเลือกใช้คำราชาศัพท์ใดและระดับภาษาที่สูงกว่า เท่ากัน หรือต่ำกว่ากับบุคคลใดบ้าง

การถ่ายทอดบทแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับราชวงศ์ (royal family) นอกจากผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกใช้คำราชาศัพท์และระดับภาษาที่เหมาะสมระหว่างสมเด็จพระราชินีนาถกับบุคคลที่สามไม่ว่าจะเกี่ยวข้องในระดับชั้นใดก็ตาม แต่ยังคงคำนึงถึงความเป็นอาวุโสเพื่อให้เกียรติบุคคลนั้นด้วยเช่นกัน เพื่อให้ได้บทแปลที่มีอรรถรสครบถ้วน เหมาะสม และมีภาษาเป็นธรรมชาติในลักษณะของบันทึกส่วนตัว ตัวอย่างเช่น

Only at four did we sit down to luncheon, to which all came. The King of Saxony led me in, and the King of Denmark with Marie of Belgium sat on my other side.

บทแปล:

พอถึงบ่ายสี่โมง เราทุกคนนั่งกันอยู่ในห้องเสวย ทุกท่านมากันครบหมด พระเจ้ากรุงแซ็กโซนี่เสด็จนำ เราเข้ามา ส่วนพระเจ้ากรุงเดนมาร์กและมารีแห่งเบลเยียมประทับอยู่อีกด้านหนึ่งของเรา

บทที่ 5

บทแปล และคำอธิบายการแปล

หลังจากที่ทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่จะเป็นประโยชน์ต่อการแปลตัวบทพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียที่มุ่งเก็บทั้งความหมายและลีลาของผู้เขียน และทำวาทกรรมวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจบริบทแวดล้อมภายนอกและภายในตัวบทอย่างละเอียดแล้ว ผู้วิจัยจึงได้วางแผนการแปลรวมถึงระบุปัญหาที่คาดว่าจะเกิดพร้อมกับเสนอแนวทางแก้ไข ในบทนี้ได้ทำการแปลตามกระบวนการที่ได้วางไว้ และใช้แนวทางแก้ปัญหาที่เสนอไว้มาใช้ในการแปล

1. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 1837 ณ พระราชวังเคนซิงตัน

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
I was awake at 6 o'clock by Mama, who told me that the Archbishop of Canterbury and Lord Conyngham were here, and wished to see me. I got out of bed and went into my sitting-room (only in my dressing-gown), and alone, and saw them. Lord Conyngham then acquainted me that my poor Uncle, the King, was no more, and had expired at 12 minutes p. 2 this morning, and consequently I am Queen.	เราตื่นนอนตอนหกโมงเมื่อได้ยินเสียงเรียกของเสด็จแม่ ซึ่งตรัสบอกเราว่าท่านอาร์ชบิชอปแห่งแคนเทอเบอรี และ ลอร์ดคองนิงแฮมมาที่นี่ และประสงค์เข้าเฝ้าเรา เราลุกจากเตียงและเดินไปยังห้องนั่งเล่น (สวมเพียงเสื้อคลุม) เพื่อพบทั้งสองท่านเพียงลำพัง จากนั้นลอร์ดคองนิงแฮมจึงแจ้งให้เราทราบว่า ทูลกระหม่อมลุงผู้นำสงสารของเรา ผู้เป็นกษัตริย์ ไม่ทรงอยู่แล้ว และเสด็จสวรรคตไปเมื่อตอนตีสองสิบสองนาทีก่อนหน้านี้ เช่นนั้นเราจึงขึ้นเป็นพระราชินี	- เลี่ยงการแปลประโยคกรรมวาจกในภาษาต้นฉบับ และปรับให้เป็นลักษณะเป็นประโยคกรรมวาจกที่เหมาะสมในโครงสร้างภาษาฉบับแปล - แปลคำว่า Uncle เป็น “ทูลกระหม่อมลุง” เพราะเป็นพระมหากษัตริย์ - ใช้คำว่า “เสด็จแม่” เพราะมีศักดิ์เป็นเจ้านายในราชวงศ์เช่นเดียวกัน - ไม่แปล ‘and’ ทุกตัวในประโยค เพราะทำให้เยิ่นเย้อและไม่เป็นธรรมชาติ
Lord Conyngham knelt down and kissed my hand, at the same time delivering to me the official announcement of the poor King's demise.	ลอร์ดคองนิงแฮมคุกเข่าและจูมพิตที่มีมือเรา พร้อมกับยื่นประกาศฉบับทางการเรื่องการเสด็จสวรรคตของพระเจ้าแผ่นดินมาให้เรา	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>The Archbishop then told me that the Queen was desirous that he should come and tell me the details of the last moments of my poor, good Uncle; he said that he had directed his mind to religion and had died in a perfectly happy, quiet state of mind, and was quite prepared for his death.</p>	<p>แล้วท่านอัครสังฆราชแห่งแคนเทอเบอริทรงแจ้งว่าสมเด็จพระราชินี มีพระประสงค์ให้มาแจ้งรายละเอียดช่วงเวลาสุดท้ายในพระชนม์ชีพของทูลกระหม่อมลุง ผู้นำสงสาร และแสนดี ท่านทรงเล่าว่าพระองค์ทรงมุ่งพระจิตสู่พระผู้เป็นเจ้า และเสด็จสวรรคตอย่างเปนนุชขยี้ง พระทัยสงบนิ่ง ทรงพร้อมรับกับความตาย</p>	<p>- ใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 ว่า “ท่าน” กับอัครสังฆราชแห่งแคนเทอเบอริ เพราะมีศักดิ์พระราชาคณะชั้นผู้ใหญ่ในคริสตจักรนิกายอังกฤษ</p>
<p>He added that the King's sufferings at the last were not very great but that there was a good deal of uneasiness. Lord Conyngham, who I charged to express my feelings of condolence and sorrow to the poor Queen, returned directly to Windsor. I then went to my room and dressed.</p>	<p>ท่านอัครสังฆราชทรงกล่าวต่อไปว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงทรมานเพียงเล็กน้อย แต่ทรงมีพระอาการไม่สบายอยู่มากทีเดียว เราได้บัญชาให้ลอร์ดคองนิ่งแถมนำความรู้สึกเสียใจและเศร้าโศกของเราไปกราบทูลสมเด็จพระราชินียังพระราชวังวินด์เซอร์ จากนั้นเรากลับเข้าไปแต่งตัวที่ห้อง</p>	<p>- charged to express my feelings of condolence and sorrow มีความว่า “สั่งให้นำความรู้สึกเสียใจและเศร้าโศกไปกราบทูล”</p>
<p>Since it has pleased Providence to place me in this situation, I shall do my utmost to fulfill my duty towards my country; I am very young and perhaps in many, though not in all things, inexperienced, but I am sure, that very few have more real good will and more real desire to do what is fit and right than I have.</p>	<p>ด้วยเป็นปรารถนาของพระผู้เป็นเจ้าที่ทรงให้เราได้อยู่ในตำแหน่งนี้ เราจะทำให้ดีที่สุด เพื่อบรรลุน้ำหน้าที่ต่อประเทศชาติ เรายังเด็กนักและบางที่ยังอ่อนประสบการณ์ในหลายสิ่งอยู่มากแม้จะไม่ทั้งหมด แต่เรามั่นใจว่ามีน้อยคนมากที่มีความแน่วแน่และความปรารถนาแท้จริงที่จะทำในสิ่งสมควรและถูกต้องนั้นมีมากกว่าเรา</p>	<p>- to place me in this situation แปลแบบตีความว่าให้อยู่ในตำแหน่งนี้ หมายถึง การสืบราชบัลลังก์เป็นพระเจ้าแผ่นดิน</p> <p>- not in many, though not in all things แปลว่า ในหลายสิ่งแต่ไม่ทุกสิ่ง</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Breakfasted, during which time good faithful Stockmar came and talked to me. Wrote a letter to dear Uncle Leopold and a few words to dear good Feodore. Received a letter from Lord Melbourne in which he said he would wait upon me at a little before 9.</p>	<p>ในระหว่างกินอาหารเช้าอยู่ สตีอคมาร์ผู้ซื่อสัตย์เข้ามาคุยด้วย แล้วเราเขียนจดหมายถึงทูลกระหม่อมหน้าเลโอโพลด์ที่รัก และส่งสาส์นไปถึงฟีฟิโอดอรา จากนั้นได้รับจดหมายของลอร์ดเมลเบิร์น บอกว่าท่านจะรอพบกับเรา ก่อนเวลา 9 โมงเล็กน้อย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แปล Uncle Leopold ว่าทูลกระหม่อมหน้าเลโอโพลด์ เพราะเป็นกษัตริย์ - ใช้สรรพนามเรียก Lord Melbourne ว่า“ท่าน” เพราะมีตำแหน่งขุนนางและเป็นหัวหน้ารัฐบาล เพื่อให้เกียรติ - เติมคำว่า “ฟี” นำหน้าฟีโอดอรา เพราะเป็นพี่น้องกัน แต่ต่างมารดา และมีอายุมากกว่า
<p>At 9 came Lord Melbourne, whom I saw in my room, and of course quite alone as I shall always do all my Ministers. He kissed my hand and I then acquainted him that it had long been my intention to retain him and the rest of the present Ministry at the head of affairs, and that it could not be in better hands than his.</p>	<p>เวลา 9 โมง ลอร์ดเมลเบิร์นมาถึง และพบกับเราในห้องเพียงลำพัง เช่นเดียวกับที่เราพบกับเสนาบดีทั้งหมด เมื่อท่านจูมพิตที่มีมือแล้ว เราแจ้งลอร์ดเมลเบิร์นว่า เราหมายใจมานานแล้วที่จะเก็บท่านและคณะเสนาบดีปัจจุบันไว้ในตำแหน่งเจ้ากรมกิจการต่างๆ และจะไม่มีผู้ใดทำได้ดีไปกว่าท่านอีกแล้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - present Ministry at the head of affairs ในเวลานั้น หมายถึง “คณะเสนาบดี” มากกว่า “คณะรัฐมนตรี” มาเป็นเจ้ากรมดูแลกิจการต่างๆ - it could not be in better hands than his แปลแบบตีความเป็น “จะไม่มีผู้ใดทำได้ดีไปกว่าท่านอีกแล้ว”
<p>He then again kissed my hand. He then read to me the Declaration which I was to read to the Council, which he wrote himself and which is a very fine one. I then talked with him some little longer time after which he left me. He was in full dress. I like him very much and feel confidence in him. He is a very straightforward, honest, clever and good man.</p>	<p>ลอร์ดเมลเบิร์นจูมพิตมือเราอีกครั้ง แล้วอ่านคำแถลงการณ์ที่เราจะต้องอ่านต่อหน้าเสนาบดีสภาให้ฟัง ท่านเขียนด้วยตัวเองและเป็นคำแถลงการณ์ที่ดีมาก จากนั้นเราคุยกับท่านอีกสักพักใหญ่จนท่านลากลับไป ท่านแต่งตัวเต็มยศ เราชอบท่านมากและรู้สึกไว้วางใจในตัวท่าน เพราะท่านเป็นคนตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์ หลีกแหลม และดีมาก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องรวบประโยคในสองประโยคแรกของต้นฉบับให้เป็นประโยคเดียวกันในฉบับแปลโดยใช้ตัวเชื่อม - Council แปลว่า “เสนาบดีสภา” เทียบได้กับสภาคณะรัฐมนตรีในปัจจุบัน

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>I then wrote a letter to the Queen. At about 11 Lord Melbourne came again to me and spoke to me upon various subjects. At about ½ p. 11 I went downstairs and held a Council in the red saloon. I went in of course quite alone, and remained seated the whole time. My two Uncles, the Dukes of Cumberland and Sussex and Lord Melbourne conducted me.</p>	<p>จากนั้นเราเขียนจดหมายถึงพระราชินี ลอร์ดเมลเบิร์นมาพบเราอีกครั้งตอนประมาณ 11 โมง และคุยกับเราหลายเรื่อง จากนั้นเวลา 11 โมงครึ่ง เราลงไปข้างล่างและเปิดประชุมเสนาบดีสภาในห้องสีแดง เราเข้าไปในนั้นคนเดียวและนั่งอยู่กับที่ตลอดเวลา เสด็จอาของเรทั้งสององค์คือดยุ๊กออฟคัมเบอร์แลนด์และซัสเซ็กซ์ และลอร์ดเมลเบิร์นคอยช่วยแนะให้ทำตามที่ท่านบอก</p>	<p>- Queen หมายถึง สมเด็จพระราชินีอเดเลดในสมเด็จพระเจ้าวิลเลียมที่ 4 - My two Uncles แปลว่า เสด็จอาสองพระองค์ เพราะเป็นพระอนุชาในพระบิดาของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย</p>
<p>The declaration, the various forms, the swearing-in of the Privy Councillors of which there were a great number present, and the reception of some of the Lord of Council, previous to the Council in an adjacent room (likewise alone) I subjoin here. I was not at all nervous and had the satisfaction of hearing that people were satisfied with what I had done and how I had done it.</p>	<p>เราอยู่ในส่วนสุดท้ายของพิธีการประกาศสถาปนา พิธีการต่างๆมากมาย พิธีสาบานตนของสมาชิกสภาที่ปรึกษา ซึ่งมีจำนวนหลายคนมาเข้าร่วม และพิธีต้อนรับท่านประธานเสนาบดีสภาบางท่าน ก่อนหน้าที่จะเป็นเสนาบดีสภาในห้องใกล้เคียง (คนเดียวเช่นเคย) เราไม่ประหม่าเลยและปลื้มใจเมื่อได้ยินว่าทุกคนพอใจกับสิ่งที่เราทำและวิธีการที่เราได้ทำลงไปวันนี้</p>	<p>- the Lord of Council คือ President of the Council หมายถึง ประธานเสนาบดีสภา - subjoin หมายถึง วางตรงท้าย แปลแบบตีความว่า พระองค์อยู่ในส่วนสุดท้ายของพิธีการทั้งหมด</p>
<p>Receiving after this, Audiences of Lord Melbourne, Lord John Russell, Lord Albermarle (Master of the Horse), and the Archbishop of Canterbury, all in my room and alone. Saw Stockmar. Saw Clark, whom I named my Physician.</p>	<p>จากนั้นให้บุคคลต่างๆ เข้าพบเราคือ ลอร์ดเมลเบิร์น ลอร์ดจอห์น รัสเซลล์ ลอร์ดอัลเบอร์มาร์ล (เจ้ากรมอศวราช) และอัครสังฆราชแห่งแคนเทอเบอรี ทั้งหมดอยู่ในห้องเราคนเดียวเพียงลำพัง ต่อมาได้พบกับสต็อกมาร์ และคลาร์ก ซึ่งเราตั้งให้เป็นหมอปประจำตัว</p>	<p>- Receiving after this, Audiences of ตีความว่า เป็นการให้บุคคลต่างๆ เข้าพบกับพระองค์ - Master of the Horse คือ “เจ้ากรมอศวราช” ซึ่งเป็นผู้ดูแลม้าต้นในราชสำนัก</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Wrote to Uncle Ernest. Saw Ernest Hohenlohe who brought me a kind and very feeling letter from the poor Queen. I feel very much for her, and really feel that the poor good King was always so kind personally to me, that I should be ungrateful were I not recollect it and feel grieved at his death. The poor Queen is wonderfully composed now, I hear. Wrote my journal. Took my dinner upstairs alone. Went downstairs. Saw Stockmar.</p>	<p>เขียนจดหมายถึงเสด็จลุงเออร์เนสต์ แล้วพบกับเออร์เนสต์ โยเฮ็นโลเฮอ ซึ่งนำจดหมายที่สุภาพและเปี่ยมเมตตาจาก สมเด็จพระราชินีผู้นางสงสารมาให้ เราเห็นใจพระองค์มาก และรู้สึกว่าคุณศรัทธาทรงมีพระเมตตาตากับเราโดยส่วนตัว เสมอมา ซึ่งจะเป็นการนรคุณหากไม่นึกถึงและเสียใจกับการจากไปของพระองค์ เราได้ยินมาว่าในตอนนั้นสมเด็จพระราชินีทรงสงบสติลงได้อย่างยอดเยี่ยม จากนั้นเรามา นั่งเขียนบันทึกส่วนตัว กินอาหารค่ำบนห้องคนเดียว แล้วลงมาข้างล่าง พบกับสต็อคมาร์</p>	<p>- Uncle Ernest ใช้ว่า เสด็จลุง เพราะเจ้าชายเออร์เนส เป็นพระเชษฐาของเจ้าหญิงวิกตอเรีย พระราชมารดา ในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย - เนื่องจากไม่มีการบอกลำดับสิ่งที่กระทำ จึงต้อง เพิ่มเติมคำเชื่อมลงไป เช่น “จากนั้น” “แล้ว” หรือ “จึง”</p>
<p>At about 20 minutes to 9 came Lord Melbourne and remained till near 10. I had very important and a very comfortable conversation with him. Each time I see him I feel more confidence in him. I find him very kind in his manner too. Saw Stockmar. Went down and said good-night to Mama etc. My dear Lehzen will always remain with me as my friend but will take no situation about me, and I think she is right.</p>	<p>ประมาณอีก 20 นาทีถึงสามทุ่ม ลอร์ดเมลเบิร์นมาพบกับเราและอยู่จนถึงเกือบสี่ทุ่ม เราได้พูดเรื่องที่สำคัญอย่าง เป็นกันเองมากกับท่าน ทุกครั้งที่เราพบกับลอร์ดเมลเบิร์น เรา รู้สึกมีความมั่นใจในตัวท่านมากขึ้น และเห็นว่าท่านมีท่าทางเป็นคนใจดีด้วย จากนั้นพบกับสต็อคมาร์ แล้วลงไปข้างล่างเพื่อกล่าวลาไปเข้านอนกับเสด็จแม่และคนอื่นๆ เลห์เซ็นที่รักจะยังคงอยู่เป็นเพื่อนกับเราเสมอ แต่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องอะไรของเราเลย เราคิดว่านางทำถูกต้องแล้ว</p>	<p>- ใช้การเรียกเวลาแบบ 12 ชั่วโมง โดยมีช่วงเวลามา กำกับตอนท้าย เพื่อให้ทราบว่าเป็นเวลากลางคืน - I find him very kind in his manner แปลแบบตีความได้ว่า “มีท่าทางเป็นคนใจดี” - take no situation about me หมายถึง ไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว</p>

2. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 28 มิถุนายน ค.ศ. 1838 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>I was awake at four o'clock by the guns in the Park, and could not get much sleep afterwards on account of the noise of the people, bands, etc., etc. Got up at seven, feeling strong and well; the Park presented a curious spectacle, crowds of people up to Constitution Hill, soldiers, bands, etc. I dressed, having taken a little breakfast before I dressed, and a little after. At half-past 9 I went to the next room, dressed exactly in my House of Lords costume.</p>	<p>เราตื่นนอนตอนตีสี่เพราะเสียงปืนในอุทยาน และนอนต่อได้อีกไม่มากนักเพราะได้ยินเสียงคน วงดนตรี ฯลฯ เราลุกจากเตียงตอนเจ็ดนาฬิกา รู้สึกแข็งแรงและสบายดี ได้เห็นภาพประทับใจที่หาดูได้ยากจากอุทยาน กลุ่มคนมากมายมาประชุมกันที่ถนนคอนสตีติวชันฮิลล์ รวมทั้งทหาร วงดนตรี ฯลฯ เราเข้าไปแต่งตัว กินอาหารเช้าไปเล็กน้อยก่อนจะไปแต่งตัว และกินอีกเล็กน้อยหลังจากที่แต่งตัวเสร็จแล้ว พอตอน 9 โมงครึ่ง เราไปห้องถัดไป และแต่งตัวในชุดของสภาขุนนาง</p>	<p>- Park ในที่นี้จะหมายถึง Green Park ซึ่งเป็นอุทยานที่อยู่ใกล้กับพระราชวังบักกิงแฮม ที่ประทับของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย</p>
<p>At 10 I got into the State Coach with the Duchess of Sutherland and Lord Albermale and we began our Progress. I subjoin a minute account of the whole Procession and of the whole proceeding – the route etc. It was a fine day, and the crowds of people exceeded what I have seen; many as there were the day I went to the City, it was nothing, nothing to the multitudes, the millions of my loyal subjects, who were assembled in every spot to witness the Procession.</p>	<p>ตอน 10 โมง เราขึ้นรถม้าหลวงสเตทโคชไปกับดัชเชสออกซัทท์เธอร์แลนด์ และลอร์ดอัลเบอร์มาร์ล และเริ่มออกเดินทาง เรากล่าวถึงในรายละเอียดเล็กน้อยของขบวนเสด็จและการเดินทางทั้งหมด เช่น เส้นทาง ฯลฯ วันนี้อากาศแจ่มใส และมีกลุ่มคนหนาตามากกว่าที่เราเคยเห็นมากเท่ากับวันเราไปใจกลางกรุง มองไปมีแต่ฝูงชนประชาชนที่จงรักภักดีของเราหลายล้านคนที่มารวมกันทุกจุดทางผ่าน เพื่อมาเฝ้าดูขบวนเสด็จ</p>	<p>- State Coach เป็นรถม้าพระที่นั่งสำหรับกษัตริย์ของอังกฤษ เพื่อใช้ในการประกอบพิธีสำคัญ เช่น พิธีบรมราชาภิเษก หรือพิธีราชาภิเษกสมรส เป็นต้น</p> <p>- subjoin a minute account of ... หมายความว่า เป็นการกล่าวรายละเอียดเพียงเล็กน้อยของสิ่งต่างๆ</p> <p>- nothing to multitudes หมายถึง มองไปเห็นแต่ฝูงชน</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Their good humour and excessive loyalty was beyond everything, and I really cannot say how proud I feel to be the Queen of such a Nation. I was alarmed at times for fear that the people would be crushed and squeezed on account of the tremendous rush and pressure.</p>	<p>ความเบิกบานใจและความจงรักภักดีอย่างท่วมท้นมีค่าเกินกว่าทุกสิ่ง เราพูดไม่ออกเลยว่าเรารู้สึกภูมิใจมากแค่ไหนที่เป็นพระราชินีของประเทศนี้ เราตกใจบ้างเป็นบางครั้งด้วยเกรงว่ากลุ่มคนจะเหยียบกันและเบียดเสียดกันเพราะว่ามีภารกิจและดันกันไปมาตลอดเวลา</p>	<p>Good humour หมายถึง ความเบิกบานใจ มากกว่าที่จะแปลว่า อารมณ์ขัน</p>
<p>I reached the Abbey amid deafening cheers at a little after half-past eleven; I first went into a robing-room quite close to the entrance where I found my eight train-bearers; all dressed alike and beautifully in white satin and silver tissue with wreaths of silver corn-ears in front, and a small one of pink roses round the plait behind, and pink roses in the trimming of the dresses.</p>	<p>เรามาถึงมหาวิหารท่ามกลางเสียงโห่ร้องอย่างกึกก้องหลังเวลาสิบเอ็ดโมงครึ่งเล็กน้อย เราเข้าไปในห้องเปลี่ยนเครื่องทรงสำหรับประกอบพิธีซึ่งอยู่ใกล้กับทางเข้าเพื่อพบกับนางกำนัลถือชายผ้าแปดคน ทุกคนแต่งตัวเหมือนกันในชุดผ้าแพรต่วนสีขาวและผ้าสีเงินสวยงาม สวมพวงมาลารูปผักข้าวโพดสีเงินด้านหน้า และมีดอกกุหลาบสีชมพูเล็กๆ หนึ่งดอกรอบรอยจีบด้านหลัง รวมทั้งดอกกุหลาบสีชมพูบนริมขอบของชุดกระโปรงด้วย</p>	<p>- Abbey ในที่นี้หมายถึง Westminster Abbey</p>
<p>After putting on my Mantle, and the young ladies having properly got hold of it and Lord Conyngham holding the end of it. I left the robing-room and the Procession began. The sight was splendid; the bank of Peeresses quite beautiful all in their robes, and the peers on the other side. My young train-bearers were always near me, and helped me</p>	<p>หลังจากสวมเสื้อคลุมและเหล่านางกำนัลสาว ๆ ต่างถือชายเสื้อคลุมไว้อย่างระวัง ลอร์ดคองิงแฮมเป็นผู้ถือส่วนปลายสุด เราออกจากห้องเปลี่ยนเครื่องทรงสำหรับประกอบพิธี และขบวนเริ่มเคลื่อนไปตามทาง ภาพที่เห็นสวยงามมาก ฝั่งที่เป็นบรรดามหาราชูนางดูสวยงามในชุดเสื้อคลุม ส่วนเหล่าขุนนางอยู่อีกฝั่งหนึ่ง นางกำนัลถือชายผ้าอยู่ใกล้เราตลอดเวลา และคอยช่วยเหลือหากเรา</p>	<p>- Mantle เป็นเสื้อคลุมไม่มีแขน</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>whenever I wanted anything. The Bishop of Durham stood on the side near me, but he was, as Lord Melbourne told me, remarkably <i>maladroit</i>, and never could tell me what was to take place. At the beginning of the Anthem, I retired to St. Edward's Chapel, a dark small place immediately behind the Altar, with my ladies and train-bearers – took off my crimson robe and kirtle, and put on the Supertunica of Cloth of Gold, also in the shape of a kirtle, which was put over a singular sort of little gown of linen trimmed with lace.</p>	<p>ต้องการสิ่งใด พระราชาคณะแห่งเดอร์แรมยืนอยู่ด้านข้างใกล้กับเรา แต่ท่านเป็นคนที่ยุ่มง่ามมาก ดังเช่นที่ลอร์ดเมลเบิร์นว่าไว้ ท่านบอกเราไม่ได้เลยว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้าง ตอนเพลงสวดเริ่มขึ้น เราเดินไปที่โบสถ์เซนต์เอ็ดเวิร์ด ซึ่งเป็นห้องมืดขนาดเล็กด้านหลังติดกับแท่นบูชา พร้อมกับนางสนองพระโอรสธูรี และนางกำนัลถือชายผ้า แล้วถอดเสื้อคลุมยาวสีแดงเข้มและชุดเคอร์เทิล แล้วสวมเสื้อคลุมซูปเปอร์ทูนิกาสีทองที่เป็นทรงเดียวกับชุดเคอร์เทิล ทับด้วยเสื้อคลุมยาวผ้าลินินขนาดเล็กขลิบด้วยลูกไม้</p>	
<p>I also took off my circlet of diamonds and then proceeded bare-headed into the Abbey; I was then seated upon St. Edward's chair, where the Dalmatic robe was clasped round me by the Lord Great Chamberlain. Then followed all the various things; and the last (of those things) the Crown being placed on my head which was, I must own, a most beautiful impressive moment; all the Peers and Peeresses put on their coronets at the same instant.</p>	<p>เราถอดจตุลมงกุฎเพชรและเดินเข้าไปภายในมหาวิหาร โดยไม่มีมงกุฎ เรานั่งอยู่บนบัลลังก์เซนต์เอ็ดเวิร์ด และมีสมุหพระราชวังผู้ใหญ่สวมเสื้อคลุมดัลมาติกให้เรา แล้วพิธีการมากมายเกิดขึ้นตามมา และสุดท้าย (ของพิธีการทั้งหมด) เป็นการสวมมงกุฎที่เราต้องครอบครองบนศีรษะของเรา เป็นช่วงเวลาที่สวยงามและน่าประทับใจที่สุด บรรดาขุนนางและภรรยาขุนนางทั้งหมดสวมจตุลมงกุฎของตนเองไปพร้อมกันด้วย</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>My excellent Lord Melbourne, who stood very close to me throughout the whole ceremony, was completely overcome at this moment, and very much affected; he gave me such a kind, and I may say fatherly look. The shouts, which were very great, the drums, the trumpets, the firing of the guns, all at the same instant, rendered the spectacle most imposing.</p>	<p>ลอร์ดเมลเบิร์น ผู้แสนประเสริฐของเราซึ่งยืนอยู่ใกล้กับเรา มากตลอดช่วงพิธีการ รู้สึกปลื้มปีติอย่างที่สุดในช่วงเวลานี้ และตื่นตันใจอย่างมาก ท่านมองเราด้วยสายตาที่เราพูด ได้ว่าเหมือนกับพ่อมองลูกสาว เสียงร้องตะโกนซึ่งดัง กึกก้องมาก เสียงกลอง เสียงทรัมเป็ต และเสียงยิงปืนใน เวลาเดียวกันทำให้เป็นภาพพิธีการที่น่าประทับใจและ งามสง่าอย่างที่สุด</p>	
<p>The Enthronization and the Homage of first all the Bishops; then my Uncles, and lastly of all the Peers, in their respective order was very fine. The Duke of Norfolk (holding for me the Sceptre with a Cross) with Lord Melbourne, stood close to me on my right, and the Duke of Richmond with the other Sceptre on my left, etc. All my Train-bearers etc. standing behind the Throne.</p>	<p>พิธีสวมมงกุฎและการถวายความเคารพจากบรรดา พระราชาคณะทั้งหมดเป็นอันดับแรก ตามมาด้วยเสด็จอา และสุดท้ายเป็นเหล่าขุนนางตามลำดับชั้น ดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อย ดยุกออกฟอร์ดโพลด์ (ถือคทาที่มีไม้กางเขน ให้เรา) กับ ลอร์ดเมลเบิร์น ยืนอยู่ใกล้เราทางด้านขวา และ ดยุกอพริมมอนด์ที่ถือคทาอีกองค์หนึ่งยืนอยู่ทางด้านซ้าย ฯลฯ ส่วนนางกำนัลถือชามผ้า ฯลฯ ยืนอยู่ด้านหลังบัลลังก์</p>	<p>- Enthronization มีความหมายเดียวกับ coronation แปลว่า ราชภิเษก แต่เมื่อผู้เขียนเป็นกษัตริย์อยู่แล้ว ใช้คำธรรมดาเป็นพิธีการสวมมงกุฎแทน</p> <p>- Sceptre เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของอังกฤษที่มี ลักษณะเป็นด้ามยาวเหมือนคทา ซึ่งมีสามอย่างคือ คทาทางเขน คทานกพิราบ และคทาแห่งสก๊อตแลนด์</p> <p>ในพิธีบรมราชาภิเษก ส่วนใหญ่จะใช้คทาทางเขน และ คทานกพิราบ ซึ่งแสดงถึงอำนาจของกษัตริย์กับ ศาสนา</p>
<p>When Lord Melbourne's turn to do Homage came, there was loud cheering; they also cheered Lord Grey and the Duke of Wellington; it's a pretty ceremony; they first all touch the Crown, and then</p>	<p>เมื่อถึงเวลาที่ลอร์ดเมลเบิร์นต้องถวายความเคารพ มีเสียง โห่ร้องดังกึกก้อง เช่นเดียวกับคราวลอร์ดเกรย์ และดยุก ออกฟอร์ดลิงตัน เป็นพิธีการที่สวยงามมาก ทุกท่านสัมผัส มงกุฎก่อน แล้วมาจุมพิตที่มือของเรา เมื่อลอร์ดเมลเบิร์น</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>kiss my hand. When my good Lord Melbourne knelt down and kissed my hand, he pressed my hand and I grasped his with all my heart, at which he looked up with his eyes filled with tears and seemed much touched, as he was, I observed, throughout the whole ceremony.</p>	<p>คุกเข่าและจุมพิตมือของเรา ท่านบีบมือของเราด้วย เราจับมือท่านด้วยความรู้สึกทั้งหมดจากใจ ท่านเงยขึ้นมองเรา มีน้ำตาคลอหน่วย เราสังเกตเห็นว่า ท่านดูเหมือนตื่นตัวใจมากตลอดเวลาที่พิธีการดำเนินไป</p>	
<p>After the Homage was concluded I left the Throne, took off my Crown and received the Sacrament; I then put on my Crown again, and re-ascended the Throne, leaning on Lord Melbourne's arm. At the commencement of the Anthem I descended from the Throne, and went into St. Edward's Chapel, with my Ladies, Train-bearers, and Lord Wolloughby, where I took off the Dalmatic robe, Supertunica, etc., and put on the Purple Velvet Kirtle and Mantle, and proceeded again to the Throne, which I ascended leaning on Lord Melbourne's hand.</p>	<p>หลังจากการถวายความเคารพสิ้นสุด เราลงจากบัลลังก์และถอดมงกุฎออก เพื่อไปประกอบพิธีศักดิ์สิทธิ์ จากนั้นเราสวมมงกุฎอีกครั้ง และกลับขึ้นนั่งไปบนบัลลังก์พาดไปที่แขนของลอร์ดเมลเบิร์น ตอนเพลงสวดเริ่มขึ้น เราลงจากบัลลังก์และเข้าไปในโบสถ์เซนต์เอ็ดเวิร์ด พร้อมกับนางสนองพระโอรสธิดา นางกำนัลถือชายผ้า และลอร์ดวอลลัฟบี เราถอดเสื้อคลุมดัลมาติก เสื้อคลุมซูปเปอร์ทูนิกา ฯลฯ และเปลี่ยนมาใส่ชุดกระโปรงเคอร์เทิลและเสื้อคลุมกำมะหยี่สีม่วง แล้วเดินกลับขึ้นไปนั่งบนบัลลังก์อีกครั้งโดยพาดไปหามือของลอร์ดเมลเบิร์น</p>	<p>Sacrament หมายถึง พิธีทางศาสนาคริสต์ที่กำหนดไว้ให้คริสต์ศาสนิกชนนำไปปฏิบัติเพื่อระลึกถึงและนมัสการพระเจ้าผู้เป็นเจ้า</p>
<p>There was another most dear Being present at this ceremony, in the box immediately above the Royal Box, and who witnessed all; it was my dearly</p>	<p>คนสำคัญที่เป็นที่รักมากที่สุดอีกคนหนึ่งมาร่วมงานครั้งนี้ อยู่ตรงที่นั่งด้านบนตรงกับพับพลา และเป็นสักขีพยานในพิธีการทั้งหมดคือ เลห์เชิน ผู้แสนดีเป็นที่รักของเรา เราเห็น</p>	<p>- Being ในที่นี้แปลแบบตีความได้ว่าเป็น คนที่สำคัญในชีวิต - คำว่า "repaired" ไม่ใช่ในความหมายว่า "ซ่อมแซม"</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>beloved angelic Lehzen whose eyes I caught when on the Thorne, and we exchanged smiles. I then again descended from the Throne, and repaired with all the Peers bearing the Regalia, my Ladies and Train-bearers, to St. Edward's Chapel, as it is called; but which Lord Melbourne said, was more unlike a Chapel than anything he had ever seen; for what was called an Altar was covered with sandwiches, bottles of wine, etc. etc.</p>	<p>ไปสปรบตาด้วยตอมนั่งบนบัลลังก์ และเราสองคนยิ้มให้กัน จากนั้นเราลงจากบัลลังก์อีกครั้ง และเข้าไปรวมกลุ่มกับ บรรดาขุนนางที่ถือราชกกุธภัณฑ์ นางสนองพระโอรส และนางกำนัลถือชายผ้า เพื่อไปที่โบสถ์เซนต์เอ็ดเวิร์ด อย่างที่เรียกกัน ลอร์ดเมลเบิร์นบอกว่าไม่ค่อยเหมือนโบสถ์ อย่างที่ท่านเคยเห็นมาก่อน เนื่องจากส่วนที่เรียกว่าแท่น บูชานั้นเต็มไปด้วยขนมปังแซนวิช และขวดเหล้าองุ่น ฯลฯ</p>	<p>แต่แปลตีความได้ว่า “กลับไปยืนในตำแหน่งเดิม”</p>
<p>The Archbishop came in and ought to have delivered the Orb to me, but I had already got it, and he (as usual) was so confused and puzzled and knew nothing, and – went away. Here we waited some minutes. Lord Melbourne took a glass of wine, for he seemed completely tired. The Procession being formed, I replaced my Crown (which I had taken off for a few minutes), took the Orb in my left hand and the Sceptre in my right, and thus loaded, proceeded through the Abbey – which resounded with cheers, to the first robing-room.</p>	<p>ท่านอาร์ชบิชอปทรงพระดำเนนเข้ามา และควรจะทรงส่ง ลูกโลกประดับกางเขนให้เรา แต่เราถือไว้ก่อนแล้ว ท่าน ทรงดูสับสนและพิศวงงงงวยมาก (เช่นเคย) และไม่ทรง ทราบอะไรเลย แล้วก็ทรงพระดำเนนออกไป เราคอยอยู่ใน ที่นี้หลายนาที ลอร์ดเมลเบิร์นดื่มเหล้าองุ่นไปแก้วหนึ่ง เนื่องจากท่านมีท่าทางเหนื่อยเหลือเกิน ในขณะที่กำลังเริ่ม ตั้งขบวน เราสวมมงกุฎอีกครั้ง (ซึ่งเราถอดออกไปได้เพียง ชั่วครู่) ถือลูกโลกประดับกางเขนในมือซ้าย และถือคทา กางเขนในมือขวา แล้วเดินถือทุกอย่างไปตามทางเดิน กลางมหาวิหาร ซึ่งได้ยินเสียงโห่ร้องดังกึกก้อง ไปยังห้อง เปลี่ยนเครื่องทรงประกอบพิธีห้องแรก</p>	<p>- Orb เป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ของอังกฤษอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นทรงกลมเหมือนลูกโลก และมีไม้กางเขน ประดับอยู่ด้านบน เมื่อแปลจึงควรใช้คำว่า “ลูกโลกประดับกางเขน”</p> <p>- Sceptre ในส่วนนี้หมายถึง คทากางเขนที่มักถือคู่กับ ลูกโลกประดับกางเขน ดังตัวอย่างที่เห็นได้จากพิธีบรม ราชาภิเษกของสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 2</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>And here we waited for at least an hour, with all my ladies and Train-bearers; the Peeresses went away about half an hour before I did; Archbishop had (most awkwardly) put the ring on the wrong finger, and the consequence was that I had the greatest difficulty to take it off again, which I at last did with great pain. At about ½ past four I re-entered my carriage, the Crown on my head, and Sceptre and Orb in my hands, and we proceeded the same way we came – the crowds if possible having increased. The enthusiasm, affection, and loyalty were really touching, and I shall ever remember this day as the Proudest of my life! I came home at a little after six, really not feeling tired.</p>	<p>เราคอยอยู่ในห้องนี้อย่างน้อยชั่วโมงหนึ่ง พร้อมกับนางสนองพระโอรสและนางกำนัลถือชายผ้า บรรดาภรรยาขุนนางออกไปก่อนหน้าเราประมาณครึ่งชั่วโมง ท่านอัครสังฆราชเสด็จมาสวมแหวน (อย่างเก๋กึ่งที่สุด) ให้เราผิดนิ้ว ทำให้เราถอดแหวนออกมาด้วยความลำบาก และเจ็บนิ้วมาก ตอนบ่ายสี่โมงครึ่ง เราลุกขึ้นไปนั่งบนรถม้าสวมมงกุฎบนศีรษะ คาทากับลูกโลกอยู่ในมือทั้งสองข้าง แล้วกลับไปตามเส้นทางเดิมเหมือนตอนมา ประชาชนดูเหมือนว่ามีเพิ่มขึ้น ความตื่นเต้น ความรัก และความภักดีจากประชาชนเป็นที่จับใจจริงๆ เราจะจดจำวันนี้ว่าเป็นวันที่ภาคภูมิใจที่สุดในชีวิต เรากลับถึงพระราชวังประมาณหกโมง ไม่รู้สึกเหนื่อยเท่าใดนัก</p>	

3. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1840 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Got up at ¼ to 9 – well and having slept well; and breakfasted at ½ past 9. Mama came before and brought me a Nosegay of orange flowers. My dearest kindest Lehzen gave me a dear little ring. Wrote my journal, and to Lord M. Had my hair dressed and my wreath of orange flowers put on. Saw Albert for the last time alone, as my Bridegroom.</p>	<p>ตื่นนอนตอนแปดโมงสี่สิบห้านาที หลับสบายมาก และกินอาหารเช้าตอนเก้าโมงครึ่ง เสด็จแม่เสด็จมาหาค่อนหน้านี้ และทรงนำช่อดอกส้มมาให้เรา ส่วนเลห์เซ็นที่รักก็ให้แหวนเล็กๆ วงหนึ่ง แล้วมาเขียนบันทึกประจำวัน และจดหมายถึงลอร์ด ม. ทำผมและสวมพวงมาลาดอกส้ม แล้วมาพบกับอัลเบิร์ตตามลำพังครั้งสุดท้าย ในฐานะเจ้าบ่าวของเรา</p>	<p>- ปรับการอ่านเวลาเป็นแบบไทย</p>
<p>At ½ past 12 I set off, dearest Albert having gone before. I wore a white satin gown with a very deep flounce of Honiton lace, imitation of old. I wore my Turkish diamond necklace and earrings, and Albert's beautiful sapphire brooch. Mama and the Duchess of Sutherland went in the carriage with me. I never saw such crowds of people as there were in the Park, and they cheered most enthusiastically. When I arrived at St. James's, I went into the dressing-room where my 12 young Train-bearers were, dressed all in white with white roses, which had a beautiful effect.</p>	<p>เราออกเดินทางตอนเที่ยงครึ่ง อัลเบิร์ตที่รักล่วงหน้าไปก่อนแล้ว เราสวมชุดผ้าแพรตัวยาวสีขาว มีผ้าจีบชายกระโปรงเป็นลูกไม้โฮนิตัน เลียนแบบจากของเก่า สวมสร้อยและต่างหูเพชรตุรกี และเข็มกลัดไพลินน้ำงามของอัลเบิร์ต เสด็จแม่กับดัชเชสออกพื้ทเธอร์แลนด์ขึ้นรถม้าเดียวกับเราไม่เคยเห็นกลุ่มคนมากมายอย่างที่เห็นในอุทยานมาก่อน พวกเขาส่งเสียงโห่ร้องอย่างตื่นเต้น เมื่อถึงโบสถ์เซนต์เจมส์ เราเดินไปยังห้องแต่งตัว มีนางกำนัลถือชายผ้าวิยแวกุ่น 12 คนรออยู่ข้างใน ทุกคนอยู่ในชุดสีขาวติดกุหลาบสีขาว ซึ่งช่างเป็นภาพที่สวยงาม</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Here I waited a little till dearest Albert's Procession had moved into the Chapel. I then went with my Train-bearers and ladies into the Throne room, where the Procession formed; Lord Melbourne in his fine new dress-coat bearing the Sword of State, and Lord Uxbridge and Lord Belfast on either side of him walked immediately before me. Queen Anne's room was full of people, ranged on seats one higher than other, as also in the Guard room, and by the Staircase, – all very friendly; the Procession looked beautiful going downstairs.</p>	<p>เราคอยอยู่ในห้องนี้จนกระทั่งขบวนเสด็จของอัลเบิร์ต เคลื่อนเข้ามาในโบสถ์ แล้วเราเดิน เข้าไปในห้องพระโรงที่มีขบวนตั้งแถวรออยู่ พร้อมกับนางกำนัลถือชายผ้า และนางสนองพระโอษฐ์ ลอร์ดเมลเบิร์นในเสื้อหางยาวชุดใหม่ถือพระแสงดาบ มีลอร์ดอัคซบริดจ์กับลอร์ดเบลฟาสต์อยู่ทั้งสองข้างเดินนำหน้าเรา ห้องควีนแอนน์มีคนเต็มไปหมดนั่งเรียงไปตามลำดับสูงต่ำของฐานันดรศักดิ์ เช่นเดียวกับในห้องทหารรักษาพระองค์ และข้างบันไดขึ้นโบสถ์ ทุกคนล้วนมีน้ำใจไมตรีมาก ขบวนแถวซึ่งสวยงามมากก็ค่อยเคลื่อนลงไปข้างล่าง</p>	
<p>The Flourish of Trumpets ceased as I entered the Chapel, and the organ began to play, which had a beautiful effect. At the Altar, to my right, stood Albert; Mama was on my left as also the Dukes of Sussex and Cambridge and Aunt Augusta, and Princess Sophia Matilda.</p>	<p>เสียงประโคมทรมเปิดหยุดลงเมื่อเราเข้ามาภายในโบสถ์ ออร์แกนเริ่มบรรเลงด้วยเสียงอันไพเราะมาก เมื่ออยู่ตรงหน้าแท่นบูชา อัลเบิร์ตยืนอยู่ด้านขวาของเรา ส่วนเสด็จแม่ประทับอยู่ด้านซ้าย เช่นเดียวกับดยุ๊กออกซฟอร์ดและเคมบริดจ์ เสด็จอาหญิงออกัสตา และเจ้าหญิงโซเฟียมาทิลดา</p>	
<p>The Ceremony was very imposing, and fine and simple, and I think ought to make an everlasting impression on every one who promises at the Altar to keep what he or she promises.</p>	<p>พิธีแต่งงานยิ่งใหญ่มาก สวยงาม และเรียบง่าย เราคิดว่าคงสร้างความประทับใจอย่างไม่มีวันลืมมากเสียจนทุกคนที่ได้มากล่าวคำสัญญาที่แท่นบูชาแห่งนี้ต้องรักษาคำมั่นนั้นไว้</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Dearest Albert repeated everything very distinctly. I felt so happy when the ring was put on, and by Albert. As soon as the Service was over, the Procession returned as it came, with the exception that my beloved Albert led me out. The applause was very great, in the Colour Court as we came through; Lord Melbourne, good man, was very much affected during the Ceremony and at the applause.</p>	<p>อัลเบิร์ตที่รักกล่าวตามทุกคำพูดอย่างชัดถ้อยชัดคำ เรา รู้สึกมีความสุขเหลือเกินเมื่อได้สวมแหวนจากอัลเบิร์ต พอเสร็จพิธีทางศาสนา ขบวนแถวเดินกลับออกไปทางเดิม เหลือแต่อัลเบิร์ตยอตรักเดินนำเราออกไป เสียงปรบมือดัง กึกก้องในห้องคัลเลอร์คอร์ท เมื่อเราทั้งสองเดินผ่าน ลอร์ดเมลเบิร์นผู้แสนดีตื่นตัวใจมากในระหว่างพิธีแต่งงาน และเมื่อมีการปรบมือแสดงความยินดี</p>	
<p>We all returned to the Throne Room, where the Signing of the Register took place; it was first signed by the Archbishop, then by Albert and me, and all the Royal Family. We then went into the Closet, and the Royal Family waited with me there till the ladies had got into their carriages. I gave all the Trainbearers a small eagle as a brooch of turquoise.</p>	<p>เราทั้งสองกลับไปยังห้องพระโรง ซึ่งเป็นที่ประกอบพิธีจดทะเบียนสมรส ท่านอาร์ชบิชอปทรงลงพระนามก่อนเป็นคนแรก ตามด้วยอัลเบิร์ตและเรา แล้วจึงเป็นพระราชวงศ์ทุกพระองค์ จากนั้นเราทั้งสองเข้าไปในห้องเล็ก และมีพระราชวงศ์คอยอยู่กับเราที่นี่จนนางสนองพระโอษฐ์ทั้งหมดขึ้นรถม้าไปแล้ว เราให้เข็มกลัดพลอยเทอร์ควอยซ์รูปนกอินทรีขนาดเล็กกับนางกำนัลถือชายผ้าทุกคน</p>	<p>Signing of the Register เป็นพิธีการจดทะเบียนสมรส หลังจากประกอบพิธีทางศาสนาแล้ว</p>
<p>I then returned to Buckingham Palace alone with Albert; they cheered us really most warmly and heartily the crowd was immense; and the Hall at Buckingham Palace was full of people; they</p>	<p>เรากลับถึงพระราชวังบักกิงแฮมเพียงลำพังกับอัลเบิร์ต ประชาชนส่งเสียงโห่ร้องแสดงความยินดีกับเราสองคน อย่างอบอุ่นและจริงใจ ผู้ชมมีมากมายมหาศาล ในห้องโถงพระราชวังบักกิงแฮมมีคนเต็มไปหมด ส่งเสียงโห่ร้อง</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>cheered us again and again. The great Drawing-room and Throne room were full of people, of rank even, a number of children were there. Lord Melbourne and Lord Clarendon who had arrived stood at the door of the Throne room when we came in.</p>	<p>ให้เราสองคนครั้งแล้วครั้งเล่า ห้องรับรองและห้องพระโรงก็มีคนมากมาย แม้แต่ผู้มีบรรดาศักดิ์ และบรรดาเด็กทั้งหลายก็อยู่ห้องนี้ด้วยเหมือนกัน ลอร์ดเมลเบิร์นและลอร์ดคลาเรนดอนที่มาถึงก่อนแล้วยืนอยู่ตรงประตูห้องพระโรง เมื่อเรากับอัลเบิร์ตเดินเข้ามา</p>	
<p>I went and sat on the sofa in my dressing-room with Albert; and we talked together there from 10 m. to 2 till 20 m. past 2. Then we went downstairs where all the Company was assembled and went into dining room – dearest Albert leading me in – and my Train being borne by 3 Pages. I sat between Albert and Duke of Sussex. My heath and dearest Albert's were drunk. Albert and I drank a glass of wine with Lord Melbourne, who seemed much affected by the whole. Talked to all after the breakfast, and to Lord Melbourne, whose fine coat I praised.</p>	<p>เราเข้าไปนั่งบนโซฟาในห้องแต่งตัวกับอัลเบิร์ต และคุยกันตั้งแต่อีก 10 นาทีบ่ายสองโมงจนถึงบ่ายสองโมง 20 นาที จากนั้นเราสองคนลงมาข้างล่างที่มีแขกเหรื่อทั้งหมดมารวมกัน และเข้าไปในห้องเสวย มีอัลเบิร์ตที่รักเดินนำเราเข้าไป และมีมหาดเล็ก 3 คนถือชายผ้าของเราตามมา เรานั่งกลางระหว่างอัลเบิร์ตและดยุกออฟซัสเซ็กซ์ มีการดื่มอวยพรความสุขให้ทั้งกับเราและอัลเบิร์ตสุดที่รัก เราทั้งสองคนดื่มเหล้าองุ่นแก้วหนึ่งกับลอร์ดเมลเบิร์นซึ่งดูปลาบปลื้มยินดีตลอดช่วงพิธีการ จากนั้นคุยกับทุกคนในงานหลังอาหารเช้าแรก และกับลอร์ดเมลเบิร์น ซึ่งเราเห็นว่าใส่เสื้อคลุมที่สวยงาม</p>	<p>Breakfast อาจแปลได้ว่าเป็นอาหารเช้าแรกของวัน ซึ่งจัดเลี้ยงให้กับแขกเหรื่อที่พระราชวัง หลังจากเสร็จสิ้นพิธีราชาภิเษกสมรสในพระราชวังเซนต์เจมส์</p>
<p>I went upstairs and undressed and put on a white silk gown trimmed with swansdown, and a bonnet with orange flowers. Albert went downstairs and</p>	<p>เราขึ้นไปข้างบนและเปลี่ยนชุดมาเป็นชุดผ้าไหมสีขาวขลิบด้วยขนหงส์ และสวมหมวกปีกรัดคางประดับดอกไม้ ส่วนอัลเบิร์ตลงไปข้างล่างและเปลี่ยนชุด ตอนเวลาอีก</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>undressed. At 20 m. to 4 Lord Melbourne came to me and stayed with me till 10 m. to 4. I shook hands with him and he kissed my hand. Talk of how well everything went off. 'Nothing could have gone off better', he said, and of the people being in such good humor.</p>	<p>20 นาทีถึงป้าย 4 โมง ลอร์ดเมลเบิร์นมาพบเรา และอยู่กับเราจนกระทั่งอีก 10 นาทีถึงป้าย 4 โมง เราจับมือท่านไว้ และท่านจูมพิตที่มือเรา คู่กันถึงทุกสิ่งอย่างในงานวันนี้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเพียงใด ท่านบอกว่า "ไม่มีอะไรดีไปกว่านี้แล้วพะยะค่ะ" และคู่กันเรื่องที่คุณคนต่างมีความเบิกบานใจกับงานของเรา</p>	
<p>Dearest Albert came up and fetched me downstairs, where we took leave of Mama and drove off at near 4; I and Albert alone, which was so delightful. There was an immense crowd of people outside the Palace, and which I must say never ceased till we reached Windsor Castle.</p>	<p>อัลเบิร์ตที่รักก็ขึ้นมารับเราลงไปข้างล่าง เพื่อไปทูลลาเสด็จแม่ และนั่งรถม้าออกไปตอนเกือบป้าย 4 โมง มีเพียงเรากับอัลเบิร์ตเท่านั้น ซึ่งน่าปีติยินดีอย่างยิ่ง มีผู้คนมหาศาลด้านนอกกำแพงพระราชวัง ซึ่งเราบอกได้เลยว่า ยาวไปตลอดทางจนกระทั่งเราสองคนถึงพระราชวังวินด์เซอร์</p>	
<p>Our reception was most enthusiastic and hearty and gratifying in every way; the people quite deafening us; and horsemen and gigs etc, driving along with us. We came through Eton where all the Boys received us most kindly, and cheered and shouted. Really I was quite touched. We only arrived at 7. As soon as we arrived we went to our rooms; my large dressing room is our sitting room; the 3 little blue rooms are his; then the next little</p>	<p>การต้อนรับเรากับอัลเบิร์ตเป็นไปด้วยความกระตือรือร้น อบอุ่นใจและน่าพอใจอย่างที่สุด ผู้คนส่งเสียงให้ร้องเสียงดังแซงแซงจนเราสองคนแทบไม่ได้ยินอะไร มีทหารม้าและรถม้าอื่นๆ ตามมาพร้อมกัน เราสองคนผ่านโรงเรียนอีตัน ซึ่งมีเด็กนักเรียนออกมาต้อนรับอย่างเป็นมิตร ให้ร้องและตะโกนเสียงดัง เราประทับใจมากจริงๆ เราและอัลเบิร์ตมาถึงวินด์เซอร์ตอนหนึ่งทุ่ม แล้วไปยังห้องของเราทั้งสองทันที ห้องแต่งตัวห้องใหญ่ของเราตอนนี้เป็นห้องนั่งเล่นของเราทั้งคู่ ส่วนห้องเล็กสีฟ้า 3 ห้องเป็นห้องของอัลเบิร์ต</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>one his dressing room; then our Bedroom, then my Dressing room; and then Lehzen's rooms.</p>	<p>ห้องเล็กอีกห้องถัดไปเป็นห้องแต่งตัวเธอ แล้วเป็นห้องนอนของเราสองคน ห้องแต่งตัวของเรา และห้องของเลห์เซ็น</p>	
<p>After looking about our rooms for a little while, I went and changed my gown, and then came back to his small sitting room where dearest Albert was sitting and playing; he had put on his Windsor coat; he took me on his knee, and kissed me and was so dear and kind. We had our dinner in our sitting room; but I had such a sick headache that I could eat nothing, and was obliged to lie down in the middle blue room for the remainder of the evening on the sofa, but, ill or not, I never, never spent such an evening!</p>	<p>หลังจากดูห้องของเราสองคนกันสักพักหนึ่งแล้ว เราเข้าไปเปลี่ยนชุด และกลับออกมาที่ห้องนั่งเล่นเล็กของอัลเบิร์ต เหนอัลเบิร์ตสุดที่รักใส่เสื้อคลุมวินด์เซอร์ นั่งเล่นดนตรี เธอให้เรานั่งตักและจูมพิตเรา เธอช่างน่ารักและใจดีเสียเหลือเกิน เราสองคนกินอาหารค่ำในห้องนั่งเล่น แต่ว่าเราปวดหัวมากจนกินอะไรไม่ได้ เลยต้องนอนบนโซฟากลางห้องสีฟ้าตอนช่วงค่านั้น แต่ถึงจะป่วยหรือไม่ เรายังไม่เคยไม่เคยเลยจริงๆ ที่มีช่วงเวลาอันแสนวิเศษอย่างนี้</p>	
<p>My dearest dearest dear Albert sat on a footstool by my side, and his excessive love and affection gave me feelings of heavenly love and happiness, I never could have hoped to have felt before! He clasped me in his arms, and we kissed each other again and again! His beauty, his sweetness and gentleness, really how can I ever be thankful enough to have such a Husband!</p>	<p>อัลเบิร์ต ยอดรัก ยอดดวงใจที่สุดของเรานั่งบนม้าวางเท้าอยู่ข้างเรา ความรักและความเสนหาที่ท่วมทับของอัลเบิร์ต ทำให้เรารู้สึกได้ถึงความรักและความสุขอันสุดแสนวิเศษที่เราไม่เคยคาดคิดว่าจะรู้สึกแบบนี้มาก่อน เธอโอบกอดเราไว้แน่นแนบในอ้อมแขน แล้วเราสองคนจูมพิตกันครั้งแล้วครั้งเล่า ความมดงาม ความน่ารัก และความอ่อนโยนของอัลเบิร์ตทั้งหมด เราไม่รู้จะขอบคุณอย่างไรจริงๆ ที่มีสวามีที่ดีอย่างนี้</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>At ½ past At 20 m. past 10 we both went to bed (of course in one bed), to lie by his side, and in his arms, and his dear bosom, be called by names of tenderness, I have never yet heard used to me before – was bliss beyond belief! Oh! this was the happiest day of my life! – May God help me to do my duty as I ought and be worthy of such blessings.</p>	<p>ตอนสี่ทุ่มยี่สิบนาที เราสองคนเข้านอน (เตียงเดียวกันอยู่แล้ว) เงานอนข้างอัลเบิร์ตตรงอ้อมแขนและหน้าอกของเขอ ได้ยินเสียงเรียกชื่อเราด้วยความรักใคร่ อย่างที่เราไม่เคยได้ยินด้วยความรู้สึกแบบนี้มาก่อน เป็นความสุขสมอย่างเหลือเชื่อทีเดียวเลย โอ้! นี่ช่างเป็นวันที่มีความสุขที่สุดในชีวิตของเรา ขอให้พระเจ้าช่วยเราให้ทำหน้าที่อย่างที่เราสมควรทำ และควรค่าต่อคำอวยพรนั้นด้วยเถิด</p>	

4. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1851 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>This day is one of the greatest and most glorious days of our lives, with which, to my pride and joy the name of my dearly beloved Albert is forever associated! It is a day which makes my heart swell with thankfulness. We began the day with the tenderest greetings and congratulations on the birthday of our dear little Arthur. The Park presented a wonderful spectacle, crowds streaming through it – carriages and troops passing, quite like the Coronation Day, and for</p>	<p>วันนี้เป็นวันที่ยิ่งใหญ่และวิเศษที่สุดในชีวิตของเราสองคน ซึ่งเรามีความภาคภูมิใจและยินดี ที่ชื่อของอัลเบิร์ตยออดรัก สุดดวงใจของเราจะเป็นที่จดจำไปตลอดชั่วกาลนาน เป็นอีกวันหนึ่งทำให้หัวใจของเราเต้นแรงด้วยความเปรมปรีดิ์ เราทั้งสองคนเริ่มต้นวันนี้ด้วยการรับคำทักทายและแสดงความยินดีอย่างอบอุ่นใจที่สุดในวันเกิดของลูกอาร์เธอร์ มองเห็นภาพที่สวยงามน่าทึ่งที่อุทยาน กลุ่มคนหลั่งไหล เข้ามา มีรถม้าและกองทหารผ่านไปมาคล้ายกับวันพิธีราชาภิเษก ทำให้เราเกิดความหวั่นวิตกแบบเดียวกันด้วย วันนี้อากาศสดใสมีแดดออก มองเห็นแต่ความพลุกพล่าน</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
me, the same anxiety. The day was bright, and all bustle and excitement.	และความตื่นเต้นเต็มไปหมด	
At ½ p. 11, the whole procession in 9 state carriages was set in motion. Vicky and Bertie were in our carriage. Vicky was dressed in lace over white satin, with small wreath of pink wild roses, in her hair, and looked very nice. Bertie was in full Highland dress.	เมื่อถึงเวลา 11 โมงครึ่ง ขบวนเสด็จทั้งหมดที่มีรถม้าหลวง 9 คัน เตรียมเคลื่อนขบวนออก วิกกี้และเบอร์ตี้ที่อยู่ในรถม้าเดียวกับเราสองคน วิกกี้สวมชุดผ้าแพรตัวนสีขาวยับด้วยผ้าลูกไม้ มีพวงมาลาดอกกุหลาบป่าสีชมพูขนาดเล็กติดที่ผม ดูสวยงามมาก ส่วนเบอร์ตี้สวมชุดขาวที่ราบสูงสก๊อตแลนด์ เต็มยศ	Highland ในที่นี้หมายถึง สก๊อตแลนด์ ซึ่งมีภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงอยู่ทางตอนเหนือของเกาะอังกฤษ
The Green Park and Hyde Park were one mass of densely crowded human beings, in the highest good humour and most enthusiastic. I never saw Hyde Park look as it did, being filled with crowds as far as the eye could reach. A little rain fell, just as we started; but before we neared the Crystal Palace, the sun shone and gleamed upon the gigantic edifice, upon which the flags of every nation were flying. We drove up Rotten Row and got out of our carriages at the entrance on that side.	อุทยานกรีนปาร์คและไฮด์ปาร์คมีฝูงชนรวมตัวกันอย่างแน่นขนัด ในอารมณ์ที่เบิกบานใจและตื่นเต้นเป็นพิเศษ เราไม่เคยเห็นอุทยานไฮด์ปาร์คแบบนี้มาก่อน มีผู้คนเนืองแน่นยาวไปไกลจนสุดลูกหูลูกตา ขณะที่เราทุกคนเริ่มออกเดินทางมีฝนตกลงมาเล็กน้อย แต่เมื่อเราทั้งหมดใกล้ถึงพระราชวังแก้ว พระอาทิตย์ทอแสงส่องเป็นประกายบนตึกขนาดมหึมาหลังนี้ ด้านบนมีธงทิวจากทุกชาติปลิวพลิ้วไสวอยู่ เราทั้งหมดนั่งรถม้าไปตามถนนร็อตเทินโรว์และลงจากรถม้าตรงหน้าทางเข้าตึกด้านนั้น	- being filled with crowds as far as the eye could reach แปลได้ว่ามีคนอยู่เป็นจำนวนมากยาวออกไปจนไม่สามารถหาจุดสิ้นสุดได้ หรือตรงกับสำนวนที่ว่า “ไปไกลจนสุดลูกหูลูกตา” - Rotten Row เป็นถนนสำหรับม้าวิ่งภายในอุทยานไฮด์ปาร์ค
The glimpse through the iron gates of the Transept, the moving palms and flowers, the myriads of	ภาพที่มองเห็นผ่านประตูเหล็กตรงมุขข้างของตึก ต้นปาล์ม และดอกไม้ที่พริ้วไหวไปมา มีผู้คนมากมายเต็มเฉลียงและ	- glimpse มีความหมายว่า การเหลือบเห็น แต่ในที่นี้แปลตีความว่า เป็นภาพที่เห็นด้วยตาแบบผ่านๆ

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>people filling the galleries and seats around, together with the flourish of trumpets, as we entered the building, gave a sensation I shall never forget, and I felt much moved. We went for a moment into little room where we left our cloaks and found Mama and Mary. Outside all the Princes were standing. In a few seconds we proceeded, Albert leading me having Vicky in his hand, and Bertie holding mine.</p>	<p>ที่นั่งโดยรอบ เสียงทรัมเป็ตที่บรรเลงขณะที่เราทั้งหมดเข้ามาในตึก ทำให้เกิดความตื่นเต้นอย่างที่เราจะไม่มีวันลืม เรารู้สึกตื่นเต้นใจอย่างยิ่ง เราทุกคนเดินเข้าไปอีกจนถึงห้องเล็กห้องหนึ่งเพื่อถอดเสื้อคลุมออกไว้ และพบเสด็จแม่กับแมรี่ ส่วนบรรดาเจ้าชายยืนคอยอยู่ด้านนอก ไม่นานเราทั้งหมดก็เดินต่อไป มีอัลเบิร์ตเดินนำจูงมือวิกก็ไว้ ส่วนเบอर्टี่จูงมือเรา</p>	<p>- I feel much moved ไม่ได้หมายถึงว่า ทำให้เกิดความเคลื่อนไหว แต่เป็นการบ่งบอกความรู้สึกภายในที่เป็นความประทับใจ ตื่นเต้นใจ หรือปีติยินดี</p>
<p>The sight as we came to the centre where the steps and chair (on which I did not sit) was placed, facing the beautiful crystal fountain was magic and impressive. The tremendous cheering, the joy expressed in every face, the vastness of the building, with all its decorations and exhibits, the sound of the organ (with 200 instruments and 600 voices, which seemed nothing), and my beloved Husband the creator of this great 'Peace Festival', uniting the industry and art of all nations of the earth, all this, was indeed moving, and a day to live forever.</p>	<p>ภาพที่มองเห็นตอนเราทุกคนเดินเข้ามายังใจกลางตึกที่มีขั้นบันไดและเก้าอี้ (ซึ่งเราไม่ได้นั่ง) ตั้งอยู่ตรงกันข้ามกับน้ำพุที่ใสเหมือนกระจก ช่างแสนวิเศษและน่าประทับใจ เสียงโห่ร้องที่ตั้งกึกก้อง ความปีติยินดีที่แสดงออกบนใบหน้าทุกคน ความโอ้อ่าของตึกที่มีของประดับตกแต่งและสิ่งของที่จัดแสดง และเสียงออร์แกน (ที่มีเครื่องดนตรี 200 ชนิด และเสียงร้องจาก 600 คน ซึ่งดูเหมือนไม่มีอะไร) และสวามีสุดที่รักของเรา ผู้รังสรรค์ "งานเทศกาลสันติสุข" ที่ยิ่งใหญ่ครั้งนี้ ที่รวมสิ่งผลิตจากเครื่องจักร และศิลปะจากทุกชาติในโลก ทั้งหมดนี้ช่างน่าประทับใจเสียจริง และจะเปวันหนึ่งที่จะอยู่ยืนยงตลอดไป</p>	<p>- Peace Festival แปลว่า เทศกาลสันติสุข ที่เปิดให้ทุกประเทศได้มีโอกาสแสดงสิ่งประดิษฐ์ ศิลปะ และสินค้าของตนโดยไม่ปิดกั้น อาจส่งผลให้เกิดมิตรไมตรีและสันติสุขของบรรดาประเทศต่างๆ</p> <p>- industry แปลว่า "อุตสาหกรรม" แต่ในขณะนั้นซึ่งประเทศในยุโรปเพิ่งมีการปฏิวัติอุตสาหกรรมเกิดขึ้น คำนี้อาจจะยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก จึงเลยมาใช้คำว่า "สิ่งผลิตจากเครื่องจักร" เพื่อให้ดูเข้ากับยุคสมัยนั้น</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>The Nave was full of people, which had not been intended and deafening cheers and waving of handkerchiefs, continued the whole time of our long walk from one end of the building, to the other.</p>	<p>บริเวณโถงกลางตึกมีคนแน่นไปหมด ซึ่งไม่น่าจะมากขนาดนี้ มีเสียงโห่ร้องที่ดังจนไม่ได้ยินอะไร ผู้คนโบกผ้าเช็ดหน้าไปมา ยังคงมีให้เห็นตลอดเวลาที่เราทุกคนเดินตามทางยาวจากปากหนึ่งไปยังอีกปากหนึ่งของตึก</p>	
<p>Every face was bright, and smiling, and many even had tears in their eyes. Many Frenchmen called out 'Vive la Reine'. One could of course see nothing, but what was high up in the Nave, and nothing in the Courts. The organs were but little heard, but the Military Band, at one end, had a very fine effect, playing the March from <i>Athalie</i>, as we passed along.</p>	<p>ใบหน้าแต่ละคนสดใสและยิ้มแย้ม หลายคนมีน้ำตาคลอ ชาวฝรั่งเศสจำนวนมากตะโกนว่า 'Vive la Reine' มองออกไปไม่เห็นอะไรเลย มีเพียงแต่สิ่งที่อยู่สูงขึ้นไปบนโถงกลางตึก ตามทางเดินก็มองไม่เห็นอะไรเลย ได้ยินเสียงออร์แกนเล็กน้อย แต่ได้ยินเสียงวงดุริยางค์ทหารจากอีกปากหนึ่ง ซึ่งไพเราะมาก กำลังเล่นเพลงมาร์ช <i>Athalie</i> ในระหว่างที่เราทุกคนกำลังเดินไปตามทาง</p>	<p>- Vive la Reine แปลว่า ขอจงทรงพระเจริญ ในภาษาฝรั่งเศส ผู้แปลคงภาษาเดิมนั้นไว้ เพื่อให้เกิดอรรถรสที่เจ้าของภาษาเป็นผู้พูดเอง</p>
<p>The Old Duke of Wellington and Lord Anglesey walked arm in arm, which was a touching sight. I saw many acquaintances, amongst those present. We returned to our place and Albert told Lord Breadalbane to declare the Exhibition to be opened, which he did in a loud voice saying 'Her Majesty commands me to declare the Exhibition opened', when there was a flourish of trumpets,</p>	<p>ดยุกออกเวลลิงตัน ผู้สูงวัย และลอร์ดแองเจิลซีย์ เดินคล้องแขนกัน เป็นภาพที่จับใจ เรามองเห็นคนรู้จักมากมาย ซึ่งหลายคนมาร่วมงานวันนี้ เราทุกคนกลับไปอยู่ที่ของตัวเอง อัลเบิร์ตบอกให้ลอร์ดเบรดัลเบนกล่าวเปิดงานเอกซิบิเชน ซึ่งเขากล่าวด้วยเสียงอันดังว่า "สมเด็จพระราชินีนาถมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ากล่าวเปิดงานเอกซิบิเชน ณ บัดนี้" จากนั้นมีเสียงทรัมเป็ตและเสียงโห่ร้องก็ก้องตามมา ทุกคนในงานทั้งรู้สึกตื่นตาตื่นใจและ</p>	<p>- Exhibition มีความหมายว่า "นิทรรศการ" แต่สมัยนั้นเพิ่งมีการจัดงานแบบนี้ครั้งแรกซึ่งรวบรวมสิ่งประดิษฐ์และสินค้าต่างๆ มากมายจากหลายประเทศ คำนี้เริ่มการใช้มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเรียกทับศัพท์ว่า "เอกซิบิเชน" และในเวลาต่อมาเรียกว่า "การแสดงพิพิธภัณฑ์" แต่ว่าจะเลือกใช้คำทับศัพท์แทนเพื่อให้ดูเหมาะสมกับการจัดงานเป็นครั้งแรก</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
followed by immense cheering. Everyone was astounded and delighted.	ยินดีปรีดา	
The return was equally satisfactory – the crowd most enthusiastic and perfect order kept. We reached the Palace at 20 m. past 1 and went out on the balcony, being loudly cheered. The Prince and Princess of Prussia were quite delighted and impressed. That we felt happy and thankful – I need not say – proud of all that had passed and of my beloved one's success.	ตอนขากลับเห็นภาพที่น่าพึงพอใจไม่แพ้กัน ผู้คนแสดงออกถึงความกระตือรือร้นอย่างที่สุด และรักษาระเบียบดีมาก เราทั้งหมดถึงพระราชวังตอนอีกยี่สิบนาทีก่อนบ่ายโมง และออกไปหน้ามุข ได้ยินเสียงโห่ร้องดังกึกก้องมาก เจ้าชายและเจ้าหญิงแห่งปรัสเซียปลื้มปิติและซาบซึ้งใจไปด้วย เราทั้งหมดรู้สึกมีความสุขและรู้สึกขอบคุณมาก และเราคงไม่ต้องพูดว่าภูมิใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นวันนี้และความสำเร็จของสุดที่รักของเราด้วย	
Dear Albert's name is for ever immortalised and the absurd reports of dangers of every kind and sort, set about by a set of people, – the 'soi-disant' fashionables and the most violent protectionists – are silenced. It is therefore doubly satisfactory that all should have gone off so well, and without the slightest accident or mishap.	ชื่อของอัลเบิร์ตสุดที่รักคงอยู่ต่อไปอีกตลอดกาลนาน และรายงานที่ไร้สาระเรื่องอันตรายทุกรูปแบบที่ปล่อยมาจากคนบางกลุ่ม เช่น พวกทำตามสมัยนิยม “จอมปลอม” และพวกโปรเตกชันนิสต์ที่อันตรายที่สุดได้เงียบหายไป จึงเป็นที่น่าพอใจมากขึ้นไปอีกที่ทุกอย่างดำเนินไปด้วยความราบรื่น โดยไม่มีอุบัติเหตุหรืออุปสรรคเกิดขึ้นแม้แต่น้อย	<ul style="list-style-type: none"> - immortalise แปลว่า คงอยู่ต่อไปตลอดกาลนาน - soi-disant แปลว่า จอมปลอม กำมะลอ ขนานนามตัวเอง - protectionism เป็นกลุ่มคนที่สนับสนุนการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศด้วยการเก็บภาษีสินค้านำเข้าในราคาสูง จึงควรเลือกใช้คำทับศัพท์แทน เพื่อให้คงความหมายเดิมไว้

5. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1861 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Went over at 7 as I usually did. It was a bright morning; the sun just rising and shining brightly. Never can I forget how beautiful my darling looked lying there with his face lit up by the rising sun, his eyes usually bright gazing as it were on unseen objects and not taking notice of me. Sir James was very hopeful, so was Dr. Jenner, and said it was a 'decided rally', but that they were all 'very, very anxious'. I asked if I might go out for a breath of fresh air.</p>	<p>ไปที่ห้องอัลเบิร์ตตอน 7 โมงอย่างที่เรากำหนดเป็นประจำ เช้าวันนี้สดใส พระอาทิตย์กำลังขึ้นและทอแสงสว่างไสว เราไม่มีวันลืมได้ว่ายอดรักของเรางดงามเพียงใดเมื่อนอนอยู่ตรงนั้น ใบหน้าฉาบด้วยแสงอาทิตย์ยามเช้า ดวงตาทอประกายสดใสจ้องมองไปยังสิ่งที่มองไม่เห็น และไม่สังเกตเห็นเรา เซอร์เจมส์ยังคงเต็มไปด้วยความหวังมาก เช่นเดียวกับหมอเจนเนอร์ บอกว่า "เป็นการฟื้นพระองค์ที่ชัดเจน" แต่ทั้งสองคนยัง"หวั่นวิตกมาก มากเหลือเกิน" แล้วเราถามว่าจะขอไปสูดอากาศบริสุทธิ์ข้างนอกได้ไหม</p>	<p>- ต้องระบุสถานที่ไปแน่ชัดว่าเสด็จไปที่ใดในที่นี้ พระองค์เสด็จไปเยี่ยมเจ้าชายอัลเบิร์ตที่ห้องบรรทม - it was a 'decided rally' แปลว่า การฟื้นพระองค์ที่ชัดเจน</p>
<p>The doctors answered 'Yes, just close by, for half an hour!' I went out on the Terrace with Alice. The military band was playing at a distance and I burst out crying and came home again. Sir James was very hopeful; he had seen much worse cases. But the breathing was the alarming thing—so rapid, I think 60 respirations in a minute.</p>	<p>หมอบททั้งสองคนตอบว่า "ได้พะยะค่ะ ขอให้ทรงอยู่ใกล้ๆ สักครึ่งชั่วโมง" เราออกไปทางเนินด้านตะวันออกกับอลิส วงดุริยางค์ทหารเล่นดนตรีไกลออกไป เราร้องไห้ออกมาอย่างหนัก และกลับเข้าไปข้างในพระราชวังอีกครั้ง เซอร์เจมส์ยังคงเต็มไปด้วยความหวังมากเช่นเดิม เขาเคยเห็นคนที่เปนนหนักกว่านี้มาแล้ว แต่ว่าการหายใจช่างน่าตกใจนัก เร็วเสียเหลือเกิน เราว่าน่าจะหายใจ 60 ครั้งในหนึ่งนาที</p>	<p>Terrace เป็นพื้นเนินลาดเอียงทางตะวันออกใกล้ห้องส่วนพระองค์ (Private Apartments) ในพระราชวังวินด์เซอร์</p>
<p>I bent over him and said to him 'Es ist Kleines Fräuchen' (it is your little wife) and he bowed his</p>	<p>เราโน้มตัวลงไปหาอัลเบิร์ตและพูดว่า "Es ist Kleines Fräuchen" (ภรรยาสุดที่รักของเธออยู่ที่นี่แล้ว) อัลเบิร์ตก็</p>	<p>- ให้คงภาษาเยอรมันไว้ และใส่คำแปลภาษาไทยในวงเล็บ เพื่อให้เกิดอรรถรสตามต้นฉบับ</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>head; I asked him if he would give me 'ein Kuss' (a kiss) and he did so. He seemed half dozing, quite quiet. I left the room for a moment and sat down on the floor in utter despair. Attempts at consolation from others only made me worse.</p>	<p>พยักหน้า แล้วเรากล่าวว่าจะมอบ ein Kuss (จูมพิต) ให้เราสักครั้งได้ไหม เธอก็จูมพิตเรา อัลเบิร์ตดูเหมือนกึ่งหลับกึ่งตื่น เสียงเสียบมาก เราออกจากห้องไปครู่หนึ่ง และนั่งลงบนพื้นด้วยความสิ้นหวังเป้นที่สุด ใครมาปลอบโยนสักก็ครั้งก็รังแต่จะทำให้เรารู้สึกแย่มากกว่าเดิม</p>	<p>- Attempts at consolation from others ดีความว่า “ใครมาปลอบโยนสักก็ครั้ง” เพื่อเลี่ยงการใช้โครงสร้างตามต้นฉบับ</p>
<p>Alice told me to come in and I took his dear left hand which was already cold, though the breathing was quite gentle and I knelt down by him. Alice was on the other side, Bertie and Lenchen kneeling at the foot of the bed. Two or three long but perfectly gentle breaths were drawn, the hand clasping mine and ... all, all, was over. I stood up, kissed his dear heavenly forehead and called out in a bitter and agonising cry, 'Oh! my dear Darling!'</p>	<p>อลิสมาบอกให้เรากลับเข้าไปในห้อง เราจับมือซ้ายของอัลเบิร์ตที่เย็นเฉียบไปหมดแล้ว แม้ว่าลมหายใจแผ่วเบา เราคุกเข่าลงข้างอัลเบิร์ต อลิสอยู่อีกด้านหนึ่ง เบอร์ตี้และเลนเชนคุกเข่าอยู่ปลายเตียง เสียงลมหายใจยาวแต่เบา มากสองหรือสามครั้งสุดลึกเข้าไป มืออัลเบิร์ตบีบมือของเราไว้ แล้วทั้งหมด ทุกสิ่งทุกอย่างก็สิ้นสุดลง ... เรายืนขึ้นและจูมพิตที่หน้าผากอัลเบิร์ต และร้องเรียกเขาด้วยเสียงร่ำให้ที่ขมขื่นและเจ็บปวด “โอ้ อัลเบิร์ตยอดรัก”</p>	<p>- though the breathing was quite gentle ไม่แปลว่า “ลมหายใจอ่อนโยน” แต่หมายถึง เป็นลมหายใจที่อ่อนและแผ่วมาก</p> <p>- Two of three long but perfectly gentle breaths were drawn แปลดีความว่า “เสียงลมหายใจยาวแต่เบา มากสองหรือสามครั้งสุดลึกเข้าไป”</p> <p>- Darling หมายถึง เจ้าชายอัลเบิร์ต</p>

6. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 10 มีนาคม ค.ศ. 1863 ณ พระราชวังวินด์เซอร์

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>All is over and this (to me) most trying day is past, as a dream, for all seems like a dream now and leaves hardly any impression upon my poor mind and broken heart! Here I sit lonely and desolate, who so need love and tenderness, while our two daughters have each their loving husbands, and Bertie has taken his lovely, pure, sweet Bride to Osborne, such a jewel whom he is indeed lucky to have obtained.</p>	<p>ทุกอย่างจบสิ้นลงแล้วและวันนี้ที่ยากลำบากที่สุด (สำหรับเรา) ผ่านพ้นไปแล้ว อย่างกับความฝัน สำหรับทุกสิ่งตอนนี้ เป็นเหมือนกับความฝันไปแล้ว แทบไม่มีความประทับใจใดเลยในความรู้สึกที่เศร้าสร้อยและหัวใจที่แตกสลายของเรา! เรานั่งอยู่ที่นี้เพียงลำพังและอ้างว้างเปล่าเปลี่ยว ต้องการความรักและความห่วงใย ในขณะที่ลูกสาวของเราสองคนมีสามีอันเป็นที่รัก และเบอร์ตีได้พาเจ้าสาวที่น่ารัก บริสุทธิ อ่อนหวานสดใสไปยังออสบอร์น ช่างเป็นเพชรแท้ที่เบอร์ตี โชคดีได้มาครองไว้จริงๆ</p>	
<p>How I pray God may ever bless them! Oh! What I suffered in the Chapel, where all that was joy, pride, and happiness on January 15th, '58, was repeated without the principal figure of all, the guardian angel of the family, being there. It was indescribable, At one moment, when I first heard the flourish of trumpets, which brought back to my mind my whole life of twenty years at his dear side, safe, proud, secure, and happy, I felt as if I should faint. Only by a violent effort could I succeed in mastering my emotion!</p>	<p>ขอให้พระเป็นเจ้าทรงอำนวยการให้เด็กทั้งสองด้วย! โอ้! เราช่างทรมานเสียจริงตอนอยู่ในโบสถ์ ที่มีความปีติยินดี ความภาคภูมิใจ และความสุขทั้งหมดของเมื่อครั้งที่ 15 มกราคม ปี 58 เวียนกลับมาอีก โดยปราศจากคนสำคัญของทุกสิ่ง เทวดาผู้พิทักษ์ครอบครัวอยู่ที่ตรงนั้น ช่างสุดบรรยายออกเป็นคำพูดได้ ช่วงขณะหนึ่งเมื่อเราได้ยินเสียงทรัมเป็ตเป็นครั้งแรก ทำให้ใจเรานึกย้อนไปถึงชีวิตทั้งหมด ยี่สิบปีเคียงข้างสุดที่รักของเราที่ปลอดภัย น่าภาคภูมิใจ มั่นคง และเป็นสุข เรา รู้สึกราวกับจะเปนมลให้ได้ คงมีแต่ความพยายามอย่างหนักเท่านั้นที่เราจะควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของเราเองได้สำเร็จ</p>	<p>- principal figure ในที่นี้ไม่ได้หมายถึง ตัวละครหลัก แต่หมายความว่า บุคคลที่มีสำคัญต่อชีวิตของผู้เขียน ซึ่งคือ เจ้าชายอัลเบิร์ต</p> <p>- violent effort แปลตีความได้ว่า เป็นความพยายามอย่างหนัก ไม่ได้หมายถึง อะไที่เป็นความรุนแรงเลย</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>But now I must return to the beginning of the day. Directly after breakfast went over to the State Rooms, to embrace darling Alix, and gave her my blessing. Her mother was much affected. Went with her into Alix's bedroom, where she was in her dressing-gown, and very <i>émotionnée</i>. Then I went back to my room, and could see from my windows all the crowds of people assembling and arriving.</p>	<p>แต่ตอนนี้เราคงต้องย้อนกลับไปยังจุดเริ่มต้นของวันนี้ก่อน หลังจากกินอาหารเช้าแล้ว เราแวะไปที่ห้องส่วนตัว เข้าสวมกอดอลิกซ์ที่รัก และอวยพรให้เธอ ส่วนแม่ของเธอรู้สึกตื่นตัวใจมาก เราเดินพร้อมกับเธอไปที่ห้องนอนของอลิกซ์ ซึ่งอยู่ชุดเสื้อคลุมและตื่นเต้นมาก จากนั้นเรากลับไปที่ห้องของตัวเอง และมองจากหน้าต่างเห็นฝูงชนกำลังรวมตัวกัน และเข้ามาอีกเรื่อยๆ</p>	-
<p>Cold from nervousness and agitation, I dressed, wearing my weeds, but a silk gown with crape, a long veil to my cap, and, for the first time since December '61, the ribbon, star, and badge of the Order of the Garter, the latter being one my beloved one had worn, also the Victoria and Albert Order, on which I have had dearest Albert's head put above mine, and a brooch containing a miniature of him set round with diamonds, which I have worn ever since '40.</p>	<p>ขณะรู้สึกหนาวสั่นด้วยความกังวลใจและกระสับกระส่ายไปหมด เราแต่งตัวสวมชุดดำยาวผ้าไหมติดปลอกแขนไว้ทุกซ์ มีผ้าคลุมหน้ายาวไปจรดหมวกกระบัง และ เป็นครั้งแรกตั้งแต่เดือนธันวาคม ปี 61 ที่ใส่สายสะพาย ดารา และเข็มเครื่องราชอิสริยาภรณ์การ์เตอร์ ซึ่งสุดที่รักของเราเคยใส่มาก่อน เครื่องราชอิสริยาภรณ์วิกตอเรียและอัลเบิร์ต ที่มีรูปศีรษะของอัลเบิร์ตสุดที่รักอยู่เหนือศีรษะของเรา และเข็มกลัดรูปจำลองของอัลเบิร์ตล้อมเพชร ซึ่งเราใช้มาตั้งแต่ปี 40</p>	
<p>We started from the usual door, going on to the North Terrace, where we got out and went through a covered way down the small stairs, quite quietly,</p>	<p>เราทั้งหมดออกจากประตูที่ใช้ประจำ เดินขึ้นไปทางเนินลาดด้านเหนือ แล้วผ่านทางเดินที่มีหลังคาลงไปตามบันไดขนาดเล็กอย่างเงียบสงบ เพื่อไปยังสำนักเจ้าอธิการวัด</p>	<p>North Terrace เป็นลานพื่นยกสูงทางด้านทิศเหนือของพระราชวังวินด์เซอร์</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>up into the Deanery. A Guard of Honour was mounted in the Quadrangle. Before I had left I had seen Lenchen in her pretty dress and train, lilac and white, and Louise and sweet baby, the same colours. Louise wore the pearls belonging to dearest Albert's mother, which he had always intended to give her. To see them to go alone was dreadful.</p>	<p>ทหารกองเกียรติยศเตรียมพร้อมในบริเวณลานเนินด้านบน ก่อนที่จะออกมา เราเห็นเลนเช่นในชุดกระโปรงมีชายผ้ายาวสวยน่ารัก สีม่วงอ่อนและขาว ส่วนหลุยส์และลูกเบบี้ตัวน้อยอยู่ในชุดสีเดียวกัน หลุยส์ใส่สร้อยไข่มุกที่เคยเป็นของแม่ของอัลเบิร์ตสุดที่รัก ซึ่งเธอเคยตั้งใจจะให้หลุยส์นานแล้ว ภาพทุกอย่างหมดเดินไปเพียงลำพัง ช่างน่าสลดใจยิ่งนัก</p>	
<p>We waited a short while in the Deanery, and then went along a covered way prepared over the leads, which brought us into the Royal Closet. The divisions had been removed, and, when I stepped up to the window, the Chapel full of smartly dressed people, the Knights of the Garter in their robes, the waving banners, the beautiful window, altar, and reredos to my beloved one's memory, with the bells ringing outside, quite had the effect of a scene in a play.</p>	<p>เราทั้งหมดคอยกันอยู่ในสำนักเจ้าอธิการชั่วคราวหนึ่ง แล้วเดินไปตามทางเดินมีหลังคาที่เตรียมไว้ตลอดทาง ซึ่งนำพวกเราเข้าไปในห้องเล็ก ฉากกั้นได้ยกออกไปแล้ว เมื่อเราก้าวขึ้นไปยังหน้าต่าง เห็นโบสถ์เต็มไปด้วยผู้คนแต่งตัวดูดี สมาชิกเครื่องราชอิสริยาภรณ์การ์เตอร์ในชุดเสื้อคลุมยาว ผืนธงที่ปลิวไสว หน้าต่างโบสถ์ที่งดงาม แท่นบูชา และการประดับฉากหลังแท่นบูชาที่ย้อนรำลึกถึงความทรงจำของอัลเบิร์ตสุดที่รัก พร้อมทั้งเสียงระฆังส่งเสียงดังกังวาน ภายนอกช่างเหมือนกับภาพของละครเรื่องหนึ่ง</p>	<p>Knight ในที่นี้ไม่ได้แปลโดยตรงว่า อัศวิน แต่เป็นผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์การ์เตอร์ใน และแต่งตั้งบรรดาศักดิ์ขุนนาง จึงเลือกแปลว่า สมาชิกเครื่องราชอิสริยาภรณ์การ์เตอร์</p>
<p>Sat down feeling strange and bewildered. When the procession entered to the playing of the March in <i>Athalie</i>, and after Aunt Cambridge, Mary, and</p>	<p>เรานั่งประจำที่รู้สึกประหลาดและงุนงงสับสน เมื่อขบวนแถวเข้ามาถึงตอนที่เพลงมาร์ช <i>Athalie</i> เริ่มบรรเลง จากนั้นเป็นเสด็จอาหญิงเคมบริดจ์ แม่รี และลูกที่ขาดพ่อทั้ง</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>our five fatherless children (the three girls and two little boys) came into the view, the latter without either parent (at Vicky's wedding they walked before, behind and near me), I felt terribly overcome.</p>	<p>ห้าคน (ลูกสาวสามคน และลูกชายสองคน) ททยอยเข้ามา กลุ่มหลังสุดไม่มีทั้งพ่อและแม่ (ตอนงานแต่งงานของวิกกีก็เดินนำหน้า ตามหลัง และใกล้เรา) เรารู้สึกสะเทือนใจอย่างมาก</p>	
<p>I could not take my eyes off precious little baby, with her golden hair and large nosegay, and smiled at her as she made a beautiful curtsey. Everyone bowed to me. I quite overlooked Alice coming in, looking extremely well in a violet dress, covered with her wedding lace, and, a violet velvet train, from the shoulders trimmed with the miniver beloved Mama had worn at Vicky's wedding, Louis in the Garter robes leading her.</p>	<p>เราจะสายตาไปจากลูกเบบี๋ตัวน้อยที่น่ารักที่มีผมสีทอง และช่อดอกไม้ใหญ่ในมือไม่ได้ แล้วยิ้มให้เธอตอนที่ทำท่าถอนสายบัวอย่างสวยงาม ทุกคนถวายนับนิ้วให้เรา แล้วเราก็เหมือนจะเห็นอลิสกำลังเดินเข้ามา ดูดีอย่างที่สุดในชุดสีม่วงทับด้วยผ้าลูกไม้สีขาว และชายผ้ากำมะหยี่สีม่วง ตั้งแต่หัวไหล่ขลิบด้วยขนมินิเวอร์ ที่เสด็จแม่ที่รักทรงเคยใส่ตอนงานแต่งงานของวิกกี ส่วนหลุยส์สวมชุดเสื้อคลุมการ์เตอร์เดินนำอลิสเข้ามา</p>	<p>Wedding lace ไม่ใช่แปลว่า ผ้าลูกไม้ชุดแต่งงาน แต่น่าจะตีความได้ว่าเป็นผ้าลูกไม้สีขาวสำหรับคลุมทับชุดแต่งงาน</p>
<p>Last came dear Vicky (leading little William), in a white satin dress trimmed with ermine, etc. When she caught sight of me, coming up the Choir, she made very low curtsey, with an inexpressible look of love and respect, which had a most touching effect. There was a pause, and then the trumpets sounded again, and our boy, supported by Ernest</p>	<p>ส่วนวิกกี (เดินนำวิลเลียมตัวน้อย) เข้ามาเป็นคนสุดท้ายในชุดผ้าแพรตัวสีขาวขลิบด้วยขนเออร์มิน ฯลฯ เมื่อเธอมองเห็นเรา ตอนเดินมาตามทางระหว่างแท่นบูชาที่นั่งนั่งแขก เธอย่อถอนสายบัวต่ำมาก พร้อมกับส่งสายตาแห่งความรักและเคารพที่เกินบรรยาย ซึ่งเป็นภาพที่น่าตื่นตื้นใจที่สุด มีการหยุดพักชั่วคราวหนึ่ง จากนั้นเสียงทรัมเป็ตดังขึ้นอีกครั้ง แล้วลูกชายของเราสองคนที่ขนานข้างมาด้วย</p>	<p>- choir เป็นพื้นที่ในโบสถ์ที่อยู่ระหว่างแท่นบูชาที่นั่งของคริสตศาสนิกชน</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>C(oburg) and Fritz, all in Garter robes, entered; Bertie looking pale and nervous. He bowed to me, and during the long wait for his Bride kept constantly looking up at me, with an anxious, clinging look, which touched me much.</p>	<p>เออร์เนสท์ ค. (โคบูร์ก) และฟริตซ์ ในชุดเสื้อคลุมการ์เตอร์ เบอร์ตี้ดูหน้าซีดและกระวนกระวาย เขาถวายคำนับให้เรา และระหว่างรอเจ้าสาวอยู่นานก็แหงนหน้ามองเราอยู่ตลอด ด้วยสายตาที่หวั่นวิตกและขอให้ช่วยเหลือ ซึ่งจับใจเรามาก</p>	
<p>At length she appeared, the band playing Handel's Processional March, with her eight Bridesmaids, looking very lovely. She was trembling and very pale. Dearest Albert's Chorale was sung, which affected me much, and then the service proceeded. When it was over, the young couple looked up at me, and I gave them an affectionate nod and kissed my hand to sweet Alix. They left together, immediately followed by all the others.</p>	<p>ในที่สุดเจ้าสาวก็ปรากฏตัวเข้ามา พร้อมกับเพื่อนเจ้าสาวแปดคน ดูน่ารักมาก วงดนตรีบรรเลงเพลงโปรเซสชันนอล มาร์ชจิ้งหะข้าของแฮนเดล เธอตัวสั่นและหน้าซีดมาก เพลงคอเรลของอัลเบิร์ตที่รักเริ่มร้องขึ้น ซึ่งประทับใจเรามาก และพิธีทางศาสนาก็ดำเนินไป เมื่อสิ้นสุดพิธีแล้ว คู่บ่าวสาวเงยหน้าขึ้นมองเรา เราพยักหน้าให้ด้วยความรัก และส่งจูมพิตผ่านมือเราไปให้อลิซที่น่ารัก จากนั้นทั้งบ่าวสาวก็ออกไปพร้อมกัน ตามด้วยคนอื่นๆ ทั้งหมด</p>	
<p>I went back to the Castle, getting out to the North Terrace, and went upstairs for a few minutes. Then hearing the couple were coming, I hastened down the Grand Staircase (the first time since my misfortune) where all the Beefeaters were drawn up. My only thought was that of welcoming our children, and I stepped out and embraced both</p>	<p>เรากลับมาที่พระราชวัง เดินออกไปทางเนินลาดด้านเหนือ แล้วกลับขึ้นไปบนเพียงครู่หนึ่ง แล้วได้ยินเสียงคู่บ่าวสาวกำลังมาถึง เรารีบลงไปทางบันไดใหญ่ (เป็นครั้งแรกตั้งแต่คราวเคราะห์ร้าย) ที่มีเจ้าพนักงานดูแลความเรียบร้อยมาคอยอยู่ สิ่งเดียวที่เราคิดอยู่ตอนนี้คือลงไปต้อนรับเราลูกทั้งสองของเรา เราก้าวออกไปหาและโอบกอดทั้งเบอร์ตี้และอลิซไว้อย่างอบอุ่นที่สุด แล้วเดินกลับขึ้นข้างบน</p>	<p>- Castle หมายถึง ส่วนที่เป็นตัวปราสาทหอคกลมและส่วนที่เป็นที่ประทับ ซึ่งอยู่คนละฝั่งกับส่วนที่เป็นโบสถ์ที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา</p> <p>- Beefeaters แปลแบบตีความว่าเป็น "เจ้าพนักงานดูแลความเรียบร้อย"</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>dear Bertie and Alix most warmly, walking upstairs next to them and past several of the guests, who had already arrived.</p>	<p>พร้อมกับทั้งสองคน ผ่านแขกหรือหลายคนที่มาถึง พระราชวังแล้ว</p>	
<p>Went then with Alice over to the Dining-room, and afterwards to the White Drawing-room, where the young couple and all the other came, for the signing of the Register, which took a very long time. A family luncheon of thirty-eight followed, in the Dining-room.</p>	<p>จากนั้นมาที่ห้องเสวยพร้อมกับอลิส แล้วไปยังห้องนั่งเล่น สีขาวที่มีคูบัวสาวและแขกทั้งหมดที่มาถึง เพื่อร่วมพิธีจดทะเบียนสมรส ซึ่งใช้เวลานานมาก ต่อมาเป็นพิธีเลี้ยงอาหารภายในครอบครัวสามสิบแปดคนในห้องเสวย</p>	
<p>Shortly afterwards went over with Lenchen, baby, etc., to the other side, where all the family were assembled, and Bertie soon appeared, then darling Alix, looking lovely in a white silk dress, lace shawl, and white bonnet with orange flowers. She was much agitated and affected, and was embraced by all her family, who were in tears; then I once more embraced her and Bertie, with feelings I cannot describe, and gave them my warmest blessing.</p>	<p>ครู่หนึ่งหลังจากนั้น เราเดินพร้อมกับเลนเช่น ลูกเบบี้ ฯลฯ ไปยังอีกด้านหนึ่ง ซึ่งพระราชวงศ์ทุกคนพร้อมตัวกัน และไม่นานเบอร์ตีก็มาถึง ตามมาด้วยอลิกซ์ ดูน่ารักมาก ในชุดผ้าไหมสีขาว ผ้าคลุมไหล่ลูกไม้ และหมวกรัดได้คาง สีขาวประดับดอกส้ม เธอดูกระสับกระส่ายและตื่นเต้น เราได้รับการสวมกอดจากครอบครัวของเธอ ซึ่งมีน้ำตาไหล ออกมา แล้วเราก็สวมกอดเธอกับเบอร์ตีอีกครั้งหนึ่ง ด้วยความรู้สึกที่เราบรรยายออกมาไม่ได้ และมอบคำอวยพรที่อบอุ่นที่สุดกับทั้งสองคนไปด้วย</p>	
<p>When I saw them go down the crowded staircase, I hurried back to the Corridor, and from there saw</p>	<p>เมื่อเราเห็นคูบัวสาวเดินลงบันไดที่คนอยู่เนืองแน่นแล้ว เรายรีบกลับขึ้นไปที่ระเบียงทางเดินยาว มองจากตรงนั้นลงไป</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>the open carriage in which the young couple were seated, and they stopped for a moment under the window, Bertie standing up, and both looking up lovingly at me.</p>	<p>เห็นรถม้าเปิดประทุนที่ทั้งสองคนนั่งอยู่ รถหยุดอยู่ตรงใต้หน้าต่างคู่หนึ่ง เบอร์ตียืนขึ้น ทั้งคู่มองขึ้นมาที่เราอย่างรักใคร่</p>	
<p>Then we hastened to my room, where I saw them drive off, through the enthusiastic crowds. It was so like our driving away twenty-three years ago to Windsor, amidst the same crowds and shouts of joy! Aunt Cambridge and Mary came in to wish me good-bye, and then I drove with Lenchen down to the Mausoleum, and prayed by that beloved resting place, feeling soothed and calmed.</p>	<p>จากนั้นเรารีบกลับไปห้องของตัวเอง ซึ่งเห็นทั้งสองคนนั่งรถม้าออกไปผ่านฝูงชนที่ส่งเสียงโห่ร้องอย่างตื่นเต้น ภาพนั้นเหมือนกับตอนเราและอัลเบิร์ตนั่งรถม้ามาที่พระราชวังวินด์เซอร์เมื่อยี่สิบสามปีก่อน ท่ามกลางฝูงชนและเสียงร้องตะโกนด้วยความยินดีแบบเดียวกัน เสด็จอำมหึงเคมบริดจ์และแมรีเข้ามากล่าวลากับเรา แล้วเรานั่งรถม้ากับเลนเชนออกไปที่สุสานหลวง เพื่อไปสวดอธิษฐานข้างหลุมศพสุดที่รักของเรา รู้สึกคลายกังวลและจิตใจสงบ</p>	

7. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1887 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>This very eventful day has come and is passed. It will be very difficult to describe it, but all went off admirably. This day, fifty years ago, I had to go with a full Sovereign's escort to St James's Palace, to appear at my proclamation, which was very painful to me, and is no longer to take place.</p>	<p>วันที่มีความหมายนี้ได้มาถึงและผ่านพ้นไปแล้ว บรรยายออกมาเป็นคำพูดได้ยากเหลือเกิน แต่ทุกอย่างก็ผ่านพ้นไปด้วยดี วันเดียวกันนี้เมื่อห้าสิบปีก่อน เราต้องไปยังพระราชวังเซนต์เจมส์พร้อมกับทหารรักษาพระองค์ เพื่อร่วมในพิธีประกาศสถาปนาของเรา ซึ่งน่าเจ็บปวดมาก และจะไม่เกิดขึ้นอีกต่อไป</p>	
<p>The morning was beautiful and bright with a fresh air. Troops began passing early with bands playing, and one heard constant cheering. The scene outside was most animated, and reminded me of the opening of the Great Exhibition, which also took place on a very fine day. Received many beautiful nosegays and presents.</p>	<p>ตอนเช้าบรรยากาศสวยงามและสว่างสดใส อากาศสดชื่น กองทหารเริ่มเดินแถวกันตั้งแต่เช้า มีวงดนตรีบรรเลงเพลง และมีคนได้ยินเสียงโห่ร้องอยู่ตลอดเวลา ภาพด้านนอกช่างดูมีชีวิตชีวา และทำให้เรานึกถึงเมื่อคราวเปิดงานเอ็กซิบิชั่นครั้งใหญ่ ซึ่งจัดขึ้นในวันที่อากาศแจ่มใส ได้รับช่อดอกไม้และของขวัญสวยงามมากมาย</p>	
<p>As I left the breakfast-room, met the Connaught children and little Willy of Prussia, who is a dear little boy. Then dressed, wearing a dress and bonnet trimmed with white point d'Alençon, diamond ornaments in my bonnet, and pearls around my neck, with all my orders.</p>	<p>หลังจากออกจากห้องเสวยอาหารเช้า ก็มาเจอหลานตระกูลคอนน็อต และวิลลีแห่งปรัสเซียตัวน้อย ซึ่งเป็นเด็กน่ารัก จากนั้นเรากลับไปแต่งตัว สวมชุดยาวและหมวกปีกกว้างได้คางขลิบด้วยลูกไม้อาลองซงสีขาว และเครื่องประดับเพชรสวมไข่มุกที่คอ พร้อมทั้งติดเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทั้งหมดด้วย</p>	<p>- Connaught children ในที่นี้ต้องแปลว่าเป็นหลานจากตระกูลคอนน็อต เนื่องจากเป็นพระโอรสธิดาของเจ้าชายอาร์เธอร์ ดยุกแห่งคอนน็อต</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>At half-past eleven we left the Palace, I driving in a handsomely gilt landau drawn by six of the Creams, with dear Vicky and Alix, who sat on the back seat. Just in front of my carriage rode the 12 Indian officers, and in front of them my 3 sons, 5 sons-in-law, 9 grandsons and grandsons-in-law. Then came the carriages containing my 3 other daughters, 3 daughters-in-law, granddaughters, one granddaughter-in-law, and some of the suite.</p>	<p>ตอนสิบเอ็ดโมงครึ่ง เราทุกคนออกจากพระราชวัง เรายิ่งไปรถม้าสีทองงามสง่าเทียมม้าสีครีมหกตัว ไปพร้อมกับวิกกีที่รักและอลิซ ซึ่งนั่งอยู่ด้านหลัง ด้านหน้ารถม้าของเรามีทหารอินเดีย 12 นายขี่ม้าอยู่ ถัดไปข้างหน้าเป็นลูกชาย 3 คน ลูกเขย 5 คน หลานชาย และหลานเขย 9 คน ส่วนรถม้าที่ตามมาเป็นของลูกสาว 3 คน ลูกสะใภ้ 3 คน หลานสาวและหลานสะใภ้ พร้อมกับข้าราชการบริพารบางคน</p>	
<p>All the other Royalties went in a separate procession. George Cambridge rode the whole way next to my carriage, and the Master of the Horse, Equerries, etc., behind it with of course a Sovereign's escort. It was a really magnificent sight.</p>	<p>ส่วนเจ้านายพระองค์อื่นๆ เสด็จไปในอีกขบวนหนึ่ง จอร์จเคมบริดจ์ขี่ม้าขนานข้างรถม้าของเรามาตลอดทาง และเจ้ากรมอศวรราช ราชองค์รักษ์ ฯลฯ อยู่ด้านหลังกับทหารรักษาพระองค์ เป็นภาพที่งามสง่ามากจริงๆ</p>	
<p>At the door (of Westminster Abbey) I was received by the clergy, with the Archbishop of Canterbury and Dean at their head, in the copes of rich velvet and gold, which had been worn at the Coronation. The crowds from the Palace gates up to the Abbey were enormous, and there was such an</p>	<p>เมื่อมาถึงตรงหน้าประตู (ของมหาวิหารเวสต์มินสเตอร์) เราได้รับการต้อนรับจากบาทหลวง โดยมีอาร์ชบิชอปแห่งแคนเทอเบอรี และเจ้าอธิการวัดเป็นประธาน ในชุดเสื้อคลุมกำมะหยี่ทั้งชุด และเป็นสีทอง ซึ่งสวมเมื่อคราวพิธีราชาภิเษก ผู้คนจากหน้าประตูพระราชวังไปถึงมหาวิหารเนืองแน่นไปตลอดทาง เป็นภาพความตื่นเต้นที่ไม่ธรรมดา</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>extraordinary outburst of enthusiasm as I had hardly ever seen in London before; all the people seemed to be in such good humour.</p>	<p>อย่างที่เรแทบไม่เคยเห็นในลอนดอนมาก่อน ประชาชนทั้งหมดดูเหมือนมีความสุขเป็นอย่างมาก</p>	
<p>The old Chelsea Pensioners were in a stand near the Arch. The decorations along Piccadilly were quite beautiful, and there were most touching inscriptions. Seats and platforms were arranged up to the tops of the houses, and such waving of hands. Piccadilly, Regent Street, and Pall Mall were all alike most festively decorated. Many schools out, and many well-known faces were seen.</p>	<p>ทหารเกษียณเชลซีผู้สูงวัยอยู่ตรงแท่นที่นั่งใกล้ซุ้มประตูโค้ง การประดับตกแต่งตลอดแนวถนนปีคาดีลลีค่อนข้างสวยงาม และมีข้อความที่น่าประทับใจมากมาย ที่นั่งและแท่นยกพื้นจัดไว้ขึ้นไปสูงถึงหลังคาบ้าน เห็นมือโบกให้ละลานตา ถนนปีคาดีลลี ถนนรีเจนต์ และถนนพัลมอลล์ ตกแต่งอย่างรื่นเริงเอิกเกริก โรงเรียนหลายแห่งปิดเรียน และเราเห็นบุคคลชื่อดังเป็นที่รู้จักหลายคนด้วย</p>	<p>- Chelsea Pensioner เป็นข้าราชการทหารที่เกษียณและรับเงินบำนาญ โดยอาศัยอยู่ในบ้านพักคนชราในโรงพยาบาลเชลซี (Royal Hospital Chelsea)</p>
<p>I sat alone (oh! without my beloved husband, for whom this would have been such a proud day!) where I sat forty-nine years ago and received the homage of the Princes and Peers, but in the old Coronation Chair of Edward III, with the old stone brought from Scotland, on which the old Kings of Scotland used to be crowned. My robes were beautifully draped on the chair. The service was very well done and arranged.</p>	<p>เรานั่งอยู่คนเดียว (โอ้! ไม่มีสวามีสุดที่รัก ซึ่งวันนี้ น่าจะเป็นวันที่น่าภาคภูมิใจของเขาด้วยเหมือนกัน!) ตรงที่ที่เราเคยนั่งเมื่อสี่สิบเก้าปีก่อน และรับการถวายเคารพจากบรรดาเจ้าชายและขุนนาง บนบัลลังก์ราชาภิเษกของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ 3 ที่มีก้อนหินเก้านำมาจากสก๊อตแลนด์ ซึ่งพระเจ้ากรุงสก๊อตแลนด์สมัยก่อนเคยใช้ในพิธีการสวมมงกุฎ ชุดเสื้อคลุมของเราพาดไปบนบัลลังก์ก็อย่างสวยงาม พิธีทางศาสนาดำเนินไปด้วยดีและจัดเตรียมได้อย่างเรียบร้อยมาก</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>The <i>Te Deum</i>, by my darling Albert, sounded beautiful. When the service was concluded, each of my sons, sons-in-law, grandsons (including little Alfred), and grandsons-in-law, stepped forward, bowed, and in succession kissed my hand, I kissing each; and the same with the daughters, daughters-in-law, grand-daughters, and the granddaughter-in-law. They curtsied as they came up and I embraced them warmly. It was a very moving moment, and tears were in some of their eyes.</p>	<p>เพลง <i>Te Deum</i> ที่แต่งโดยอัลเบิร์ตสุดที่รักของเรา บรรเลงด้วยความไพเราะ เมื่อพิธีทางศาสนาสิ้นสุดลง ลูกชาย ลูกเขย หลานชาย (รวมถึงอัลเฟรดน้อย) และหลานเขย แต่ละคนก้าวมาข้างหน้า ถวายคำนับ และจุมพิตมือเรา ทีละคนเรียงต่อกันไป เราก็จุมพิตตอบทุกคน เช่นเดียวกับ ลูกสาว ลูกสะใภ้ หลานสาว และหลานสะใภ้ ทุกคนถอนสายบัวเมื่อเดินเข้ามาหาเรา เราสวมกอดทุกคนอย่างอบอุ่น เป็นช่วงเวลาที่น่าประทับใจ และบางคนมีน้ำตาคลอด้วย</p>	
<p>The procession then reformed, and we went out as we came in, resting a moment in the waiting-room, whilst the Princes were all getting on their horses. The whole ceremony, particularly the outside procession and progress, took twenty minutes longer than was expected.</p>	<p>ขบวนแถวตั้งขึ้นอีกรอบ และเราทั้งหมดออกไปทางเดิมเหมือนตอนที่เข้ามา พักคอยอยู่สักครู่หนึ่งในห้องรับรอง ขณะที่บรรดาเจ้าชายไปขึ้นม้าของตัวเอง พิธีการทั้งหมด โดยเฉพาะขบวนแถวและการเดินแถวด้านนอกใช้เวลา นานกว่าที่คิดไว้สี่สิบนาที</p>	<p>Took twenty minutes longer than was expected แปลและปรับเป็นโครงสร้างภาษาไทยได้ว่า “ใช้เวลานานกว่าที่คิดไว้สี่สิบนาที”</p>
<p>The Sovereign's procession started too late, which made us, who had waited, later in leaving the Palace, and there were many stoppages, which is almost unavoidable in long processions. Came</p>	<p>ขบวนเสด็จของกษัตริย์เริ่มตั้งแถวช้ามาก ทำให้พวกเราที่คอยกันอยู่ออกจากพระราชวังช้ามากกว่าเดิม และมีช่วงการหยุดหลายครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เลี่ยงไม่ได้เลยในขบวนแถวที่ยาวเหยียด กลับมาอีกทางหนึ่งจนพวกเราทุกคน</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>back another way until we got into Piccadilly. The heat of the sun was very great, but there was a good deal of wind, which was a great relief.</p>	<p>มาถึงถนนปีคาดีลลี่ ความร้อนจากพระอาทิตย์มีมากเลย ทีเดียว แต่ยังมีลมพอสสมควร ซึ่งช่วยคลายร้อนได้มาก เหมือนกัน</p>	
<p>We only got back at a quarter to three. Went at once to my room to take off my bonnet and put on my cap. Gave Jubilee brooches to all my daughters, daughters-in-law, granddaughters, granddaughter-in-law, and pins to all my sons, sons-in-law, grandsons, and grandsons-in-law and George Cambridge.</p>	<p>พวกเราทั้งหมดกลับมาถึงตอนอีกสิบห้านาทีที่บ่ายสามโมง เรากลับไปยังห้องของเราทันทีและถอดหมวกปีกกว้างได้คาง ออก และสวมหมวกกระบังแทน มอบเข็มกาญจนากิเชก ให้กับลูกสาว ลูกสะใภ้ หลานสาว และหลานสะใภ้ และ เข็มกลัดให้กับลูกชาย ลูกเขย หลานชาย หลายเขย และ จอร์จ เคมบริดจ์</p>	
<p>Only at four did we sit down to luncheon, to which all came. The King of Saxony led me in, and the King of Denmark with Marie of Belgium sat on my other side. After luncheon, I stood on the small balcony of the Blue Room which looks out on the garden, and saw the Bluejackets march past.</p>	<p>พอถึงบ่ายสี่โมง เราทุกคนนั่งกันอยู่ในห้องเสวย ทุกท่านมา กันครบหมดเข้ามาแล้ว พระเจ้ากรุงแซ็กโซนีเสด็จนำเรา เข้ามา ส่วนพระเจ้ากรุงเดนมาร์กและมารีแห่งเบลเยียม ประทับอยู่อีกด้านหนึ่งของเรา หลังจากกินอาหารเสร็จแล้ว เรามายืนตรงหน้ามุขห้องสีฟ้าซึ่งหันออกไปทางสวน และ ตรวจแถวทหารบลูแจ็กเก็ตที่สวนสนามผ่านไป</p>	
<p>After this we went into the small Ball-room, where the present given me by all my children was placed. It is a very handsome piece of plate. The Queen of Hawaii gave me a present of very rare feathers, but very strangely arranged as a wreath</p>	<p>หลังจากนั้นเราทั้งหมดไปยังห้องเต้นรำ ที่มีของขวัญจาก บรรดาลูกๆ ที่มอบให้เราวางอยู่ เบนจามสวอยงามประณีต มาก พระราชินีแห่งฮาวายมอบของขวัญเป็นขนนกหายาก จัดเรียงแบบแปลกๆ เบนพวงมาลารูปอักษรย่อชื่อเราที่ เป็นขนนกเช่นกันบนพื้นหลังสีดำ ใส่กรอบมาด้วย</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
about my monogram, also in feathers on a black ground, framed.		
I felt quite exhausted by this time and ready to faint, so I got into my rolling chair and was rolled back to my room.	เรารู้สึกเหนื่อยล้ามากในเวลานี้ และพร้อมจะเปนมลได้ทุกเมื่อ เราเลยนั่งเก้าอี้รถเข็นกลับไปห้องตัวเอง	
Here I lay down on the sofa and rested, doing nothing but opening telegrams, coming from every part of the country, so that they could no longer be acknowledged, and this will have to be done through the papers.	เมื่อถึงห้องเรานอนลงบนโซฟาและพักผ่อน ไม่ทำอะไรนอกจากเปิดอ่านโทรเลข ที่มาจากทุกสารทิศของประเทศ เพื่อไม่ให้เป็นเพียงการรับรู้อีกต่อไป และต้องเขียนตอบโทรเลขทั้งหมดนี้ลงกระดาษ	
Dinner was again in the Supper-room. I wore a dress with rose, thistle, and shamrock embroidered in silver on it, and my large diamonds. The King of Denmark led me in, and I sat between him and Leopold of Belgium. The King of Denmark, who is so kind and amiable, gave out my health at dessert saying, "I beg to propose the health of Her Majesty - God bless her"	อาหารค่ำจัดขึ้นอีกครั้งในห้องเสวยอาหารค่ำ เราสวมชุดกระโปรงติดดอกกุหลาบ ดอกทิสเทิล และดอกแฉิมร็อกปักด้วยเงิน และเครื่องเพชรชุดใหญ่ พระเจ้ากรุงเดนมาร์กเสด็จนำเราเข้ามา และเรานั่งอยู่ตรงกลางระหว่างพระองค์กับเลโอโพลด์แห่งเบลเยียม พระเจ้ากรุงเดนมาร์กซึ่งทรงมีพระเมตตาและไม่ตรีจิต ต่อมอวยพรให้กับเราตอนรับของหวานโดยกล่าวว่า "ข้าพเจ้าขอตั้งอวยพรให้กับสมเด็จพระราชินีนาถ ขอให้พระเป็นเจ้าคุ้มครองพระองค์ด้วย"	
And after <i>God Save the Queen</i> had been played, Bertie proposed the healths of the Sovereigns and Royal guests now assembled here, doing so in my	หลังจากเพลง <i>God Save the Queen</i> บรรเลงจบแล้ว เบอร์ตี้ได้ตั้งอวยพรให้พระประมุขและพระราชอาคันตุกะที่มาารวมกันอยู่ในห้องนี้ โดยกล่าวอวยพรในนามของเรา	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>name. We went into the Ballroom, where I spoke to the Indian Princes and received all the Corps Diplomatique, Foreign Envoys and suites, the latter being each presented by their Princes.</p>	<p>เราทั้งหมดมายังห้องเต้นรำ ที่เราได้คุยกับเจ้าชายจากอินเดีย และรับคณะทูตานุทูต ผู้แทนทางการทูตจากต่างประเทศ และบรรดาผู้ติดตาม ซึ่งกลุ่มหลังมีเจ้านายของตนเป็นผู้แนะนำ</p>	
<p>I was half dead with fatigue, and after sitting down a moment with Marie of Belgium, slipped away and was rolled back to my room, and to the Chinese room to try and see something of the very general illuminations, but could not see much.</p>	<p>เราเหนื่อยมาก และหลังจากนั่งพักสักครู่หนึ่งกับมารีแห่งเบลเยียม ก็ออกไปจากห้องเต้นรำ นั่งเก้าอี้รถเข็นกลับไปห้องของเรา และไปที่ห้องจีน เพื่อพยายามดูการจุดพลุดอกไม้ไฟสักนิดหนึ่ง แต่ไม่เห็นอะไรมากเท่าใดนัก</p>	
<p>The noise of the crowd, which began yesterday, went on till late. Felt truly grateful that all had passed off so admirably, and this never-to-be-forgotten day will always leave the most gratifying and heart-stirring memories behind.</p>	<p>เสียงอึกทึกของผู้ชนที่เริ่มขึ้นตั้งแต่เมื่อวานนี้ยังคงมีต่อไปจนถึงดึกดื่น เรารู้สึกขอบคุณที่ทุกอย่างผ่านพ้นไปอย่างราบรื่น และวันที่จะไม่มีทางลืมนี้จะสร้างความทรงจำที่น่ายินดีและน่าประทับใจไว้ให้</p>	

8. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ณ พระราชวังบักกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>The 10th anniversary of the celebration of my fifty years Jubilee. Breakfasted with my three daughters at the Cottage at Frogmore. A fine warm morning. At quarter to twelve we drove to the station to start for London. The town was very prettily decorated, and there were great crowds, who cheered very much.</p>	<p>เป็นวันครบรอบ 10 ปีการฉลองครองราชย์ห้าสิบปีของเรา เรากินอาหารเช้ากับลูกสาวสามคนที่ตำหนักหลังเล็กที่ ฟร็อกมอร์ เป็นเช้าที่อากาศอบอุ่นสดใส ตอนอีกสิบห้านาทีถึงเที่ยงวัน เราทุกคนนั่งรถม้าไปยังสถานีรถไฟ เพื่อกลับไปลอนดอน ทั้งเมืองตกแต่งอย่างสวยงาม มีฝูงชนมากมายส่งเสียงร้องดังกึกก้อง</p>	
<p>At Paddington I was received by Lord Cork and other Directors of Great Western Railway. Drove with Vicky, Lenchen and Beatrice, going at a fast pace to the Paddington Vestry platform, where an address was presented by the Vicar of Paddington. Then we proceeded at a slow trot, with a Sovereign's escort of the 1st Life Guards.</p>	<p>ลอร์ดคอร์กและคณะผู้ดูแลกิจการเกรทเวสต์เทิร์นเรลเวย์คนอื่นๆ มาต้อนรับเราที่สถานีแพดดิงตัน จากนั้นเรานั่งรถม้ากับวิกกี เลนเชน และเบียทริซ ไปด้วยความว่องไวยังชานชาลาแพดดิงตันเวสต์รี ซึ่งมีการกล่าวรายงานจากvicar แห่งแพดดิงตัน แล้วเราทั้งหมดนั่งรถม้าต่อไปอย่างเชื่องช้าพร้อมกับหน่วยทหารคุ้มกันจากกองพันทหารม้ารักษาพระองค์ที่ 1</p>	
<p>Passed through dense crowds, who gave me a most enthusiastic reception. It was like a triumphal entry. We passed down Cambridge Terrace, under a lovely arch, bearing the motto, "Our hearts thy Throne". The streets were beautifully decorated, also the balconies of the</p>	<p>นั่งรถม้าผ่านฝูงชนแน่นขนัด ซึ่งมาให้การต้อนรับเราอย่างกระตือรือร้นเป็นพิเศษ เหมือนกับการเฉลิมฉลองชัยชนะจากศึกสงคราม แล้วผ่านไปตามเคมบริดจ์เทอร์เรซ ลอดประตูโค้งที่สวยงาม และมีคำขวัญเขียนว่า "ด้วยใจภักดีพิทักษ์ราชบัลลังก์" ถนนตกแต่งอย่างงดงาม เช่นเดียวกับระเบียงบ้านที่มีดอกไม้และผ้าแขวนหลากสีล้วน ตามถนนหนทาง</p>	<p>- Our hearts thy Throne หมายความว่า หัวใจที่มอบให้แก่ราชบัลลังก์ จึงปรับคำแปลให้เหมือนถ้อยคำเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็น "ด้วยใจภักดีพิทักษ์ราชบัลลังก์"</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
houses with flowers, flags, and draperies of every hue. The streets, the windows, the roofs of the houses, were one mass of beaming faces, and the cheers never ceased.	หน้าต่าง หลังคาบ้าน ผู้คนรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ใบหน้ามีรอยยิ้ม และส่งไปเสียงโห่ร้องอย่างต่อเนื่อง	
On entering the park, through the Marble Arch, the crowd was even greater, carriages were drawn up amongst the people on foot, even on the pretty little lodges well-dressed people were perched. Hyde Park Corner and Constitution Hill were densely crowded. All vied with one another to give me a heartfelt, loyal and affectionate welcome. I was deeply touched and gratified. The day had become very fine and very hot.	เมื่อเข้าอุทยานทางด้านมาร์เบิลอาร์ช ผู้คนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม รถม้าแล่นไปท่ามกลางผู้คนที่ยืนอยู่ หรือแม้แต่คนที่แต่งตัวดีก็ขึ้นไปเกาะบนบรรดากระพอมหลังเล็กน่ารัก บริเวณไฮด์ปาร์กคอร์เนอร์และถนนคอนสติติวชันฮิลล์มีกลุ่มคนเบียดเสียดแน่นขนัด ทุกคนแย่งกันให้การต้อนรับเราอย่างจริงใจ จงรักภักดี และรักใคร่ เรารู้สึกตื่นตันใจและยินดีอย่างมาก อากาศในวันนี้แจ่มใสและร้อนมาก	
Reaching the Palace shortly after 1, and Vicky at once brought me her three daughters – Charlotte, Victoria and Mossy – and Adolf. Whilst I was resting, Ernie, Ducky, Ella, Serge and Victoria B. came in bringing me a beautiful diamond pendant with sapphires, and the date in Slavonic characters on it. Vicky, her girls and Beatrice lunched with me. Directly afterwards, Augusta	เรามาถึงพระราชวังหลังบ่ายโมงเล็กน้อย แล้ววิกกี้นำลูกสาวสามคนคือ ชาร์ลอตต์ วิกตอเรีย และมอสซี่ พร้อมกับบอดอล์ฟ เข้ามาพบเราทันที ขณะที่เราพักผ่อนอยู่นั้น เออร์นี ดักกี้ แอลลา เซอร์จ และวิกตอเรีย บี. เข้ามามอบจี้เพชรประดับไพลินสวยงามและมีวันที่เป็นตัวอักษรสลาฟ วิกกี ลูกสาวทั้งสามของเธอ และเบียทริซกินอาหารกลางวันกับเรา จากนั้นออกัสตากับฟริตซ์ สเตเรลิตซ์ แมรี่ (ซึ่งพินจากการป่วยด้วยดี) ฟรันทซ์ เท็ค และลูกชาย 2 คน เข้ามาพบและมอบปกหนังสือ	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>and Fritz Strelitz, Mary (wonderfully recovered), Franz Teck and their 2 sons came and presented me with a very handsome book cover. Bertie, Alix and their 2 daughters and Charles of Denmark gave me a beautiful diamond brooch.</p>	<p>สวยๆ ให้อันหนึ่ง ส่วนเบอริตี อลิทซ์ และลูกสาว 2 คน พร้อมกับชาร์ลส์แห่งเดนมาร์กเข้ามามอบเข็มกลัดเพชรน้ำงามให้กับเรา</p>	
<p>Then I was taken round in my wheeled chair to the Bow Room, where all my family awaited me including Marie Coburg, whom I had not yet seen. Seated in my chair, as I cannot stand long, I received all the foreign Princes in succession, beginning with Archduke Franz Ferdinand. Bertie presented them all to me, after which Lord Salisbury presented all the special Ambassadors and Envoys. Prince of Persia gave me a picture of the present Shah, in a very handsome frame.</p>	<p>จากนั้นเรานั่งเก้าอี้รถเข็นไปห้องเลี้ยงรับรอง ที่มีพระราชวงศ์ทุกพระองค์รอเราอยู่ รวมถึงมารี โคบูร์ก ซึ่งเรายังไม่ได้เจอหน้าเลย เรานั่งอยู่ที่เก้าอี้ เพราะว่ายืนนานไม่ได้ แล้วต้อนรับเจ้าชายจากต่างประเทศตามลำดับ เริ่มต้นจากอาร์คดยุค ฟรันซ์ เฟอร์ดินานด์ เบอริตีนำทุกพระองค์เข้ามาพบเรา จากนั้นเปนนอร์ดซอลส์เบอริเบิกตัวทูตานุทูตและผู้แทนทางการทูตพิเศษ เจ้าชายแห่งเปอร์เซียได้มอบรูปภาพของพระเจ้าซาร์องค์ปัจจุบัน ในกรอบที่สวยงามให้กับเรา</p>	
<p>I got back to my room a little before four, quite exhausted. Telegrams kept pouring in. It was quite impossible even to open them. Had tea in the garden with Lenchen. Affie came and brought me his dear little granddaughter.</p>	<p>เรากลับไปห้องตัวเองก่อนบ่าย 4 โมงเล็กน้อย รู้สึกเหนื่อยอ่อนมาก มีโทรเลขเข้ามาตลอดเวลา จนไม่ทันเปิดอ่านได้สักฉบับเลย ดื่มน้ำชาในสวนกับเลนเช่น แล้วแอฟฟี่เข้ามาหาเราพร้อมกับหลานสาวตัวน้อยที่น่ารัก</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>Dressed for dinner. I wore a dress of which the whole front was embroidered in gold, which had been specially worked in India, diamonds in my cap, and a diamond necklace, etc. The dinner was in the Supper-room at little tables of twelve each. All the family, foreign royalties, special Ambassadors and Envoys were invited.</p>	<p>เราแต่งตัวสำหรับงานเลี้ยงอาหารค่ำ สวมชุดกระโปรงที่ด้านหน้าทั้งหมดปักด้วยทอง ซึ่งทำขึ้นเป็นพิเศษในอินเดีย หมวกกระบังประดับเพชร และสร้อยคอเพชร ฯลฯ งานเลี้ยงอาหารค่ำจัดขึ้นในห้องเสวย บนโต๊ะขนาดเล็กหลายตัว ซึ่งแต่ละตัวมีสิบสองที่นั่ง ทั้งพระราชวงศ์ เจ้านายต่างประเทศทูตานุทูตและผู้แทนทางการทูตทั้งหมดได้รับเชิญมาร่วมงานเลี้ยง</p>	
<p>I sat between the Archduke Franz Ferdinand and the Prince of Naples. After dinner went into Ball-room, where my private band played and the following were presented to me: the Colonial Premiers with their wives, the Special Envoys, the three Indian Princes, and all the officers of the two Indian escorts, who, as usual, held out their swords to be touched by me, and the different foreign suites.</p>	<p>เรานั่งตรงกลางระหว่างอาร์ชดยุกฟรันซ์ เฟอ์ดินานด์ กับเจ้าชายแห่งเนเปิลส์ หลังจากกินอาหารค่ำแล้วก็ไปที่ห้องเต้นรำ ซึ่งมีวงดนตรีประจำตัวของเราบรรเลงเพลง แล้วมีการเบิกตัวบุคคลต่างๆ เข้าพบเราคือ อัครมหาเสนาบดีจากอาณานิคมและภริยา ผู้แทนทางการทูตพิเศษ เจ้าชายจากอินเดียสามพระองค์ เจ้าหน้าที่ทั้งหมดของทหารคุ้มกันของอินเดีย ซึ่งถือดาบมาให้เราสัมผัสสังข์เช่นเคย และผู้ติดตามชาวต่างประเทศต่างๆ</p>	
<p>The Ball-room was very full and dreadfully hot, and the light very inefficient. It was only a little after 11, when I got back to my room, feeling very tired. There was a deal of noise in the streets, and we were told that many were sleeping out in the parks.</p>	<p>ห้องเต้นรำมีคนเต็มไปหมดและร้อนเหลือเกิน แสงไฟน้อยมาก เรากลับไปห้องเราในตอนกลางคืนหลังห้าทุ่มเล็กน้อย รู้สึกเหนื่อยมาก ได้ยินเสียงดังอีกทีก็มากจากถนน มีคนบอกว่าการประชุมหลายคนนอนหลับกันข้างนอกอยู่ในอุทยาน</p>	

9. พระราชนิพนธ์บันทึกประจำวัน ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน ค.ศ. 1897 ณ พระราชวังบั๊กกิงแฮม

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>A never-to-be-forgotten day. No one ever, I believe, has met with such an ovation as was given to me, passing through those six miles of streets. The crowds were quite indescribable, and their enthusiasm truly marvelous and deeply touching. The cheering was quite deafening and every face seemed to be with real joy. I was much moved and gratified.</p>	<p>เป็นวันจะอยู่ในความทรงจำไปตลอด เราเชื่อว่าไม่มีใครเคยประสบกับการให้ร้องยินดีอย่างที่เราได้รับ เมื่อนั่งรถม้าผ่านมาตามถนนยาวหกไมล์ ผู้คนล้นหลามจนสุดบรรยายความตื่นเต้นของทุกคนวิเศษเสียจริงและน่าประทับใจมาก เสียงให้ร้องดังก็ก้องจนไม่ได้ยินอะไรเลย ใบหน้าทุกคนดูเต็มไปด้วยความปลื้มปิติ เรารู้สึกตื่นเต้นใจและยินดีเป็นอันมาก</p>	
<p>The night had been very hot, and I was rather restless. There was such a noise going on the whole time, but it did not keep me from getting some sleep. Dull early and close. Breakfasted with Vicky, Lenchen and Beatrice in the Chinese luncheon room. The head of the procession, including the Colonial troops, had unfortunately already passed the Palace before I got to breakfast, but there were still a great many, chiefly British, passing. I watched them for a little while.</p>	<p>กลางคืนอากาศร้อนมาก เรานอนไม่ค่อยหลับ ได้ยินเสียงอีกทีก็ตลอดเวลา แต่มีทำให้ถึงกับนอนหลับต่ออีกหน่อยไม่ได้ ตอนเช้าฟ้ามีดครึ้มและไม่มีแดด กินอาหารเช้ากับวิกกี เลนเช่น และเบียทริซในห้องเสวยแบบจีน ต้นขบวนเสด็จซึ่งมีกองทหารอาณานิคม ผ่านหน้าพระราชวังไปก่อนที่เราจะกินอาหารเช้า แต่ยังมีกองทหารอีกมาก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของอังกฤษ กำลังทยอยเดินแถวผ่านไป เราสังเกตดูทหารเหล่านี้อยู่เพียงชั่วคราวหนึ่ง</p>	
<p>At quarter-past eleven, the others being seated in their carriages long before, and having preceded</p>	<p>ตอนสิบเอ็ดโมงสิบห้านาที คนอื่นๆ นั่งอยู่ในรถม้าของตนเองก่อนหน้านี้นานแล้ว และนำหน้าเราไม่ห่างกันมาก</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>me a short distance, I started from the State entrance in an open State landau, drawn by eight creams, dear Alix, looking very pretty in lilac, and Lenchen sitting opposite me. I felt a good deal agitated, and had been so all these days, for fear anything might be forgotten or go wrong</p>	<p>เราเริ่มต้นจากหน้าประตูทางเข้าในรถม้าหลวงเปิดหลังคาเทียมม้าสีครีมแปดตัว อลิคซ์สวมชุดสีม่วงอ่อนดูสวยงาม ส่วนเลนเชนนั่งอยู่ตรงข้ามเรา เรารู้สึกกระสับกระส่ายมากทีเดียว และเป็นแบบนี้มาตลอดหลายวัน คงเพราะกังวลจะลืมอะไรหรือมีสิ่งใดผิดพลาด</p>	
<p>Bertie and George Cambridge rode one on each side of the carriage. Arthur (who had charge of the whole military arrangements) a little in the rear. My escort was formed from the 2nd Life Guards and officers of the native Indian regiments, these latter riding immediately in front of my carriage. Guard of Honour of Bluejackets, the Guards and the 2nd West Surrey Regiment (Queen's) were mounted in the Quadrangle and outside the Palace.</p>	<p>เบอร์ตี้และจอร์จ เคมบริดจ์ขี่ม้าขนานข้างรถม้าคนละด้าน ส่วนอาร์เธอร์ (ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องจัดกองทหารทั้งหมด) อยู่ด้านหลังไปเล็กน้อย ทหารองครักษ์ของเรามาจากกองทหารรักษาพระองค์ที่ 2 และเจ้าหน้าที่ทหารของกองร้อยทหารจากอินเดียขี่ม้าด้านหน้าตรงกับรถม้าของเรา ทหารกองเกียรติยศบลูแจ็กเก็ต กองทหารรักษาพระองค์ และกองร้อยเวสต์เซอร์เรย์ที่ 2 (แห่งสมเด็จพระราชินีนาถ) เตรียมพร้อมแถวในบริเวณเนินลาดควอดแรงเกิล และนอกพระราชวัง</p>	
<p>Before leaving I touched an electric button, by which I started a message which was telegraphed throughout the whole Empire. It was the following: "From my heart I thank my beloved people, May God bless them!" At this time the sun burst out. Vicky was in the carriage nearest to me, not being</p>	<p>ก่อนออกไปขึ้นรถม้า เรากดปุ่มไฟฟ้าแล้วกล่าวถ้อยคำที่ส่งเป็นโทรเลขออกไปยังทั่วทั้งจักรวรรดิ มีใจความว่า "เราขอใจประชาชนที่รักของเราจากใจ ขอให้พระเป็นเจ้าคุ้มครองท่านทั้งหลาย!" และในตอนนั้นพระอาทิตย์ส่องแสงสว่างจ้า วิกก็อยู่ในรถม้าที่ใกล้กับเรามากที่สุด มานั่งคันเดียวกันกับเราไม่ได้ เพราะตำแหน่งเป็นเอมเปรสของเธอ</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>able to go in mine, as her rank as Empress prevented her sitting with her back to the horses, for I had to sit alone.</p>	<p>ทำให้นั่งหันหลังให้ม้าไม่ได้ เราเลยต้องนั่งคนเดียวไป</p>	
<p>Her carriage was drawn by four blacks, richly caparisoned in red. We went up Constitution Hill and Piccadilly, and there were seats right along the former, where my own servants and personal attendants, and members of the other Royal Households, the Chelsea Pensioners, and the children of the Duke of York's and Greenwich schools had seats. St James's Street was beautifully decorated with festoons of flowers across the road and many loyal inscriptions.</p>	<p>รถม้าของวิกก็มีม้าสีดำสี่ตัวประดับเครื่องเทียมม้าสีแดงอย่างสวยงาม เราทั้งหมดไปตามถนนคอนสตีติวชันฮิลล์และปิคคาดีลลี่ มีที่นั่งมากมายยาวไปตามถนนเส้นก่อนหน้านี้ ซึ่งข้าราชการบริพาร ข้าหลวงรับใช้ส่วนตัว และบุคคลจากราชสำนักอื่นๆ ทหารเกษียณเชลซี และเด็กๆ จากโรงเรียนดүүกแห่งยอร์ก และโรงเรียนกรีนวิซชั่งอยู่ ถนนเซนต์เจมส์ตกแต่งอย่างสวยงาม มีพวงระย้าดอกไม้พาดตัดกับถนน และถ้อยคำที่จงรักภักดีจำนวนมาก</p>	
<p>Trafalgar Square was very striking, and outside the National Gallery stands were erected for the House of Lords. The denseness of the crowds was immense, but the order maintained wonderful.</p>	<p>จัตุรัสทราฟัลการ์สวยเด่นสะดุดตา และแท่นยืนด้านนอกหอศิลป์แห่งชาติตั้งไว้สำหรับสมาชิกสภาขุนนาง ผู้ชนมีมากมายมหาศาล แต่ยังรักษาระเบียบได้อย่างดีเยี่ยม</p>	
<p>The streets in the Strand are now quite wide, but one misses Temple Bar. Here the Lord Mayor received me and presented the sword, which I touched. He then immediately mounted his horse</p>	<p>ถนนสายต่างๆ ในสแตรนด์ตอนนี้ค่อนข้างกว้าง แต่มีคนนึกถึงเทมเปิลบาร์ ตรงจุดนี้ท่านนายกเทศมนตรีมาต้อนรับเราและยื่นดาบให้เราสัมผัส แล้วเขาเดินไปขึ้นม้าทันทีในชุดเสื้อคลุมประจำตำแหน่ง ควบม้าผ่านหน้าไปพร้อมกับ</p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>in his robes, and galloped past bare-headed, carrying the sword, preceding my carriage, accompanied by his Sheriffs.</p>	<p>ดาบในมือโดยมิได้สวมหมวก พร้อมกับบรรดานายอำเภอ นำหน้ารถม้าของเรา</p>	
<p>As we neared St Paul's the procession was often stopped, and the crowds broke out into singing <i>God Save the Queen</i>. In one house were assembled the survivors of the Charge of Balaclava</p>	<p>เมื่อเราใกล้ถึงมหาวิหารเซนต์พอล ขบวนเสด็จหยุดเป็นพักๆ และได้ยินเสียงฝูงชนเปล่งเสียงร้องเพลง <i>God Save the Queen</i> เห็นบ้านหลังหนึ่งเป็นที่รวมตัวของผู้อรอดชีวิตจากการบุกยึดเมืองบาลาคลาวา</p>	
<p>In front of the Cathedral the scene was most impressive. All the Colonial troops, on foot, were drawn up round the Square. My carriage, surrounded by all the Royal Princes, was drawn up close to the steps, where the Clergy were assembled, the Bishops in rich copes, with their croziers, the Archbishop of Canterbury and the Bishop of London each holding a very fine one.</p>	<p>ภาพบรรยากาศด้านหน้ามหาวิหารช่างน่าประทับใจยิ่งนัก กองทหารอาณานิคมที่เดินเท้ามาขึ้นเรียงแถวรอบจัตุรัสรถม้าของเราที่ห้อมล้อมด้วยเจ้าชายในราชวงศ์ทั้งหมด เล่นเข้ามาใกล้ขึ้นบันได ซึ่งบาทหลวงมาขึ้นรออยู่รวมกัน พระราชาคณะในชุดคลุมถือไม้เท้ายาวปลายงอ ส่วนท่านอัครสังฆราชแห่งแคนเทอเบอรี และพระราชาคณะแห่งลอนดอน แต่ละท่านถือไม้เท้าที่สวยงามของตนเองเช่นกัน</p>	
<p><i>A Te Deum</i> was sung; the Lord's Prayer, most beautifully chanted, a special Jubilee prayer, and the benediction concluded the short service, preceded by the singing of the old 100th, in which everyone joined. <i>God Save the Queen</i> was also</p>	<p>จากนั้นเพลง <i>Te Deum</i> เริ่มบรรเลงขึ้น บทสวดอธิษฐานพระเป็นเจ้ามีเสียงสวดที่ไพเราะที่สุด บทสวดงานสมโภชตอนพิเศษ และการสวดขอพรปิดท้ายพิธีทางศาสนาอันกระชับ ก่อนหน้าเป็นการร้องเพลงสวดโกลด์ฮันเดรด ซึ่งทุกคนร่วมกันร้อง ต่อด้วยเพลง <i>God Save the Queen</i></p>	

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
<p>sung. I then spoke to the Archbishop and the Bishop of London. As I drove off, the former gave out, "Three cheers for the Queen".</p>	<p>จากนั้นเราคุยกับท่านอัครสังฆราช และพระราชาคณะแห่งลอนดอน ขณะเราแล่นรถม้าออกไปนั้น ท่านอัครสังฆราชตะโกนบอกว่า "ร้องไชโยสามครั้งให้สมเด็จพระราชินีนาถ"</p>	
<p>I stopped in front of the Mansion House, where the Lady Mayoress presented me with a beautiful silver basket full of orchids. Here I took leave of the Lord Mayor.</p>	<p>เรามาหยุดตรงหน้าทำเนียบนายกเทศมนตรี ซึ่งมีภริยานายกเทศมนตรีมอบกระเช้าสีเงินมีดอกกล้วยไม้สวยๆ ให้กับเรา แล้วเรากล่าวลาท่านนายกเทศมนตรีจากตรงนี้เลย</p>	<p>- Lady Mayoress ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงสตรีที่มีตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีเอง ผู้แปลจึงใช้คำว่า "ภริยานายกเทศมนตรี"</p>
<p>Both he and the Lady Mayoress were quite <i>émus</i>. We proceeded over London Bridge, where no spectators were allowed, only troops, and then along the Borough Road, where there is a very poor population, but just as enthusiastic and orderly as elsewhere.</p>	<p>ทั้งท่านนายกเทศมนตรีและภริยาปลื้มใจไม่น้อย เราทั้งหมดแล่นรถม้าไปตามสะพานลอนดอน ซึ่งไม่อนุญาตใครมาเฝ้าดูขบวนเสด็จเลย มีแค่องทหารเท่านั้น จากนั้นผ่านไปตามถนนโบโร ซึ่งมีผู้คนเบาบางมาก แต่ยังคงเห็นความตื่นเต้นและเปรี๊ยะเรียบร้อยเช่นเดียวกับที่อื่นๆ</p>	
<p>The decorations there were very pretty, consisting chiefly of festoons of flowers on either side of the street. Crossed the river again over Westminster Bridge, past the Houses of Parliament, through Whitehall, Parliament Street, which has been much enlarged, through the Horse Guards and down the Mall. The heat during the last hour was very great, and poor Lord Howe, who was riding as Gold</p>	<p>การประดับตกแต่งสวยมาก ส่วนใหญ่มีพวงระย้าดอกไม้ไปตามถนนแต่ละฝั่ง แล้วเราขึ้นสะพานเวสต์มินสเตอร์ข้ามแม่น้ำอีกครั้ง ผ่านอาคารรัฐสภาไปตามถนนไวท์ฮอลล์ ถนนปาร์เลียเมนต์ ซึ่งขยายกว้างขึ้นมาก ผ่านไปทางกรมทหารม้ารักษาพระองค์ ตรงไปตามถนนเดอะมอลล์ อากาศเมื่อชั่วโมงที่แล้วร้อนมากเหลือเกิน และลอร์ดฮาวผู้นำสงสาร ซึ่งกำลังขี่ม้าเป็นองครักษ์ตำแหน่งโกลด์สติค เปนลมหมดสติไป และตกลงมาจากหลังม้า แต่ไม่บาดเจ็บ</p>	<p>Gold Stick เป็นตำแหน่งทหารองครักษ์ในกองทหารรักษาพระองค์</p>

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
Stick, fainted and had a bad fall, but was not seriously hurt.	อะไรมาก	
Got home at a quarter to two. All the carriages that had preceded mine were drawn up in the courtyard as I drove in. Had a quiet luncheon with Vicky, Beatrice, and her three children. Troops continually passing by. Then rested and later had tea in the garden with Lenchen.	เรากลับมาถึงพระราชวังตอนอีกสิบห้านาทีบ่ายสองโมง รถม้าทั้งหมดที่นำหน้าเรามาจอดอยู่ลานกลางพระราชวัง ในตอนที่เราเข้ามา กินอาหารกลางวันเงียบๆ กับวิกกี เบียทริซ และลูกทั้งสามคนของเธอ กองทหารยังคงเดินแถวผ่านไปมาอยู่ตลอด จากนั้นเราเข้าไปพักผ่อนและมาดื่มชาในสวนกับเลนเชน	
There was a large dinner in the supper-room, the same as yesterday. Bertie, who sat at my table, gave out the health of the Empress Frederick and my distinguished guests. I walked into the Ball-room afterwards, and sat down in front of the dais. Felt very tired, but tried to speak to most of the Princes and Princesses; the suites also came in, but no one else.	งานเลี้ยงอาหารค่ำมีอยู่จัดขึ้นในห้องเสวยเหมือนเมื่อวานนี้ เบอร์ตี้ซึ่งนั่งอยู่โต๊ะเดียวกับเรานั่งคอยพรให้กับ เอมเปรสเฟรเดอริคและแขกผู้มีเกียรติของเรา จากนั้นเดินไปที่ห้องเต้นรำ และนั่งลงด้านหน้าแท่นยกพื้น รู้สึกเหนื่อยมาก แต่ยังพยายามพูดคุยกับบรรดาเจ้าชายและเจ้าหญิงต่างๆ มีผู้ติดตามเข้ามาด้วย แต่ไม่มีใครนอกจากนั้น	
I wore a black and silver dress with my Jubilee necklace and the beautiful brooch given me by my Household. In the morning I wore a dress of black silk, trimmed with panels of grey satin veiled with black net and steel embroideries, and some black	เราสวมชุดสีดำและเงิน พร้อมกับสร้อยคอเพชรราภิเษก สมโภช และเข็มกลัดสวยงามที่ได้รับจากสำนักพระราชวัง เมื่อตอนเช้าเราสวมชุดผ้าไหมสีดำ ขลิบด้วยชิ้นผ้าแพร ส่วนสีเทาคลุมทับด้วยตาข่ายสีดำ ลายปักที่เป็นลวดเหล็ก และผ้าลูกไม้สีดำ สวมสร้อยสังวาลเพชรน้ำงามที่ได้มา	- Jubilee necklace หมายถึง สร้อยพระศอที่จัดทำขึ้นเป็นพิเศษเนื่องในงานพระราชพิธีพัชราภิเษก

ต้นฉบับ	บทแปล	คำอธิบายการแปล
lace, my lovely diamond chain, given me by my younger children, round my neck.	จากลูกลำดับหลังๆ ที่คอ	
My bonnet was trimmed with creamy white flowers, and white aigrette and some black lace. I left the Ball-room at eleven. There were illuminations, which we did not see, but could hear a great deal of cheering and singing. Gave souvenirs to my children and grandchildren.	หมวกปีกัดได้คางของเราประดับด้วยดอกไม้สีขาวเหลือง นวล ขนนกประดับสีขาว และผ้าลูกไม้สีดำ เราออกจากห้องเต้นรำตอนห้าทุ่ม มีพลุดอกไม้ไฟ ซึ่งเรามองไม่เห็น แต่ได้ยินเสียงโห่ร้องและเสียงเพลง แล้วมามอบของที่ระลึกให้กับลูกๆ และหลานๆ	

บทที่ 6

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผล

สารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาลีลาภาษาในพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ความรู้สึกจากพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาและนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยมีสมมติฐานคือ การแปลพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย นอกจากสามารถถ่ายทอดความหมายและอรรถรสได้ถูกต้อง ครบถ้วน และมีสมมูลภาพแล้ว ยังสามารถรักษาวัจนลีลาของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด

ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวบทต้นฉบับและค้นหาวิธีการแปลที่ช่วยให้สามารถถ่ายทอดความหมายได้ครบถ้วน พร้อมทั้งยังสามารถถ่ายทอดลีลาภาษาการเขียนของผู้เขียน โดยใช้วาทกรรมวิเคราะห์ (Discourse Analysis) และทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics) รวมทั้งนำทฤษฎีการแปลวรรณกรรมมาประยุกต์ใช้ด้วย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวถึงดังกล่าว โดยเริ่มทำความเข้าใจตัวบทฉบับนั้นด้วยการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตีอาเน นอร์ดมาใช้ จากนั้นในกระบวนการถ่ายทอดความหมายจากตัวบทมาเป็นบทแปลนั้นได้เลือกศึกษาทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Interpretive Approach) โดยเริ่มจากแนวทางการแปลของดานิกา เซเลสโกวิตซ์ ซึ่งแนะนำให้แปลโดยยึดเอาความหมาย มิใช่ติดกับรูปภาษา และศึกษากระบวนการแปลแบบยึดความหมายของฌ็อง เดอลิลที่สนับสนุนการแปลแบบยึดความหมาย โดยใช้การสังเคราะห์ความคิดในสมอง เพื่อให้เข้าใจความหมายของต้นฉบับ แล้วจึงถ่ายทอดมาเป็นตัวบทฉบับแปล นอกจากนี้ยังศึกษาทฤษฎีการแปลวรรณกรรมตามแนวความคิดของวิลยา วิวัฒน์ศรี ซึ่งนำเสนอทฤษฎีจากประสบการณ์ตรง ซึ่งทฤษฎีการแปลวรรณกรรมดังกล่าวนี้เป็นประโยชน์อย่างมากในการนำมาประยุกต์ใช้ในการแปลตัวบทที่เป็นพระราชนิพนธ์บันทึกประจำวันของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย

นอกเหนือไปจากทฤษฎีการวิเคราะห์ตัวบท ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย และทฤษฎีการแปลวรรณกรรมแล้ว ผู้วิจัยยังศึกษาทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมที่กล่าวว่า ภาษามีการแปรตามเงื่อนไขทางสังคม คือ ลักษณะหรือสถานการณ์ของผู้พูด ทั้งเพศ อายุ ถิ่นที่เกิด ชาติพันธุ์ และชนชั้นทางสังคม นอกจากนี้ภาษายังแปรตามบริบทหรือสถานการณ์การใช้ภาษา เป็นการเลือกใช้ภาษาให้เหมาะกับผู้ฟัง เรื่องที่พูด และกาลเทศะ ปัจจัยดังที่ได้กล่าวมานี้จะมีผลต่อการเลือกใช้วัจนลีลา หรือรูปแบบการใช้ภาษาของผู้พูดด้วย

เมื่อศึกษาทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยทำวาทกรรมวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจต้นฉบับอย่างละเอียด โดยวิเคราะห์บริบทต้นฉบับตั้งแต่ประเภทของตัวบทที่เป็นบันทึกประจำวัน ซึ่งมีลักษณะที่ไม่กำหนดผู้รับสารอย่างชัดเจนและเป็นการเล่าบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกไปกับสิ่งรอบตัวต่างๆ ด้วย ตัวบทบันทึกประจำวันจัดเป็นตัวบทประเภทเน้นการแสดงออก (Expressive Text) ซึ่งมีการใช้ภาษาที่แสดงหรือถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้ส่งสาร นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์บริบทสถานการณ์การสื่อสาร ซึ่งเป็นการเขียนเล่าบรรยายเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในชีวิตของผู้เขียน

ตลอดจนปัจจัยด้านสถานที่และเวลา และบริบทด้านสังคมและวัฒนธรรม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เลือกรูปแบบภาษาในการแปลด้วย

เมื่อศึกษาข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ที่รวบรวมโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยสามารถเชื่อมโยงหน่วยความคิดที่กระจัดกระจายให้เป็นภาพรวมที่มีความต่อเนื่องและสมเหตุสมผลได้ โดยนำแนวทางการวิเคราะห์ที่รวบรวมทั้งองค์ประกอบภายในและภายนอกเข้ามาใช้ ซึ่งช่วยทำให้ประมวลข้อมูลที่ศึกษามาได้อย่างเป็นระบบ และมองเห็นแง่มุมต่างๆ ที่สัมพันธ์กับตัวบทโดยรอบด้านมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการแปลโดยยึดตามวัตถุประสงค์ในการแปลคือ สร้างบทแปลซึ่งทำหน้าที่สื่อความหมายและเจตนาของสารเช่นเดียวกับต้นฉบับ พร้อมทั้งรักษาลีลาและอรรถรสของต้นฉบับไว้ให้ได้อย่างครบถ้วนมากที่สุด ด้วยการใช้อยุทธศาสตร์และแนวคิดในการแปลแบบยึดความหมายเป็นกรอบในการแปล พร้อมทั้งคำนึงถึงทฤษฎีการแปลวรรณกรรม เพื่อนำมาใช้ถ่ายทอดลีลาการเขียนของผู้เขียน และถ่ายทอดบทแปลที่ได้ความหมายและลีลาที่เป็นธรรมชาติตามรูปแบบบันทึกประจำวัน

เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการวางแผนเพื่อแปลตัวบทต้นฉบับ ผู้วิจัยพบปัญหาในการแปลตัวบทต้นฉบับคือ ปัญหาโครงสร้างไวยากรณ์ที่แตกต่างจากภาษาไทย ปัญหาการใช้สรรพนามและคำเรียกขานอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคลที่กล่าวถึงในบันทึกประจำวัน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนกับบุคคลที่กล่าวถึงด้วย นอกจากนี้ยังมีปัญหาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการแปลธรรมเนียมปฏิบัติในสังคม และการแปลชื่อเฉพาะต่างๆ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับลีลาการเขียนคือ ปัญหาการเลือกรูปแบบภาษาที่แสดงออกถึงยุคสมัยของต้นฉบับ และการแปลคำที่เป็นภาษาต่างประเทศ (ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ) ซึ่งสอดคล้องเอาไว้ในตัวบทต้นฉบับ เพื่อให้ผลทางอารมณ์ในการสื่อสาร

ผู้วิจัยพบว่า การทำวาทกรรมวิเคราะห์ และการศึกษาทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมก่อให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนการแปลและการลงมือแปลตัวบทต้นฉบับเป็นอย่างมาก ทำให้เข้าใจต้นฉบับได้อย่างละเอียดและสามารถเลือกรูปแบบภาษาและใช้ภาษาด้านอื่นๆ เพื่อถ่ายทอดความหมายได้อย่างครบถ้วนและได้บทแปลที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ของต้นฉบับที่เป็นการเขียนเพื่อเล่าเรื่องและสอดคล้องความรู้สึกส่วนตัวลงไปในวันประจำวัน นอกจากนี้การนำทฤษฎีการแปลวรรณกรรมมาประยุกต์ใช้ ช่วยให้สามารถตัดสินใจและเลือกรูปแบบภาษาที่เหมาะสมในการถ่ายทอดลีลาภาษา ซึ่งเป็นแนวทางแก้ปัญหาในการเลือกรูปแบบภาษาที่บ่งบอกยุคสมัยของต้นฉบับได้เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้อาจเป็นแนวทางให้ผู้สนใจงานแปลที่เกี่ยวข้องกับบันทึกประจำวัน ซึ่งมีความน่าสนใจในแง่ของการมองเห็นถึงบุคลิกลักษณะและอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียนผ่านการเขียนเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตนเอง เกิดแรงบันดาลใจในการสรรหาตัวบทต้นฉบับประเภทเดียวกันมาถ่ายทอดเป็นผลงานที่น่าสนใจและมีประโยชน์ในแง่ของลีลาภาษาประเภทบันทึกประจำวัน โดยอาจเป็นบันทึกความทรงจำของบุคคลสำคัญ เช่น Memoir of Catherine II ซึ่งเป็นบันทึกเรื่องราวความทรงจำในช่วงวัยแรกของสมเด็จพระจักรพรรดินีนาถแคเธอรีนที่ 2 แห่งรัสเซีย หรือ Memoir of the Second World War ที่เล่ารายละเอียดของเหตุการณ์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ของวินส์ตัน เชอร์ชิลล์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จิรพรรณ บุญเกียรติ และคณะผู้แปล. 2540. ศาสตร์การแปล รวมบทความเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :

โครงการศูนย์การแปล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดวงใจ. 2550. เบื้องหน้าเบื้องหลังบัลลังก์อังกฤษ (ยุคใหม่). กรุงเทพฯ : เพื่อนดี.

ธนิศา ปุราคำ. 2550. การแปลพระราชหัตถเลขาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงเซอร์ จอห์น เบาริง.

ปริญญาหมาบัณฑิต. สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ บัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤทัย ทองสถิตย์. 2549. แนวทางการแปลจดหมายของ David Herbert Lawrence. ปริญญาหมาบัณฑิต.

สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปราณี ศิริจันทพันธ์. 2521. ประวัติศาสตร์อังกฤษสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ปัญญา บริสุทธิ. 2542. ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

เพียงเพ็ญ เสถียรนพเก้า. 2550. การแปลพระราชดำรัสในสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ 1. ปริญญาหมาบัณฑิต.

สาขาวิชาการแปล ศูนย์การแปลและการล่ามเฉลิมพระเกียรติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ว. ณ ประมวญมารค. 2548. พระราชินีนาถวิกตอเรีย. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

วรรณา แสงอร่ามเรือง. 2545. ทฤษฎีและหลักการแปล. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลยา วิวัฒน์ศรี. 2545. การแปลวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุปราณี มุขวิจิต. 2549. ประวัติศาสตร์อังกฤษและราชวงศ์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สุระ อินตามูล. 2545. ภาพลักษณ์สังคมอังกฤษยุควิกตอเรียนในบทละครคอมดีออฟแมนเนอร์สของออกัสคาร์ ไวลด์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต. ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2544. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาทิมา พงศ์ไพบูลย์. 2547. คุณค่าของพระราชนิพนธ์ร้อยแก้วบันทึกประจำวันการเสด็จพระพาสในประเทศของ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาหมาบัณฑิต. ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยี่ยม ฉายางาม. 2521. ประวัติศาสตร์อังกฤษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาษาอังกฤษ

Basil, Hatim and Mason, Ian. 1990. Discourse and Translator. England: Longman.

Boyd, Kelly and McWilliam, Rohan. 2007. The Victorian Studies Reader. Abingdon, Oxon : Routledge.

Cook, Chris. 1999. The Longman companion to Britain in the nineteenth century 1815-1914. London : Longman.

Delisle, Jean. 1988. Translation: An Interpretive Approach. Ottawa: Ottawa University Press.

Hibbert, Christopher. 1985. Queen Victoria in Her Letters and Journals. Harmondsworth : Penguin Books.

Lederer, Marianne. 2003. Translation: The Interpretive Model. Manchester, UK: St. Jerome Publishing.

Longford, Elizabeth. 1964. Queen Victoria: Born to Succeed. Harper & Row Publisher.

Mitchell, Sally. 2009. Daily Life in Victorian England. Greenwood Press. 2nd edition.

Newmark, Peter. 1988. A Textbook of Translation. New York: Prentice Hall.

Nord, Christiane. 2005. Text Analysis in Translation. Rodop. 2nd edition.

Phillips, Charles. 2006. The Complete Illustrated Guide to the Kings & Queens of Britain. Lorenz Books.

Seaman, L.C.B. 1973. Victorian England: Aspects of English and Imperial History (1837-1901). Methuen.

St. Aubyn, Giles. 1991. Queen Victoria: A Portrait. Sinclair-Stevenson.

Wood, Anthony. 1992. Nineteenth-Century Britain 1815-1914. Longman.

เว็บไซต์

http://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/victoria_queen.shtml

<http://www.pbs.org/empires/victoria/text.html>

<http://www.victoriana.com/queenvictoria/>